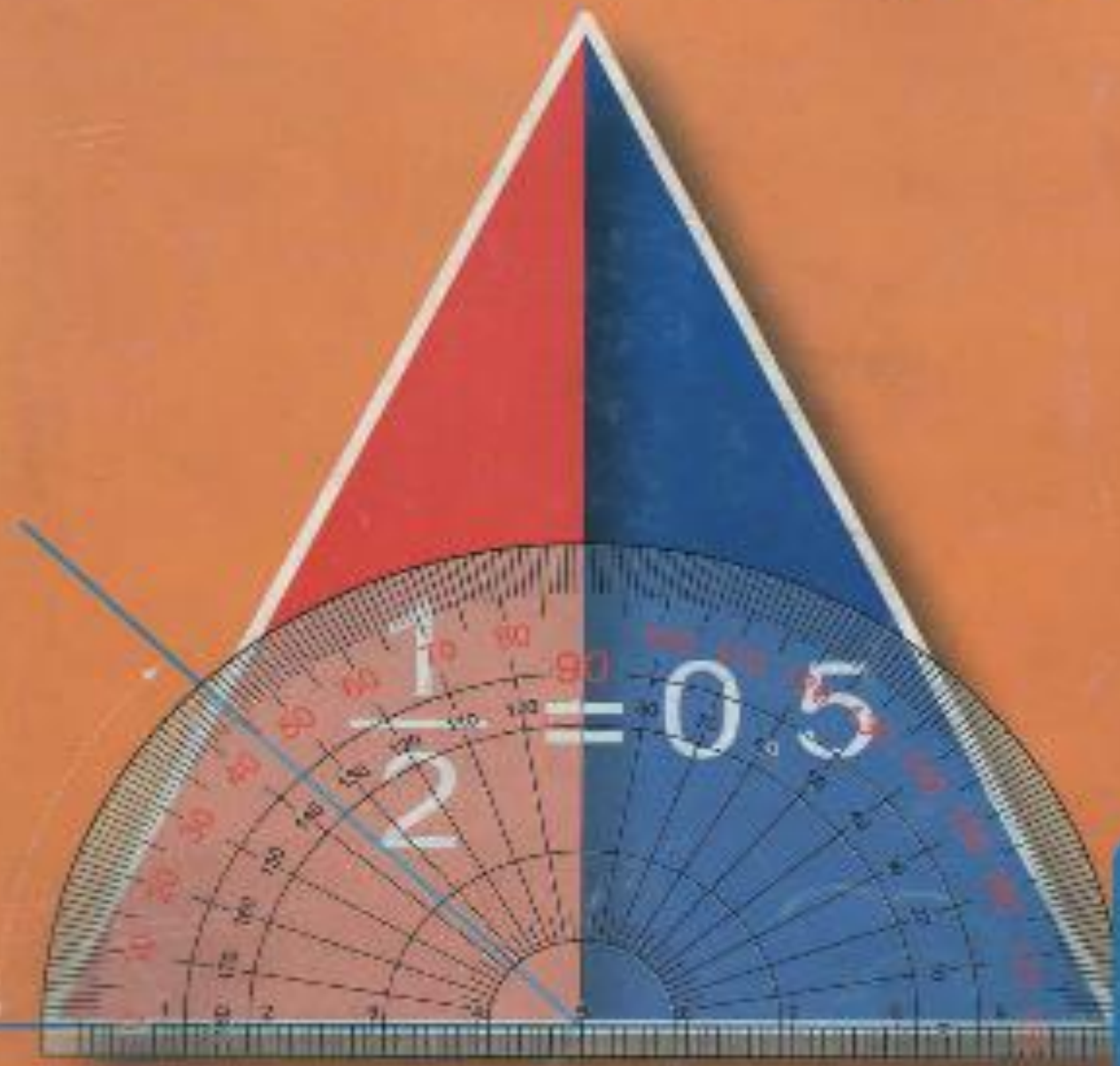

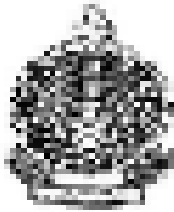
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

សម្រាប់លក់

គណិតវិទ្យា

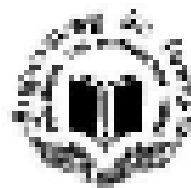
គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកចាយ
www.elibraryofcambodia.org

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

គណិតវិទ្យា

ថ្នាក់ទី

គោលការណ៍សិក្សា

គ្រឹះស្ថានសិក្សាស្រាវជ្រាវ

អោយ ខ្លួន អោយ គ្រូបង្រៀន ជួយ

គណៈកម្មការនិពន្ធ	លោក ព្រំ វិបុល លោក ភី ជន់	លោក សួរ ច័ន្ទបូរី លោក ហាំ សេង
អ្នកវាយអត្ថបទ	លោក ខែម ម៉ារី	
វិចិត្រករ	លោក គន់ ជាតិ	
រៀបរៀង	លោកស្រី ស៊ឹម សុខាន់	
រចនាទំរង់	លោក ខែម ម៉ារី	
គណៈកម្មការពិនិត្យ	លោក ឡុង សុផេង	លោក ថុច ប៉ុណ្ណា

បានទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយពី ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
តាមប្រកាសលេខ ១៩៨៤ អយក.ប្រក. ចុះថ្ងៃទី ០២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១០ ដើម្បី
ច្រើប្រាស់នៅតាមសាលារៀន ។

ហាមថតចម្លងសៀវភៅនេះ

រក្សាសិទ្ធិ ©

ព្រះស្ថានបោះពុម្ពផ្សាយចែកចាយ

បោះពុម្ពឆ្នាំ ២០១៦

ISBN 9-789-995-001-186

លេខកថា

សៀវភៅគណិតវិទ្យាថ្នាក់ទី 4 បានរៀបចំឡើងស្របតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មីឆ្នាំ 2006 ដែល
ចេញផ្សាយដោយនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សានៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ។

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ មានខ្លឹមសារសំខាន់ៗចំនួន 5 ដែលតម្រូវឱ្យសិក្សាអំពីចំនួន រង្វាស់
រង្វាល់ ចរណីមាត្រ ស្ថិតិ លំនាំគំរូ ហើយចែកចេញជា 17 មេរៀន ។

ការរៀបចំមេរៀននីមួយៗក្នុងសៀវភៅនេះចែកជា 3 ផ្នែកមានលំនាំដូចខាងក្រោម

- រូបសញ្ញាសៀវភៅបើក សំគាល់ការផ្តល់បញ្ញត្តិមេរៀន
- រូបសញ្ញាក្មេង សំគាល់លំហាត់សម្រាប់ពង្រឹងចំណេះដឹងសិស្ស
- រូបសញ្ញាក្មេងអមដោយសញ្ញាសួរ សំគាល់ផ្នែកចំណោទសម្រាប់ពង្រឹងការអនុវត្ត ។

សៀវភៅគណិតវិទ្យាថ្នាក់ទី 4 នេះក៏មានការចូលរួមសាកល្បង និងផ្តល់យោបល់កែលំអពី
សំណាក់អ្នកគ្រូ លោកគ្រូ នៅតាមសាលារៀនបឋមសិក្សានៃបណ្តាខេត្តមួយចំនួនដូចជាខេត្តកំពង់
ឆ្នាំងនិងខេត្តព្រៃវែង និងពីគណៈកម្មការពិនិត្យ និងវាយតម្លៃសៀវភៅរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន
និងកីឡាផងដែរ ។

គណៈកម្មការនីតិវិធីសង្ឃឹមថា សៀវភៅគណិតវិទ្យាថ្នាក់ទី 4 ដែលរៀបចំឡើងស្របតាម
កម្មវិធីសិក្សាថ្មីនេះនឹងជួយបង្កើនសិស្សានុសិស្សក្នុងការរៀនគណិតវិទ្យាឱ្យចេះគណនាលេខបាន
ត្រឹមត្រូវ ។ ម្យ៉ាងទៀតសៀវភៅនេះ ក៏ជាឯកសារមួយដ៏មានសារៈសំខាន់សម្រាប់អ្នកគ្រូ លោកគ្រូ
ផងដែរ ។

យើងខ្ញុំ ជាគណៈកម្មការនីតិវិធីរង់ចាំទទួលរាល់មតិ កែលម្អបន្ថែមពី សំណាក់ អ្នកគ្រូ
លោកគ្រូ សិស្សានុសិស្ស និងប្រិយមិត្តអ្នកអានពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានទាំងអស់ដោយក្តីសោមនស្ស
រីករាយ ។

គណៈកម្មការនីតិវិធី

បញ្ជីអត្ថបទ

ទំព័រ

មេរៀនទី 1	: ចំនួន.....	1
មេរៀនទី 2	: ប្រភាគ.....	7
មេរៀនទី 3	: វិធីបូក.....	13
មេរៀនទី 4	: រូបធរណីមាត្រ.....	23
មេរៀនទី 5	: ទម្ងន់.....	29
មេរៀនទី 6	: វិធីដក.....	35
មេរៀនទី 7	: រូបិយវត្ថុ.....	45
មេរៀនទី 8	: វិធីគុណ.....	51
មេរៀនទី 9	: វិធីចែក.....	61
មេរៀនទី 10	: ពេលវេលា.....	71
មេរៀនទី 11	: ប្រវែង.....	79
មេរៀនទី 12	: ចំនួនទសភាគ.....	83
មេរៀនទី 13	: វិធីបូកចំនួនទសភាគ.....	91
មេរៀនទី 14	: វិធីដកចំនួនទសភាគ.....	101
មេរៀនទី 15	: មុំ.....	111
មេរៀនទី 16	: បន្ទាត់កែងនិងបន្ទាត់ស្រប.....	115
មេរៀនទី 17	: ស្ថិតិ.....	119

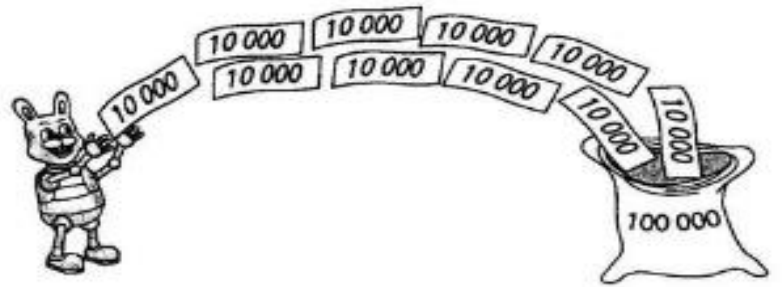
ចំនួន

ចំនួនដល់ 100 000

10 000 ដប់ដងគឺ 100 000 ។

ដូចនេះ ចំនួន 100 000 អាច
តាមខ្ទង់ មួយសែន ឬអាចតាមថ្នាក់
មួយរយពាន់ ។

លំហាត់

- ចូរសរសេរពាក្យអាចចំនួនខាងក្រោមតាមខ្ទង់និងតាមថ្នាក់

ក. 78 560 : . . . . . ខ. 80 564 : . . . . .

គ. 92 150 : . . . . . ឃ. 95 246 : . . . . . ។
- ចូរបំពេញចំនួនលេខតាមពាក្យខាងក្រោម

ក. ប្រាំមួយម៉ឺនពីរពាន់ហាសិបប្រាំ : . . . . .

ខ. បីម៉ឺនប្រាំបួនពាន់ប្រាំបីរយម៉ឺនសិបប្រាំបួន : . . . . .

គ. ប្រាំម៉ឺនបីពាន់ប្រាំបួនរយម៉ឺនសិបប្រាំពីរ : . . . . .

ឃ. ប្រាំបួនម៉ឺនបីពាន់ប្រាំបួនរយប្រាំពីរ : . . . . . ។
- ចូរបំពេញចំនួនតាមលំនាំខាងក្រោម

ក. 10 000 ; 20 000 ; . . . . . ; . . . . . ; 50 000 ; . . . . . ; 70 000 ; . . . . . ; . . . . .

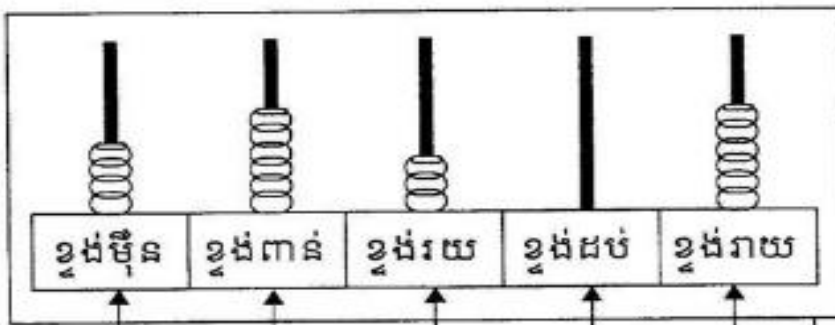
ខ. 20 000 ; 40 000 ; . . . . . ; 80 000 ; . . . . . ; . . . . . ; . . . . . ;

គ. 10 000 ; 30 000 ; . . . . . ; . . . . . ; 90 000 ; . . . . . ;

ឃ. 10 001 ; 10 003 ; . . . . . ; . . . . . ; 10 009 ; . . . . . ; . . . . . ; 100 015 ; . . . . . ។

ខ្ទង់និងតម្លៃខ្ទង់

6 នៅខ្ទង់រាយមានតម្លៃស្មើនឹង 6
0 នៅខ្ទង់ដប់មានតម្លៃស្មើនឹង 0
3 នៅខ្ទង់រយមានតម្លៃស្មើនឹង 300
6 នៅខ្ទង់ពាន់មានតម្លៃស្មើនឹង 6 000
4 នៅខ្ទង់ម៉ឺនមានតម្លៃស្មើនឹង 40 000

ដូចនេះ ចំនួនខាងលើអាចសរសេរជា

$40\,000 + 6\,000 + 300 + 0 + 6$
 ១ម្រង់ពង្រាយ : 40 000 + 6 000 + 300 + 0 + 6
 ១ម្រង់ធម្មតា : 46 306 អាចថា បួនម៉ឺន ប្រាំមួយពាន់ បីរយប្រាំមួយ ។

លំហាត់

- ចូរសរសេរចំនួនខាងក្រោមជាមួយម្រង់ពង្រាយ
 ក. 45 675   ខ. 80 960   គ. 89 970   ឃ. 95 043 ។
- ចូរបំពេញចន្លោះខាងក្រោម
 ក. ចំនួន 77 896
 លេខ 7 នៅខ្ទង់ ... មានតម្លៃ 70 000 ។ លេខ 7 នៅខ្ទង់ពាន់ មានតម្លៃ ... ។
 លេខ 8 នៅខ្ទង់ ... មានតម្លៃ ..... ។ លេខ 9 នៅខ្ទង់ ... មានតម្លៃ ... ។
- ចំនួន 90 569
 លេខ 9 នៅខ្ទង់ម៉ឺនមានតម្លៃ ..... ។ លេខ 0 នៅខ្ទង់ ... មានតម្លៃ ... ។
 លេខ 9 នៅខ្ទង់ ... មានតម្លៃ 9 ។ លេខ 6 នៅខ្ទង់ ... មានតម្លៃ ..... ។

ការប្រៀបធៀបនិងរៀបលំដាប់ចំនួន

ក. ប្រៀបធៀបចំនួន 68842 និង 68799

យើងអាចប្រើប្រាស់តម្លៃខ្ពង់ដើម្បីប្រៀបធៀបចំនួន ។

ម៉ឺន	ពាន់	រយ	ដប់	រាយ
6	8	7	9	9
6	8	8	4	2

ជំហានទី 1
ប្រៀបធៀបលេខនៅខ្ពង់ម៉ឺន : $6 = 6$

ជំហានទី 2
ប្រៀបធៀបលេខនៅខ្ពង់ពាន់ : $8 = 8$

ជំហានទី 3
ប្រៀបធៀបលេខនៅខ្ពង់រយ : $7 < 8$

ដូចនេះ ចំនួន 68842 ធំជាង 68799 ឬ 68799 តូចជាង 68842 យើងសរសេរ $68842 > 68799$ ឬ $68799 < 68842$ ។

ខ. រៀបតាមលំដាប់ 98745 ; 99443 ; 7865 ពីតូចទៅធំ ឬពីធំទៅតូច
ជំហានទី 1 : ប្រៀបធៀបចំនួន 98745 និង 99443

98745 យើងបាន **98745** < **99443**

ដើម្បីរៀបលំដាប់ចំនួនយើងប្រៀបធៀបម្តងពីរចំនួនបន្តបន្ទាប់ ។

ជំហានទី 2 : ប្រៀបធៀបចំនួន 98745 និង 7865

98745 យើងបាន **98745** > **7865**

ដូចនេះ ចំនួនរៀបតាមលំដាប់ពីតូចទៅធំ គឺ 7865 ; 98745 ; 99443 ឬចំនួនរៀបតាមលំដាប់ពីធំទៅតូច គឺ 99443 ; 98745 ; 7865 ។

លំហាត់

1. ចូរប្រៀបធៀបចំនួនដោយប្រើសញ្ញា < ; > ; =

ក. 87 451 88 746

ខ. 44 490 44 499

គ. 98 969 89 876

ឃ. 55 594 55 594

ង. 77 781 77 459

ច. 9 897 12 301

ឆ. 45 632 13 479

ជ. 13 564 13 564 ។

2. ចូររៀបលំដាប់ចំនួនពីតូចទៅធំ

ក. 43 512 ; 78 951 ; 78 456

ខ. 67 540 ; 69 859 ; 69 874

គ. 16 345 ; 16 491 ; 31 543 ; 31 560

ឃ. 9 986 ; 12 587 ; 43 204 ; 12 588 ។

3. ចូររៀបលំដាប់ចំនួនពីធំទៅតូច

ក. 9 035 ; 8 035 ; 64 306

ខ. 65 438 ; 45 438 ; 43 990

គ. 70 145 ; 71 430 ; 50 043 ; 50 143

ឃ. 9 400 ; 42 025 ; 43 204 ; 12 588 ។

4. ចូរបង្កើតចំនួនដែលតូចបំផុតដោយប្រើបីល្អិតលេខខាងក្រោម

ក. **1** **5** **7** **9**

ខ. **5** **2** **0** **3** ។

5. ចូរបង្កើតចំនួនដែលធំបំផុតដោយប្រើបីល្អិតលេខខាងក្រោម

ក. **3** **6** **7** **8**

ខ. **5** **8** **0** **4**

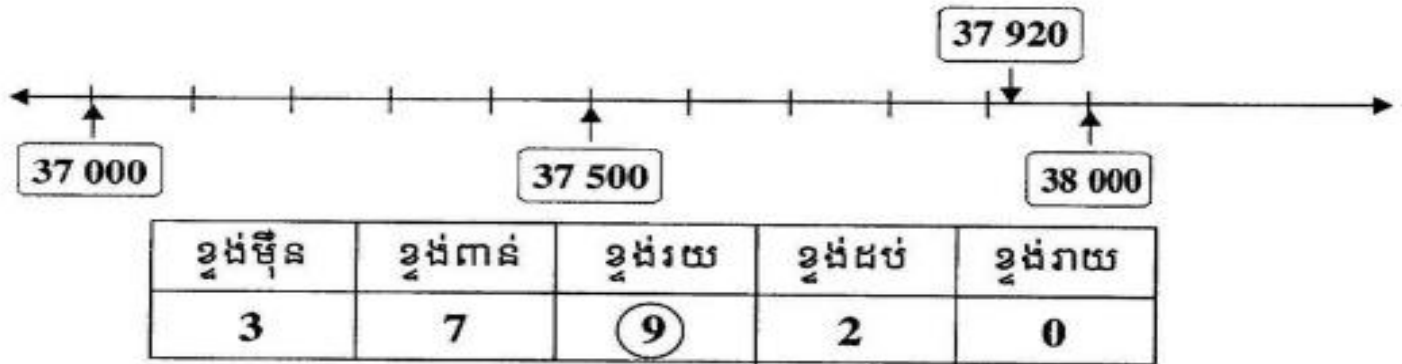
គ. **1** **5** **7** **9** **9**

ឃ. **1** **2** **0** **5** **3** ។

ការបង្កត់ចំនួនត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺន

ក. បង្កត់ចំនួន 37 920 ត្រឹមខ្ទង់ពាន់

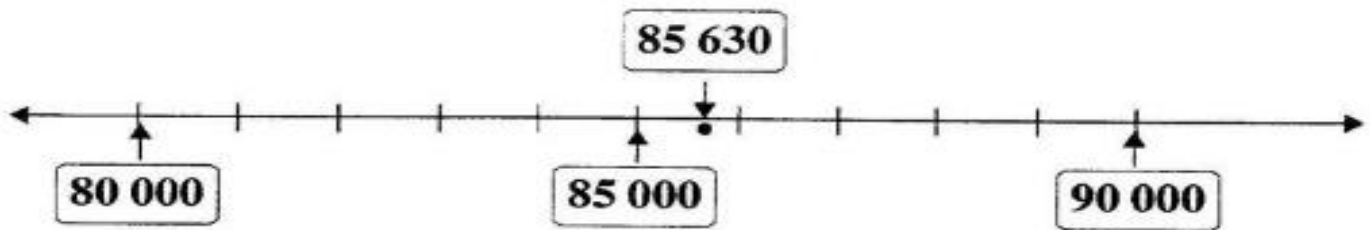
ចំនួន 37 920 នៅជិតចំនួន 38 000 ជាងចំនួន 37 000 ។

ដូចនេះ 37 920 បង្កត់ឡើងទៅ 38 000 ។

ដើម្បីបង្កត់ចំនួនត្រឹមខ្ទង់ពាន់ ត្រូវពិនិត្យលេខនៅខ្ទង់រយ ។

- បើលេខនៅខ្ទង់រយជាលេខ 0 ; 1 ; 2 ; 3 ; 4 ត្រូវបង្កត់ចុះ ។
- បើលេខនៅខ្ទង់រយជាលេខ 5 ; 6 ; 7 ; 8 ; 9 ត្រូវបង្កត់ឡើង ។

ខ. បង្កត់ចំនួន 85 630 ត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺន

ចំនួន 85 630 នៅជិតចំនួន 90 000 ជាងចំនួន 80 000 ។

ដូចនេះ 85 630 ត្រូវបង្កត់ឡើងទៅ 90 000 ។

ដើម្បីបង្កត់ចំនួនត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺន ត្រូវពិនិត្យលេខនៅខ្ទង់ពាន់ ។

- បើលេខនៅខ្ទង់ពាន់ជាលេខ 0 ; 1 ; 2 ; 3 ; 4 ត្រូវបង្កត់ចុះ ។
- បើលេខនៅខ្ទង់ពាន់ជាលេខ 5 ; 6 ; 7 ; 8 ; 9 ត្រូវបង្កត់ឡើង ។

លំហាត់

1. ចូរបំពេញចន្លោះខាងក្រោម

- ក. 3 456 បង្កាត់ទៅ 3 460 ។ ដូចនេះ ចំនួន 3 456 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ ..... ។
- ខ. 43 052 បង្កាត់ទៅ 43 100 ។ ដូចនេះចំនួន 43 052 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ .... ។
- គ. 65 370 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ពាន់កី ..... ។
- ឃ. 99 756 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ពាន់កី ..... ។
- ង. 82 354 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ពាន់កី ..... ។
- ច. 22 674 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺនកី ..... ។
- ឆ. 53 490 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺនកី ..... ។
- ជ. 86 213 បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺនកី ..... ។

2. ចូរបង្កាត់ចំនួនក្នុងតារាងខាងក្រោម

ចំនួន	បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ដប់	បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់រយ	បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ពាន់	បង្កាត់ត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺន
34 564				
78 045				
98 643				
81 606				
16 780				
26 876				
91 468				
96 678				

3. ចូរប្រើបន្ទាត់លេខដើម្បីបង្កាត់ចំនួនខាងក្រោមត្រឹមខ្ទង់ពាន់

- ក. 4 567   ខ. 68 970   គ. 65 436   ។

4. ចូរប្រើបន្ទាត់លេខដើម្បីបង្កាត់ចំនួនត្រឹមខ្ទង់ម៉ឺន

- ក. 62 693   ខ. 75 934   គ. 58 749   ។

2

ប្រភាគ

ការប្រៀបធៀបប្រភាគមានភាគបែងដូចគ្នា

រូបក បែងចែកជា ៨ ចំណែកស្មើគ្នា ។
ផ្នែកជាតំណាងមាន ៥ ចំណែកគឺ $\frac{5}{8}$ ។

រូបខ បែងចែកជា ៨ ចំណែកស្មើគ្នា ។
ផ្នែកជាតំណាងមាន ៧ ចំណែកគឺ $\frac{7}{8}$ ។

យើងបាន $5 < 7$ ឬ $7 > 5$ ។ ដូចនេះ $\frac{5}{8}$ តូចជាង $\frac{7}{8}$ ឬ $\frac{7}{8}$ ធំជាង $\frac{5}{8}$ ។

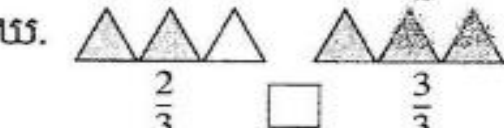
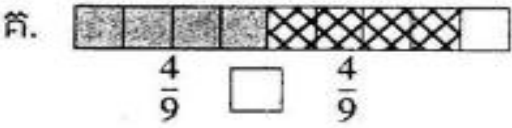
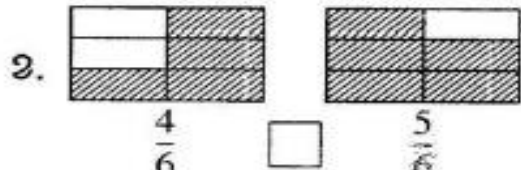
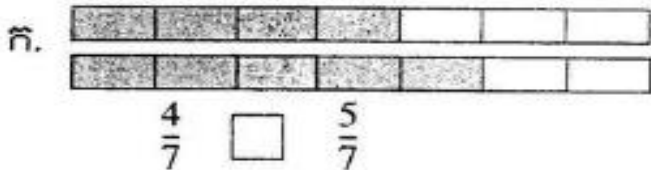
យើងសរសេរ $\frac{5}{8} < \frac{7}{8}$ ឬ $\frac{7}{8} > \frac{5}{8}$ ។

ដើម្បីប្រៀបធៀបប្រភាគមានភាគបែងដូចគ្នា យើងប្រៀបធៀបភាគយកនិងភាគយក រីឯភាគបែងទុកនៅដដែល ។

លំហាត់

ចូរប្រៀបធៀបប្រភាគដោយប្រើសញ្ញា $<$; $>$; $=$

ង. $\frac{5}{6} \square \frac{4}{6}$ ច. $\frac{7}{7} \square \frac{6}{7}$

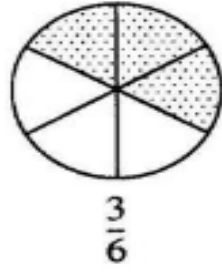
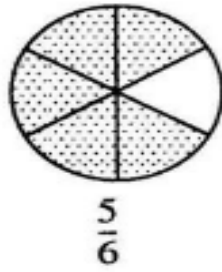
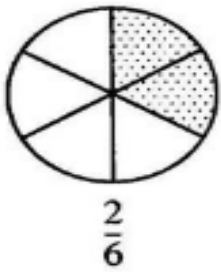
ឆ. $\frac{9}{12} \square \frac{12}{12}$

ជ. $\frac{8}{10} \square \frac{4}{10}$ ឈ. $\frac{6}{8} \square \frac{7}{8}$

ញ. $\frac{15}{16} \square \frac{13}{16}$ ។

ការរៀបលំដាប់ប្រភាគមានភាគបែងដូចគ្នា

ដោយ $2 < 3 < 5$
ដូចនេះ $\frac{2}{6} < \frac{3}{6} < \frac{5}{6}$

ដូចនេះ រៀបលំដាប់ប្រភាគពីតូចទៅធំ $\frac{2}{6}$; $\frac{3}{6}$; $\frac{5}{6}$ ឬ

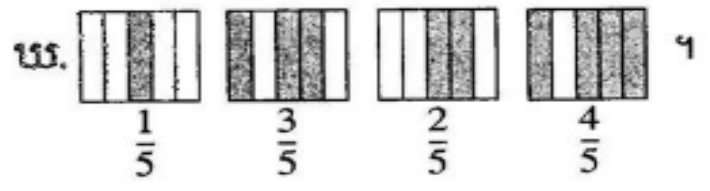
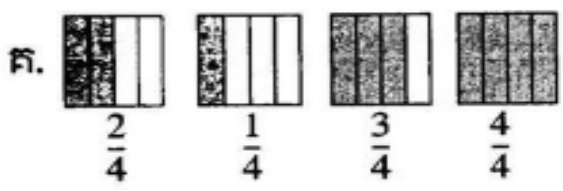
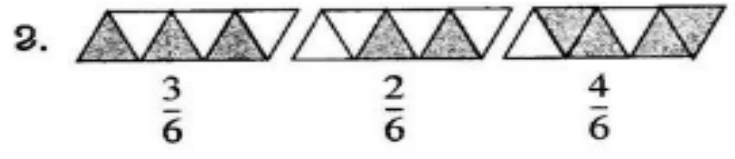
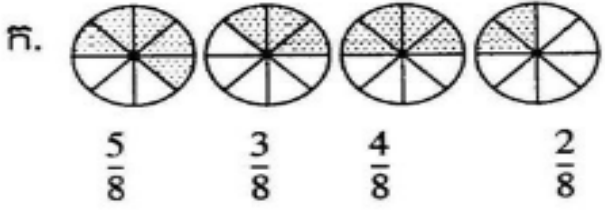
រៀបលំដាប់ប្រភាគពីធំទៅតូច $\frac{5}{6}$; $\frac{3}{6}$; $\frac{2}{6}$ ។

ដើម្បីរៀបលំដាប់ប្រភាគមានភាគបែងដូចគ្នា ពីតូចទៅធំ ឬពីធំទៅតូច យើងត្រូវប្រៀបធៀបភាគយកនិងភាគយក រួចរៀបតាមលំដាប់កើនឬលំដាប់ចុះ ។

លំហាត់

1. ចូររៀបលំដាប់ប្រភាគពីតូចទៅធំ

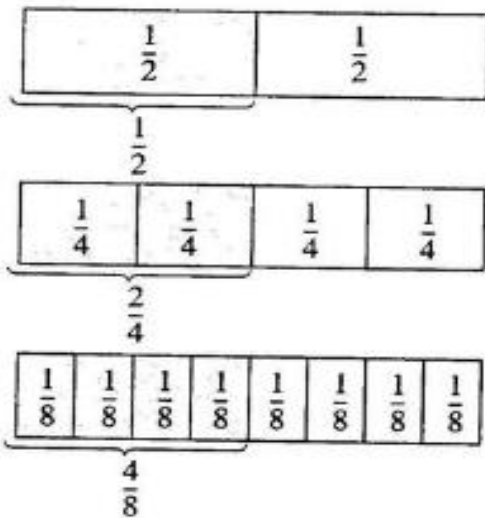
2. ចូររៀបលំដាប់ប្រភាគពីធំទៅតូច

ក. $\frac{3}{4}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{2}{4}$; $\frac{4}{4}$
 គ. $\frac{4}{9}$; $\frac{5}{9}$; $\frac{8}{9}$; $\frac{2}{9}$

ខ. $\frac{3}{7}$; $\frac{1}{7}$; $\frac{5}{7}$; $\frac{4}{7}$
 ឃ. $\frac{5}{10}$; $\frac{3}{10}$; $\frac{7}{10}$; $\frac{6}{10}$ ។

ប្រភាគស្មើគ្នា

$\frac{1}{2}$; $\frac{2}{4}$ និង $\frac{4}{8}$ មានតម្លៃស្មើគ្នា ។
គេហៅថា ប្រភាគស្មើគ្នា ។

ក. $\frac{1}{2} = \frac{1 \times 2}{2 \times 2} = \frac{2}{4}$ ស្មើនឹងប្រភាគ $\frac{1}{2} = \frac{1 \times 4}{2 \times 4} = \frac{4}{8}$
 ខ. $\frac{2 \div 2}{4 \div 2} = \frac{1}{2}$ ស្មើនឹងប្រភាគ $\frac{4 \div 4}{8 \div 4} = \frac{1}{2}$
 ដូចនេះ ប្រភាគ $\frac{1}{2}$ ស្មើនឹងប្រភាគ $\frac{2}{4}$ និង $\frac{4}{8}$ ។

បើយើងគុណ ឬចែកភាគលេខ និងភាគបែងនឹងមួយចំនួនដូចគ្នាខុសពីសូន្យ គេនឹងបានប្រភាគស្មើគ្នា ។

លំហាត់

ចូរបំពេញ ខាងក្រោម

ក. $\frac{1}{2} = \frac{\square}{\square}$ ខ. $\frac{1}{2} = \frac{\square}{\square}$
 គ. $\frac{2}{3} = \frac{2 \times \square}{3 \times \square} = \frac{4}{6}$ ឃ. $\frac{3}{4} = \frac{3 \times \square}{4 \times \square} = \frac{\square}{8}$ ង. $\frac{1}{5} = \frac{1 \times \square}{5 \times \square} = \frac{2}{\square}$
 ច. $\frac{2 \div \square}{8 \div \square} = \frac{\square}{4}$ ឆ. $\frac{3 \div \square}{6 \div \square} = \frac{\square}{\square}$ ជ. $\frac{6 \div \square}{9 \div \square} = \frac{\square}{\square}$ ។

វិធីបូកប្រភាគមានភាគបែងដូចគ្នា

ក. $\frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{\square}{\square}$

$$\frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{1+1}{4} = \frac{2}{4}$$

ដូចនេះ $\frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{2}{4}$ ។

ខ. $\frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{\square}{\square}$

$$\frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{2+3}{8} = \frac{5}{8}$$

ដូចនេះ $\frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{5}{8}$ ។

ដើម្បីបូកប្រភាគដែលមានភាគបែងដូចគ្នា យើងត្រូវបូកភាគយកនឹងភាគយក រីឯភាគបែងរក្សាទុកនៅដដែល ។

លំហាត់

1. ចូរបំពេញ $\square$ ខាងក្រោម

ក. $\frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{\square}{\square}$ ខ. $\frac{2}{6} + \frac{2}{6} = \frac{\square}{\square}$ ។

2. ចូររកផលបូកប្រភាគខាងក្រោម

ក. $\frac{1}{4} + \frac{2}{4}$

ខ. $\frac{3}{5} + \frac{1}{5}$

គ. $\frac{2}{6} + \frac{3}{6}$

ឃ. $\frac{2}{8} + \frac{5}{8}$

ង. $\frac{2}{7} + \frac{3}{7}$

ច. $\frac{2}{8} + \frac{2}{8}$

ឆ. $\frac{1}{7} + \frac{5}{7}$

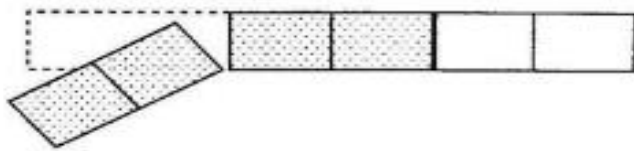
ជ. $\frac{1}{6} + \frac{4}{6}$

ដ. $\frac{3}{9} + \frac{5}{9}$ ។

វិធីដកប្រភាគដែលមានភាគបែងដូចគ្នា

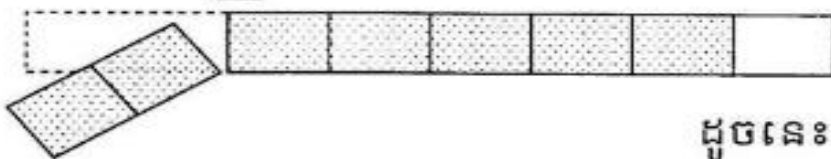
ក. $\frac{4}{6} - \frac{2}{6} = \frac{\square}{\square}$

$$\frac{4}{6} - \frac{2}{6} = \frac{4-2}{6} = \frac{2}{6}$$

ដូចនេះ $\frac{4}{6} - \frac{2}{6} = \frac{2}{6}$ ។

ខ. $\frac{7}{8} - \frac{2}{8} = \frac{\square}{\square}$

$$\frac{7}{8} - \frac{2}{8} = \frac{7-2}{8} = \frac{5}{8}$$

ដូចនេះ $\frac{7}{8} - \frac{2}{8} = \frac{5}{8}$ ។

ដើម្បីដកប្រភាគដែលមានភាគបែងដូចគ្នា យើងត្រូវដកភាគយកនឹងភាគយក រីឯភាគបែងរក្សាទុកនៅដដែល ។

លំហាត់

1. ចូរបំពេញ ខាងក្រោម

ក. $\frac{6}{8} - \frac{2}{8} = \frac{\square}{\square}$

ខ. $\frac{7}{8} - \frac{1}{8} = \frac{\square}{\square}$

គ. $\frac{4}{5} - \frac{1}{5} = \frac{\square}{\square}$

ឃ. $\frac{5}{6} - \frac{2}{6} = \frac{\square}{\square}$

ង. $\frac{5}{7} - \frac{3}{7} = \frac{\square}{\square}$ ។

2. ចូររកផលដកប្រភាគខាងក្រោម

ក. $\frac{5}{5} - \frac{2}{5}$

ខ. $\frac{5}{6} - \frac{3}{6}$

គ. $\frac{2}{4} - \frac{1}{4}$

ឃ. $\frac{2}{3} - \frac{1}{3}$

ង. $\frac{4}{5} - \frac{3}{5}$

ច. $\frac{7}{8} - \frac{4}{8}$

ឆ. $\frac{8}{10} - \frac{5}{10}$

ជ. $\frac{4}{9} - \frac{3}{9}$ ។

ចំណោទ

1. ម្តាយសុជាតាពុះខ្នីឡឹកមួយជា 8 ចំណែកស្មើគ្នា ។ គាត់យក 2 ចំណែកឱ្យទៅសុជាតានិង 3 ចំណែកឱ្យបងស្រីសុជាតា ។ តើគាត់នៅសល់ខ្នីឡឹកប៉ុន្មានចំណែក ?

ប្រមាណវិធី

$$\frac{3}{8} + \frac{2}{8} = \frac{3+2}{8} = \frac{5}{8}$$

$$\frac{8}{8} - \frac{5}{8} = \frac{8-5}{8} = \frac{3}{8}$$

របៀបឆ្លើយ

រកប្រភាគតាងចំណែកខ្នីឡឹកដែលសុជាតានិងបងស្រី

ទទួលបាន $\frac{2}{8} + \frac{3}{8} = \frac{2+3}{8} = \frac{5}{8}$

រកប្រភាគតាងចំណែកខ្នីឡឹកដែលនៅសល់

$$\frac{8}{8} - \frac{5}{8} = \frac{8-5}{8} = \frac{3}{8}$$

ឆ្លើយថា : ប្រភាគតាងចំណែកផ្ទៃខ្នីឡឹកនៅសល់គឺ $\frac{3}{8}$ ។

2. មីងរឹមពុះត្រសក់ស្រូវជា 8 ចំណែកស្មើគ្នា ។ គាត់ឱ្យត្រសក់ស្រូវ $\frac{3}{8}$ ទៅកូនទី 1 ហើយ $\frac{4}{8}$ ទៅកូនទី 2 ។ តើមីងរឹមនៅសល់ត្រសក់ស្រូវប៉ុន្មានភាគ ?
3. ពូសនធ្វើរបងជ្រះថ្ងៃទី 1 បាន $\frac{2}{10}$ ថ្ងៃទី 2 បាន $\frac{3}{10}$ និងថ្ងៃទី 3 បាន $\frac{1}{10}$ ។ តើទាំង 3 ថ្ងៃពូសនធ្វើរបងបានប៉ុន្មានភាគ ?
4. នារីមានកំណាត់សំពត់ $\frac{7}{8}$ m ។ នាងកាត់ $\frac{1}{8}$ m យកទៅធ្វើកន្សែងដៃនិង $\frac{5}{8}$ m យកទៅធ្វើកម្រាលតុ ។ តើនារីនៅសល់កំណាត់សំពត់ប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?
5. ធីតាបាននំ $\frac{5}{7}$ ឯប្អូននាងបាននំ $\frac{2}{7}$ ។ តើធីតាបាននំច្រើនជាងប្អូនប៉ុន្មានភាគ ?
6. គេកាត់នំ ជា 6 ចំណែកស្មើគ្នា ។ គេឱ្យនំទៅសំអស់ $\frac{2}{6}$ ឱ្យទៅសិនអស់ $\frac{1}{6}$ និងឱ្យណាយុតអស់ $\frac{2}{6}$ ទៀត ។ តើគេនៅសល់នំប៉ុន្មានភាគ ?
7. ក្នុងថង់មួយមានឃ្លី 9 គ្រាប់ ។ សំចាប់យកឃ្លី 3 គ្រាប់ ហើយសុខាចាប់យកឃ្លី 2 គ្រាប់ ។ តើសំ និងសុខាចាប់យកឃ្លីបានប៉ុន្មានភាគ? តើឃ្លីនៅសល់ប៉ុន្មានភាគ?

វិធីបូក

ការបូកចំនួនមានលេខ 5 ខ្ទង់និង 4 ខ្ទង់

ឃ្លាំងទីមួយដាក់ស្រូវបាន 56 590 បាវ ។ ឃ្លាំងទីពីរដាក់ស្រូវបាន 4 845 បាវ ។

ស្រូវទាំងពីរឃ្លាំងមានចំនួនប៉ុន្មានបាវ ?

$$56\,590 + 4\,845 = \boxed{}$$

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីបូក យើងត្រូវសរសេរចំនួនទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចបូកលេខតាមខ្ទង់ដោយផ្ដើមពីខ្ទង់រាយ ។

$$\begin{array}{r} 56\,590 \\ + 4\,845 \\ \hline 61\,435 \end{array}$$

+	1	1	1	9	0
	5	6	5	4	8
	4	8	4	3	5
	6	1	4	3	5

0 បូក 5 ស្មើនឹង 5 សរសេរលេខ 5 ។
 9 បូក 4 ស្មើនឹង 13 សរសេរលេខ 3 ត្រា
 ទុក 1 ។
 1 បូក 5 ស្មើនឹង 6 ហើយ 6 បូក 8 ស្មើនឹង
 14 ។ សរសេរលេខ 4 ត្រាទុក 1 ។
 1 បូក 6 ស្មើនឹង 7 ហើយ 7 បូក 4 ស្មើនឹង
 11 សរសេរលេខ 1 ត្រាទុក 1 ។
 1 បូក 5 ស្មើនឹង 6 សរសេរលេខ 6 ។

ដូចនេះ ស្រូវទាំងពីរឃ្លាំងមានចំនួន 61 435 បាវ ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$54\,300 + 4\,800 = \boxed{}$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

ពូម៉ៅទិញអារម្មយថ្លៃ 54 300 រៀល ហើយមីងសារីទិញស្បែកជើងមួយគូថ្លៃ 4 800 រៀល ។ តើអ្នកទាំងពីរទិញអស់ប្រាក់ប៉ុន្មាន ?

លំហាត់

1. ចូររកផលបូក

ក.
$$\begin{array}{r} 54\,210 \\ + 3\,058 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 26\,105 \\ + 1\,352 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 81\,754 \\ + 4\,126 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 73\,642 \\ + 2\,387 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 63\,790 \\ + 4\,568 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 70\,856 \\ + 3\,476 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 58\,640 \\ + 1\,978 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 86\,408 \\ + 5\,678 \\ \hline \end{array}$$

ឈ. $20\,548 + 5\,420$

ញ. $46\,370 + 2\,465$

ដ. $15\,706 + 6\,756$

ថ. $76\,245 + 6\,589$ ។

2. ចូរបំពេញ $\square$

ក. $35\,250 + 1\,353 = \square$

ខ. $81\,200 + 4\,850 = \square$

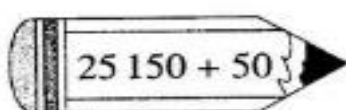
គ. $\square + 5\,650 = 92\,310$

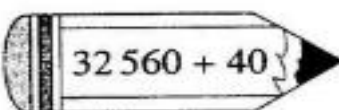
ឃ. $\square + 8\,250 = 25\,150$

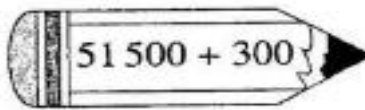
ង. $67\,120 + \square = 73\,250$

ច. $52\,380 + \square = 59\,210$ ។

3. មុធាគណនា

ក. $25\,150 + 50$

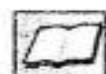
ខ. $32\,560 + 40$

គ. $51\,500 + 300$

ចំណោទ

1. គ្រួសារកសិករម្នាក់ប្រមូលផលដំឡូងមីចម្ការទី 1 បាន 25 335kg និងចម្ការទី 2 បាន 9 560kg ។ តើគ្រួសារកសិករនោះប្រមូលផលដំឡូងមីទាំងអស់បានប៉ុន្មាន គីឡូក្រាម ?
2. ក្រូចនេសាទមួយប្រមូលផលត្រីនៅខែវិច្ឆិកាបាន 28 700kg ហើយនៅខែធ្នូ គេប្រមូលផលបាន 3 525kg ច្រើនជាងខែវិច្ឆិកា ។ តើនៅខែធ្នូ ទ្បុតនេសាទនោះប្រមូលផលត្រីបានប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
3. ចូរបង្កើតចំណោទ
  - ក. $35\ 800 + 1\ 820 = \square$
  - ខ. $63\ 400 + 4\ 650 = \square$ ។

ការបូកចំនួនមានលេខ 5 ខ្ទង់ និង 5 ខ្ទង់

សិប្បកម្មផលិតឥដ្ឋមួយកន្លែងផលិតឥដ្ឋសប្តាហ៍ទី 1 បាន 35 250 ដុំ សប្តាហ៍ទី 2 បាន 33 850 ដុំ ។ តើក្នុង 2 សប្តាហ៍សិប្បកម្មនោះផលិតឥដ្ឋបានប៉ុន្មានដុំ ?

$$35\ 250 + 33\ 850 = \square$$

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីបូក យើងត្រូវសរសេរចំនួនទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចបូកលេខតាមខ្ទង់ដោយផ្ដើមពីខ្ទង់រាយ ។

- 0 បូក 0 ស្មើនឹង 0 សរសេរលេខ 0 ។
- 5 បូក 5 ស្មើនឹង 10 សរសេរលេខ 0 ត្រាទុក 1 ។
- 1 បូក 2 ស្មើនឹង 3 ហើយ 3 បូក 8 ស្មើនឹង 11 សរសេរលេខ 1 ត្រាទុក 1 ។
- 1 បូក 5 ស្មើនឹង 6 ហើយ 6 បូក 3 ស្មើនឹង 9 សរសេរលេខ 9 ។
- 3 បូក 3 ស្មើនឹង 6 សរសេរលេខ 6 ។

	1	1		
	3	5	2	5 0
+	3	3	8	5 0
	6	9	1	0 0

ដូចនេះ ក្នុង 2 សប្តាហ៍សិប្បកម្មនោះផលិតឥដ្ឋបាន 69 100 ដុំ ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$15\,253 + 19\,770 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះ ដូចខាងក្រោម ។

ម្តាយសំ លក់ឌីឡឹកឆ្នាំមុនបាន 15 253 ផ្លែ និងឆ្នាំនេះបាន 19 770 ផ្លែ ។ តើម្តាយសំ លក់ឌីឡឹកទាំងអស់បានប៉ុន្មានផ្លែ ?

លំហាត់

1. ចូររកផលបូក

ក.
$$\begin{array}{r} 23\,045 \\ + 16\,540 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 31\,253 \\ + 25\,124 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 48\,055 \\ + 51\,723 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 38\,746 \\ + 10\,215 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 52\,443 \\ + 38\,523 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 67\,259 \\ + 21\,253 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 79\,153 \\ + 31\,978 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 68\,735 \\ + 36\,846 \\ \hline \end{array}$$

ឈ. $64\,521 + 32\,583$

ញ. $80\,295 + 13\,876$

ដ. $48\,651 + 37\,528$

ថ. $52\,387 + 38\,756$ ។

2. ចូរបំពេញ $\square$

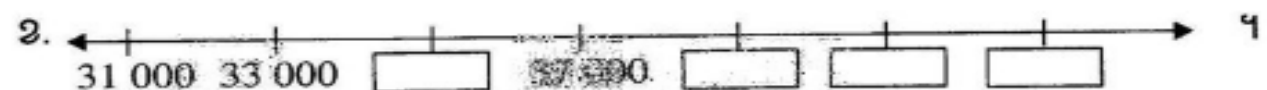
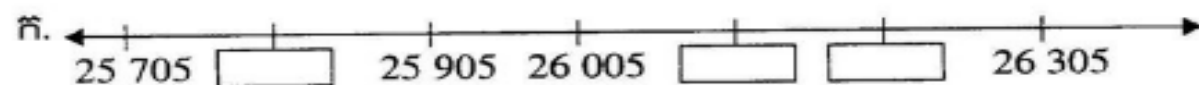
ក. $35\,320 + 26\,750 = \square$

ខ. $25\,640 + \square = 25\,840$

គ. $\square + 3\,500 = 73\,500$

ឃ. $\square + 2\,400 = 32\,500$ ។

3. ចូរបំពេញ $\square$ លើបន្ទាត់លេខខាងក្រោម

ចំណោទ

1. ក្រុមហ៊ុនមួយលក់ម៉ូតូ នៅឆ្នាំ២០០៩ បាន 15 850 គ្រឿង និងឆ្នាំ២០១០ បាន 765 គ្រឿងច្រើនជាងឆ្នាំ២០០៩ ។ តើក្រុមហ៊ុននោះលក់ម៉ូតូទាំង 2 ឆ្នាំបានប៉ុន្មានគ្រឿង ?
2. កសិដ្ឋានមួយលក់ស៊ុតមាន់ ខែមករាបាន 25 435 គ្រាប់ និងខែកុម្ភៈបាន 2 675 គ្រាប់លើសខែមករា ។ តើកសិដ្ឋាននោះលក់ស៊ុតមាន់ទាំងអស់បានប៉ុន្មានគ្រាប់ ?
3. ចូរបង្កើតចំណោទ

ក. $25\ 350 + 52\ 390 = \square$ ខ. $35\ 790 + 18\ 630 = \square$ ។

ការបូកចំនួនមានតួបូកច្រើន

ស្ថានីយប្រេងមួយ លក់ប្រេងថ្ងៃទី 1 បាន 14 365 ល ថ្ងៃទី 2 បាន 21 624 ល ថ្ងៃទី 3 បាន 9 300 ល និងថ្ងៃទី 4 បាន 9 572 ល ។ តើទាំង 4 ថ្ងៃ ស្ថានីយលក់ប្រេងបានប៉ុន្មានលីត្រ ?

$$14\ 365 + 21\ 624 + 9\ 300 + 9\ 572 = \square$$

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីបូកយើងត្រូវសរសេរចំនួនទាំងបួនឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចបូកលេខតាមខ្ទង់ដោយផ្ដើមពីខ្ទង់រាយ ។

	2	1	1	1	
	1	4	3	6	5
	2	1	6	2	4
+		9	3	0	0
		9	5	7	2
	5	4	8	6	1

- 5 បូក 4 បូក 0 បូក 2 ស្មើនឹង 11 សរសេរលេខ 1 ត្រាទុក 1 ។
- 1 បូក 6 បូក 2 បូក 0 បូក 7 ស្មើនឹង 16 សរសេរលេខ 6 ត្រាទុក 1 ។
- 1 បូក 3 បូក 6 បូក 3 បូក 5 ស្មើនឹង 18 សរសេរលេខ 8 ត្រាទុក 1 ។
- 1 បូក 4 បូក 1 បូក 9 បូក 9 ស្មើនឹង 24 សរសេរលេខ 4 ត្រាទុក 2 ។
- 2 បូក 1 បូក 2 ស្មើនឹង 5 សរសេរលេខ 5 ។

ដូចនេះ ទាំង 4 ថ្ងៃ ស្ថានីយប្រេងនោះលក់ប្រេងបាន 54 861 ល ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$82\,560 + 74\,870 + 67\,765 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះ ដូចខាងក្រោម ។
ម៉ុកដើរចម្ងាយបាន 82 560m ម៉ែនដើរចម្ងាយបាន 74 870m និងស៊ីថាដើរ

ចម្ងាយបាន 67 765m ។ គណនាចម្ងាយសរុបដែលអ្នកទាំងបីដើរបាន ។

លំហាត់

1. ចូរគណនា

ក. $16\,030 + 23\,401 + 825 + 92$

ខ. $1\,890 + 6\,521 + 87 + 62$

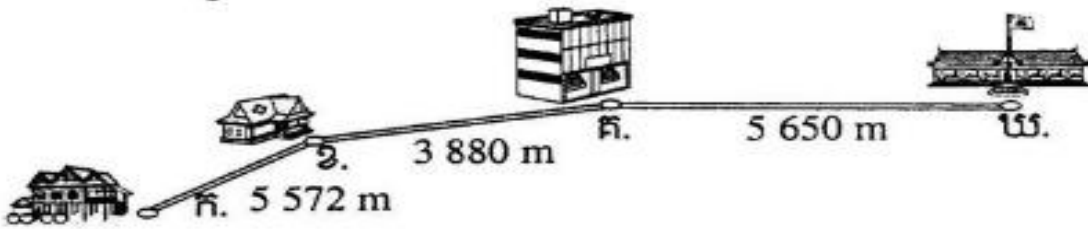
គ. $15\,203 + 23\,605 + 63\,081 + 750$

ឃ. $32\,080 + 25\,160 + 42\,107 + 95$

ង. $1\,375 + 842 + 640 + 7\,286$

ច. $2\,351 + 92 + 1\,895 + 180 + 17$ ។

2. ចូររកចម្ងាយផ្លូវពីចំណុច ក ទៅចំណុច យ

ចំណោទ

1. ម្តាយសុភីទិញសំលៀកបំពាក់ 1 សម្រាប់អស់ប្រាក់ 25 800 ។ ទិញស្បែកជើង 1 គូ អស់ប្រាក់ 3 200 ។ ទិញសារុង 1 អស់ប្រាក់ 7 600 ។ និងទិញពោតស្មៅ 1 ចង្កោម អស់ប្រាក់ 2 300 ។ តើម្តាយសុភីចំណាយប្រាក់ទិញទំនិញអស់ប៉ុន្មានរៀល ?

2. ចម្ការទី 1 ផ្តល់ផលពោតបាន 2 500kg ។ ចម្ការទី 2 ផ្តល់ផលពោតបាន 350kg លើសចម្ការទី 1 ។ ចម្ការទី 3 ផ្តល់ផលពោតបាន 1 250kg លើសចម្ការទី 1 ។ តើចម្ការទាំង 3 ផ្តល់ផលពោតបានប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

3. ចូរបង្កើតចំណោទ

ក. $35\,000 + 21\,300 + 60\,000 = \square$

ខ. $42\,600 + 18\,200 + 79\,760 = \square$ ។

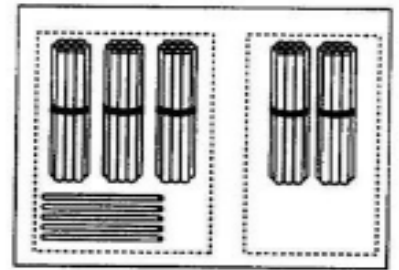
លក្ខណៈនៃវិធីបូក

ក. លក្ខណៈគ្រួលប់

ប្រៀបធៀប : $35 + 20$ និង $20 + 35$

$35 + 20 = 55$ និង $20 + 35 = 55$

ដូចនេះ $35 + 20 = 20 + 35$ ។

បើគេប្តូរលំដាប់តួបូក ផលបូកនៅដដែល ។

ខ. លក្ខណៈផ្គុំ

$25 + 15 + 20 = \square$

យើងអាចផ្គុំតួបូកដូចខាងក្រោម

$(25 + 15) + 20 = 40 + 20 = 60$ ឬ $25 + (15 + 20) = 25 + 35 = 60$

ដូចនេះ $(25 + 15) + 20 = 25 + (15 + 20)$ ។

$28 + 49 + 51 = \square$

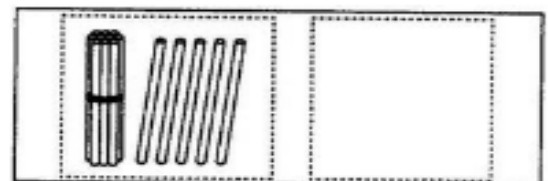
$(28 + 49) + 51 = 77 + 51 = 128$ ឬ $28 + (49 + 51) = 28 + 100 = 128$

ដូចនេះ $(28 + 49) + 51 = 28 + (49 + 51)$ ។

ក្នុងវិធីបូក កាលណាមានតួបូកច្រើនគេអាចផ្គុំតួបូកណាមួយជាមួយនឹងតួបូកផ្សេងទៀត ។

គ. ការបូកនឹងសូន្យ

$15 + 0 = 15$, $32 + 0 = 32$

មួយចំនួនបូកនឹងសូន្យ ផលបូកស្មើនឹងមួយចំនួននោះ ។

លំហាត់

1. ចូរបំពេញ

ក. $28\,645 + 8\,150 = 8\,150 + \square$

ខ. $68\,410 + 7\,652 = 7\,652 + \square$

គ. $75\,234 + 28\,190 = 28\,190 + \square$

ឃ. $59\,384 + 37\,258 = 37\,258 + \square$

ង. $68\,079 + 26\,540 = 26\,540 + \square$

ច. $42\,905 + 38\,526 = 38\,526 + \square$ ។

2. ចូរគណនា រួចជ្រើសរើសការផ្គុំគ្នាណាដែលស្រួលជាងគេដោយ

ក. $32 + 26 + 18 + 37 + 24 = \square$

$(32 + 26) + (18 + 37) + 24 = \square$

$(32 + 18) + (26 + 37) + 24 = \square$

$(26 + 18) + (32 + 37) + 24 = \square$

$(26 + 24) + (32 + 18) + 37 = \square$

ខ. $45 + 51 + 55 + 49 + 12 = \square$

$(45 + 51) + (55 + 49) + 12 = \square$

$(45 + 55) + (51 + 49) + 12 = \square$

$(51 + 55) + (45 + 49) + 12 = \square$

$(45 + 55) + (51 + 12) + 49 = \square$ ។

3. ចូរបំពេញ

ក. $35\,600 + \square = 35\,600$

ខ. $\square + 75\,458 = 75\,458$

គ. $\square + 0 = 52\,836$

ឃ. $0 + 80\,356 = \square$ ។

ការគណនាផលបូកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ម៉ាស៊ីនគិតលេខជាឧបករណ៍សម្រាប់ជួយក្នុងការគណនាបានឆាប់រហ័ស ។

ឧទាហរណ៍ : គណនាផលបូកនៃ $32871 + 25760 + 4752 = \square$ ។

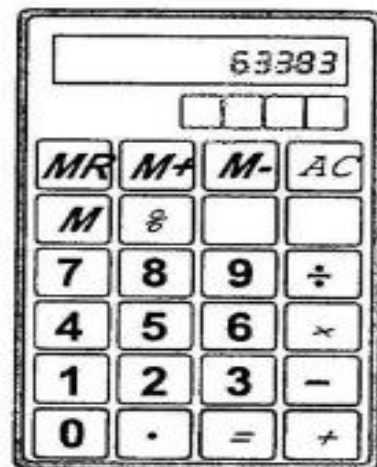
វិធីប្រើ : យើងចុច

លេខតាមគំរូខាងស្តាំ ។

លេខ “ 63 383 ”

បង្ហាញដោយលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីន

គិតលេខ គឺជាផលបូក ។

លំហាត់

ចូរគណនាផលបូកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ក. $23706 + 19205 + 32871 = \square$

ខ. $4218 + 70315 + 5216 + 6035 = \square$

គ. $72103 + 1520 + 4263 + 7031 = \square$

ឃ. $831 + 4251 + 7305 + 9213 + 5215 = \square$

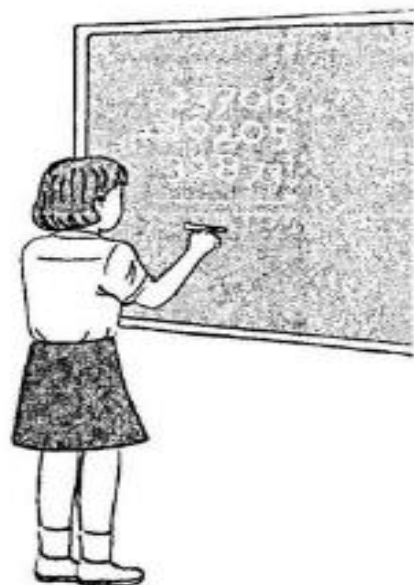
ង. $5031 + 8256 + 6429 + 189 + 56 = \square$

ច. $2305 + 7102 + 63210 + 69525 + 318 = \square$

ឆ. $1970 + 521 + 8571 + 92035 + 78123 = \square$

ជ. $8032 + 61 + 8256 + 72518 + 51972 = \square$

ឈ. $1297 + 21400 + 5021 + 4949 = \square$ ។

ការប៉ាន់ស្មានផលបូក

ឡូត៍ទេសាទមួយប្រមូលផលត្រីនៅខែមករាបាន $42\,565\text{kg}$ និងនៅខែកុម្ភៈបាន $58\,650\text{kg}$ ។ តើទាំង 2 ខែឡូត៍ទេសាទនោះប្រមូលផលត្រីបានប្រហែលប៉ុន្មាន ?

$$42\,565 + 58\,650 = \boxed{}$$

$\begin{array}{r} 42\,565 \\ + 58\,650 \\ \hline \end{array}$		$\begin{array}{r} 40\,000 \\ + 60\,000 \\ \hline 100\,000 \end{array}$
---	--	--

នៅតូបូកទី 1 ខ្ទង់ពាន់មានលេខ 2 ។
ដូចនេះយើងបង្អត់ចុះទៅ 40 000 ។
នៅតូបូកទី 2 ខ្ទង់ពាន់មានលេខ 8 ។
ដូចនេះយើងបង្អត់ឡើងទៅ 60 000 ។

ដូចនេះ ឡូត៍ទេសាទនោះប្រមូលផលត្រីទាំង 2 ខែបានប្រហែល $100\,000\text{ kg}$ ។

ដើម្បីប៉ាន់ស្មានផលបូក យើងត្រូវបង្អត់តូបូកនីមួយៗត្រឹមខ្ទង់ទំហំផុត
រួចធ្វើប្រមាណវិធីបូក ។

លំហាត់

1. ចូរប៉ាន់ស្មានផលបូក

ក.
$$\begin{array}{r} 19\,250 \\ + 38\,768 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 63\,075 \\ + 36\,920 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 47\,453 \\ + 9\,258 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 89\,321 \\ + 8\,350 \\ \hline \end{array}$$

2. ចូររកតម្លៃប្រហែល

ក. $28\,053 + 61\,320 = \boxed{}$

ខ. $65\,160 + 32\,164 = \boxed{}$

គ. $70\,932 + 4\,921 = \boxed{}$

ឃ. $42\,518 + 9\,832 = \boxed{}$ ។

ចំណោទ

ម្តាយសុផលទិញស្បែកដើម 1 គូអស់ប្រាក់ $23\,400$ ។ ភាគាម 1 អស់ប្រាក់ $38\,500$ ។ និងទឹកដោះគោ 2 កំប៉ុងអស់ប្រាក់ $8\,300$ ។ តើម្តាយសុផលចំណាយប្រាក់អស់ប្រហែលប៉ុន្មានរៀល ?

4

រូបធរណីមាត្រ

ការេ

ជ្រុងទាំងបួនរបស់ការេមានប្រវែងស្មើៗគ្នា ។ ហើយមុំទាំង 4 ជាមុំកែង ។

ដូចនេះ ការេមានជ្រុង $កខ = ខឃ = ឃគ = គក$

ហើយមានមុំក = មុំ ខ = មុំ គ = មុំ ឃ ជាមុំកែង ។

ការេ ជារូបធរណីមាត្រដែលមានជ្រុងបួនស្មើគ្នា និងមុំបួនជាមុំកែង ។

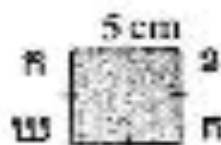

សំហាត់

1. ចូរប្រាប់រូបធរណីមាត្រដែលជាការេ

ក.	ខ.	គ.
ឃ.	ង.	ច.

2. ចូរប្រាប់ប្រវែងជ្រុងរបស់រូបធរណីមាត្រខាងក្រោម

ជ្រុង កឃ = ...cm

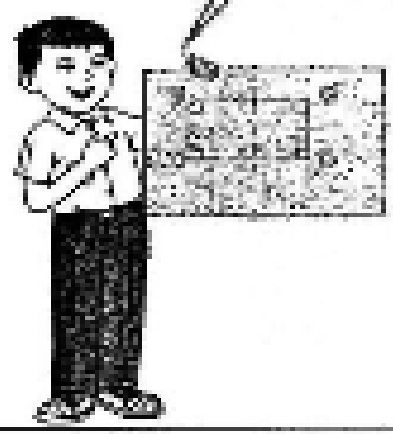
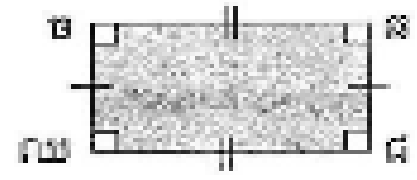
ជ្រុង ខគ = ...cm ។

3. ដូចម្តេចហៅថា ការេ ?

ចតុកោណកែង

ជ្រុងវែងរបស់ចតុកោណកែងហៅថា បណ្តោយ ។
 ជ្រុងខ្លីរបស់ចតុកោណកែងហៅថា ទទឹង ។

ដូចនេះ ចតុកោណកែងមានជ្រុងឈមស្មើគ្នា គឺ
 ជ្រុង បន = ឈជ និងជ្រុង បជ = នឈ ហើយ
 មុំទាំងបួនជាមុំកែង មុំប = មុំន = មុំជ = មុំឈ ។

ចតុកោណកែង ជារូបធរណីមាត្រដែលមានជ្រុងឈមស្មើគ្នាទៅវិញ និងមាន
 មុំបួនជាមុំកែង ។

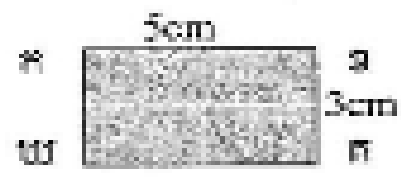

លំហាត់

1. ចូរប្រាប់រូបធរណីមាត្រដែលជាចតុកោណកែង

ក.	ខ.	គ.
ឃ.	ង.	ច.

2. ចូរប្រាប់ប្រវែងជ្រុងរបស់រូបធរណីមាត្រខាងក្រោម

ជ្រុង កឃ = ...cm
 ជ្រុង ឃគ = ...cm ។

3. ដូចម្តេចហៅថាចតុកោណកែង ?

ត្រីកោណ

<p>ត្រីកោណសមបាតមាន ជ្រុងពីរស្មើគ្នា ។ ជ្រុង កខ - កឆ</p>		<p>ត្រីកោណសម័ង្សមានជ្រុងបីស្មើគ្នា ។ ជ្រុង ចឆ - ងជ - ឆច</p>	
<p>ត្រីកោណសាមញ្ញមាន ជ្រុងបីមិនស្មើគ្នា ។</p>		<p>ត្រីកោណកែងមាន មុំមួយជាមុំកែង ។</p>	

ត្រីកោណ ជារូបធរណីមាត្រដែលមានជ្រុងបី និងមុំបី ឬក៏ព្នលបី ។

លំហាត់

1. ចូរប្រាប់រូបធរណីមាត្រដែលជា

ក. ត្រីកោណសម័ង្ស			
ខ. ត្រីកោណសមបាត			
គ. ត្រីកោណសាមញ្ញ			
ឃ. ត្រីកោណកែង			

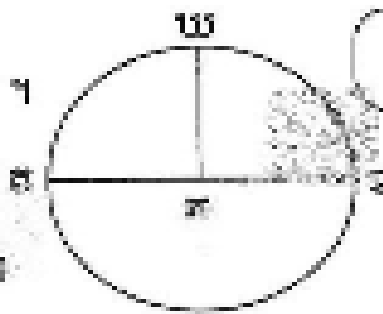
2. ចូរឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម

- ក. ដូចម្តេចហៅថា ត្រីកោណ ?
- ខ. ដូចម្តេចហៅថា ត្រីកោណសមបាត ?
- គ. ដូចម្តេចហៅថា ត្រីកោណកែង ?
- ឃ. ដូចម្តេចហៅថា ត្រីកោណសាមញ្ញ ?

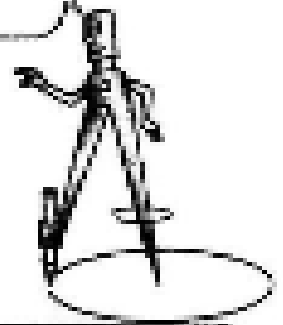

រង្វង់

ចំណុច ក ហៅថា ផ្ចិតរង្វង់ ។
 អង្កត់ កខ ជាកាំរង្វង់ ។
 កាំរង្វង់ កខ = គគ = កឃ ។

ទេសដាររង្វង់ ។

រង្វង់ ជារូបធរណីមាត្រមានរាងមូលដែលគ្រប់ចំណុចនៅលើរង្វង់ទៅផ្ចិត មានចម្ងាយស្មើៗគ្នា ។ ចម្ងាយពីផ្ចិតទៅរង្វង់ហៅថា កាំ ។

លំហាត់

1. ចូរប្រាប់រូបធរណីមាត្រដែលជារង្វង់

ក.		ខ.		គ.	
ឃ.		ង.		ច.	

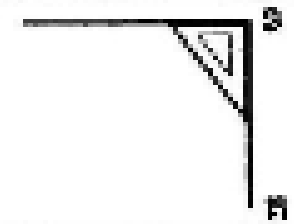
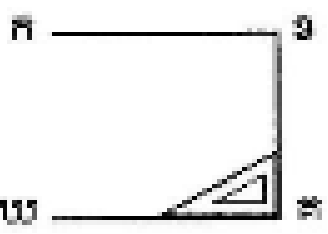
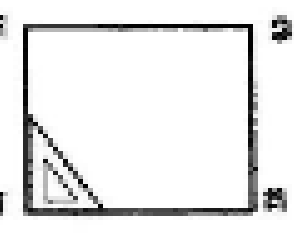
2. តើមុខវត្ថុណាខ្លះមានរាងជារង្វង់ ?

ក.		ខ.		គ.	
ឃ.		ង.		ច.	

ការគូសរូបការេ ចតុកោណកែង

គ. ការគូសការេ ក ខ គ ឃ ដែលមានជ្រុង 3cm

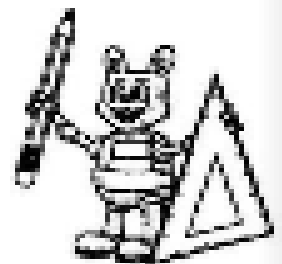
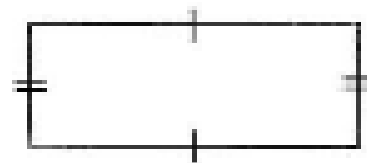
<p>ក ——— ខ</p> <p>1. គូសជ្រុង កខ = 3cm</p>	<p>ក ——— ខ</p> <p>2. ដាក់កែងរួចគូសជ្រុង ខគ = 3cm</p>
<p>ក ——— ខ</p> <p>ឃ ——— គ</p> <p>3. ដាក់កែងរួចគូសជ្រុងឆាយ = 3cm</p> 	<p>ក ——— ខ</p> <p>ឃ ——— គ</p> <p>4. គូសជ្រុង ឃក ។</p>

ដូចនេះ យើងបានការេមួយដែលមានជ្រុងទៀត 3cm ។

ខ. ការគូសចតុកោណកែង

ចំពោះការគូសចតុកោណកែងមាន

លំនាំដូចគ្នានឹងការគូសការេដែរ ។

សំណាត់

1. គូរគូសការេ ដែលមានជ្រុង 5cm ; 7cm ; 10cm ; 13cm ។
2. គូរគូសចតុកោណកែង ដែលមាន
  - ក. បណ្តោយ 6cm និងទទឹង 3cm
  - ខ. បណ្តោយ 5cm និងទទឹង 2cm
  - គ. បណ្តោយ 10cm និងទទឹង 5cm
  - ឃ. បណ្តោយ 12cm និងទទឹង 6cm ។

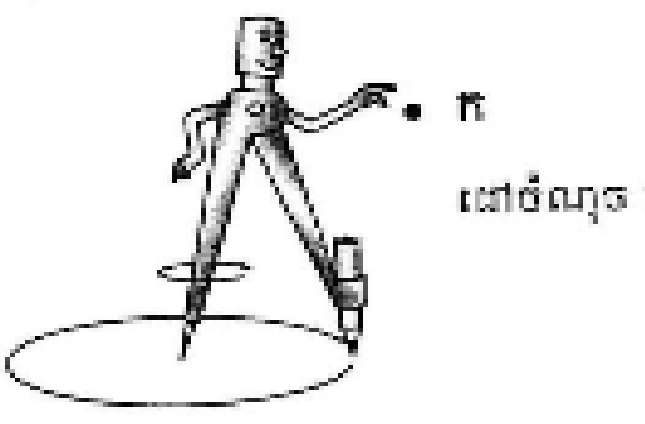
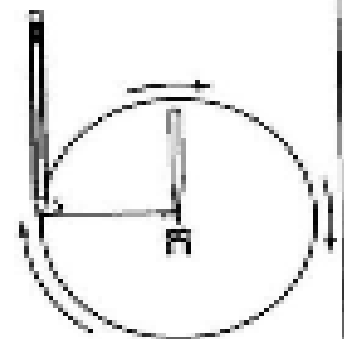

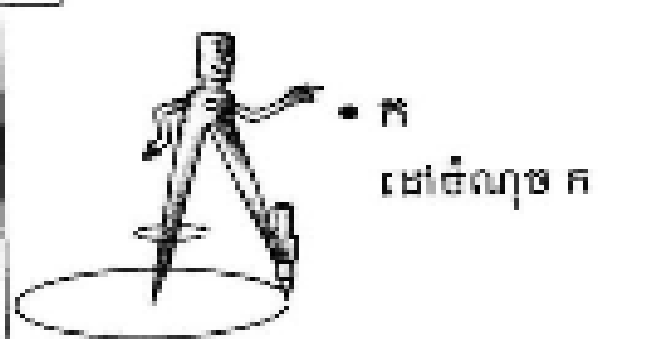
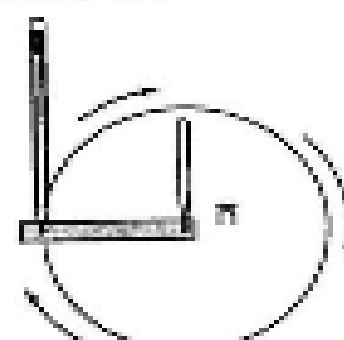
ការត្រួតពិនិត្យ

ដើម្បីត្រួតពិនិត្យរង្វង់ ក យើងអាចត្រួតពិនិត្យបានតាមរបៀបដូចខាងក្រោម

1. ប្រើខ្សែដើម្បីត្រួត

<p>①</p> 	<p>②</p> <p>ដោយដៃក្រសួច ដើម្បីចំណុច ក បន្ទាប់មកភ្ជាប់ខ្សែ ពីដៃក្រសួចមកទៅដៃ ដោយទាញខ្សែឱ្យតឹង រួចត្រួតតាមទិសទ្រនិចនាឱ្យត្រឹមត្រូវ ដោយដៃ បានរង្វង់មួយហៅថា រង្វង់ផ្ចិត ក ។</p>
---	--

2. ប្រើក្រដាសចោះរន្ធដើម្បីត្រួត

<p>①</p> 	<p>②</p> <p>ដោយដៃក្រសួច ចំណុច ក និងទៅដៃ ចំរន្ធចុងម្ខាងទៀតនៃ ក្រដាស បន្ទាប់មក ត្រួតជុំវិញចំណុច ក ។</p>
---	---

ដូចនេះ យើងបានរង្វង់មួយដែលមានផ្ចិត ក ហៅថា រង្វង់ផ្ចិត ក ។

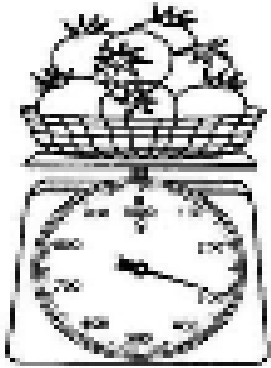
លំហាត់

1. ចូរប្រើខ្សែដើម្បីត្រួតរង្វង់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវដែលមានទំហំទុំស្រទាញ ។
2. ចូរប្រើក្រដាសចោះរន្ធដើម្បីត្រួតរង្វង់បីដែលមានផ្ចិត ក ខ និងផ្ចិត គ ហើយ
មានទំហំប៉ុនគ្នា ។

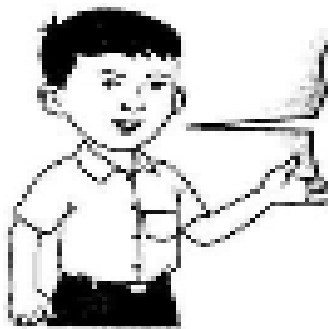
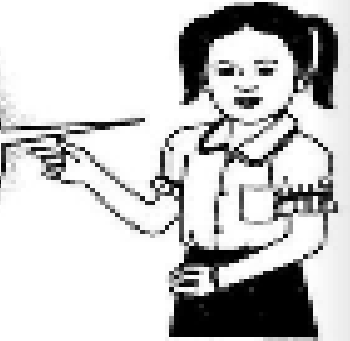
5

ទម្ងន់

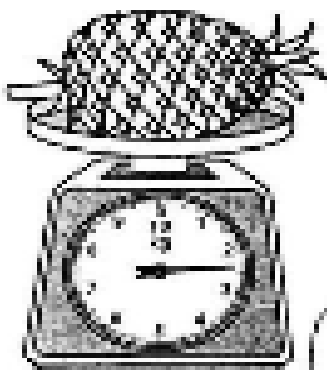
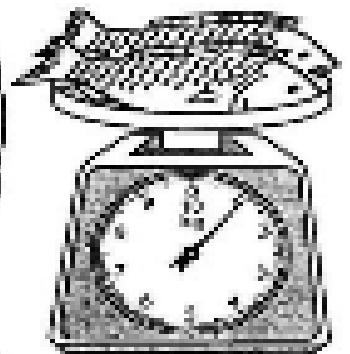
ការធ្វើទម្ងន់ជាតិទ្យក្រាម ក្រាម ឬទាំ

ផ្លែប្រេងប៉ោរមានទម្ងន់ 300 ក្រាម ឬ 3 ទាំ ។
យើងសរសេរ 300 ក្រាម ឬ 300g ។

ត្រីមានទម្ងន់ 1 តិទ្យក្រាម ឬ 10 ទាំ ។
យើងសរសេរ 1 តិទ្យក្រាម ឬ 1kg ។

ម្ចាស់មានទម្ងន់ 2 តិទ្យក្រាមនិង 400 ក្រាម
ឬ 2 គក 4 ទាំ ។
យើងសរសេរ 2 គក 400 ក ឬ 2kg 400g ។

តិទ្យក្រាម និងក្រាម ជាឯកតារង្វាស់ទម្ងន់ ។
តិទ្យក្រាមតាងដោយអក្សរ " គក " ឬ " kg " ។
ក្រាមតាងដោយអក្សរ " ក " ឬ " g " ។

ចូររំលឹក

ក.

ស្ករទម្ងន់ ក ។

ខ.

ក្រាបំសណ្តែកទម្ងន់ ក ។

គ.

បង្ក្រាទម្ងន់ ក ។

ឃ.

ទុររនទម្ងន់ kg ។

ង.

មាន់ទម្ងន់ kg ។

ច.

រៀបរាទម្ងន់ kg ។

ឆ.

ក្បូងទម្ងន់ kg ក ។

ជ.

អំបិលទម្ងន់ kg ក ។

ដ.

អង្ករទម្ងន់ kg ក ។

ការប្តូរឆ្នាតទម្ងន់

ក. ការប្តូរឆ្នាតទម្ងន់ពីគីឡូក្រាម និងក្រាមទៅជាក្រាម

3kg 200g = ...g

$$\begin{aligned}
 3\text{kg } 200\text{g} &= 1\,000\text{g} + 1\,000\text{g} + 1\,000\text{g} + 200\text{g} \\
 &= (3 \times 1\,000)\text{g} + 200\text{g} \\
 &= 3\,000\text{g} + 200\text{g} \\
 &= 3\,200\text{g}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ 3kg 200g = 3 200g ។

1គីក = 1 000ក
 3គីក = 3 000ក

1kg = 1 000g
 3kg = 3 000g

ខ. ការប្តូរឆ្នាតទម្ងន់ពីក្រាមទៅជាគីឡូក្រាម និងក្រាម

4 300g = ...kg.....g

$$\begin{aligned}
 4\,300\text{g} &= 4\,000\text{g} + 300\text{g} \\
 &= (4\,000 + 1\,000)\text{kg} + 300\text{g} \\
 &= 4\text{kg } 300\text{g}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ 4 300g = 4kg 300g ។

1 000 ក = 1 គីក
 4 000 ក = 4 គីក

1 000g = 1kg
 4 000g = 4kg

- ដើម្បីប្តូរឆ្នាតរង្វាស់ទម្ងន់ពីគីទៅក្រាម យើងត្រូវគុណនឹងចំនួនដប់ដែលឆ្នាតគីនោះធំជាងឆ្នាតក្រាម ។
- ដើម្បីប្តូរឆ្នាតរង្វាស់ទម្ងន់ពីក្រាមទៅគី យើងត្រូវចែកនឹងចំនួនដប់ដែលឆ្នាតក្រាមនោះតូចជាងឆ្នាតគី ។

សំណួរ

1. ចូររៀបចំ

<p>ក. ត្រីចាន់និងទម្ងន់ $2\text{kg } 400\text{g} = \square \text{ g}$</p>	<p>ខ. ត្រីចាន់និងទម្ងន់ $3\text{kg } 200\text{g} = \square \text{ g}$ ។</p>
--	---

2. ចូរបំប្លែងទម្ងន់ខាងក្រោម

- ក. $2\text{kg } 700\text{g} = 1\,000\text{g} + 1\,000\text{g} + 700\text{g}$
 $= (2 \times \square)\text{g} + 700\text{g} = \square \text{ g}$
- ខ. $3\text{kg } 350\text{g} = 1\,000\text{g} + 1\,000\text{g} + 1\,000\text{g} + 350\text{g}$
 $= (3 \times \square)\text{g} + 350\text{g} = \square \text{ g}$
- គ. $5\text{kg } 300\text{g} = \square \text{ g}$
- ឃ. $2\text{kg } 700\text{g} = \square \text{ g}$
- ង. $18\text{kg } 200\text{g} = \square \text{ g}$
- ច. $24\text{kg } 500\text{g} = \square \text{ g}$
- ដ. $5\text{kg} = \square \text{ g}$
- ន. $4\,000\text{g} = \square \text{ kg}$
- ណ. $1\,200\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ត. $3\,500\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ថ. $2\,400\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ទ. $7\,200\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ក. $7\,800\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ខ. $8\,100\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- គ. $8\text{kg } 900\text{g} = \square \text{ g}$
- ឃ. $9\text{kg } 100\text{g} = \square \text{ g}$
- ង. $13\text{kg } 600\text{g} = \square \text{ g}$
- ច. $35\text{kg } 800\text{g} = \square \text{ g}$
- ដ. $7\text{kg} = \square \text{ g}$
- ន. $5\,270\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ណ. $6\,400\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ត. $6\,100\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ថ. $7\,500\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ទ. $4\,300\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ក. $7\,300\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$
- ខ. $9\,300\text{g} = \square \text{ kg } \square \text{ g}$ ។

ការប្រៀបធៀបនិងរៀបលំដាប់ទម្ងន់

ក. ការប្រៀបធៀបទម្ងន់

ជាតិទឹកត្រីមួយទម្ងន់ 1kg 400g និងទឹកក្រូចមួយទម្ងន់ 1kg 700g ។ តើទម្ងន់ត្រី និងមាត់មួយណាធ្ងន់ជាង ?

យើងប្រៀបធៀប : $1\text{kg} = 1\text{kg}$
 $700\text{g} > 400\text{g}$

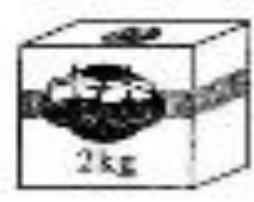

យើងបាន $1\text{kg} 700\text{g} > 1\text{kg} 400\text{g}$ ។

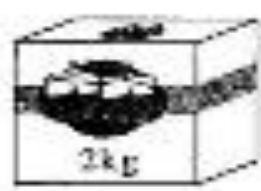
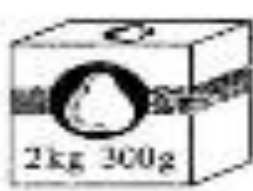
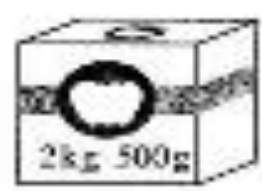
ដូចនេះ ទម្ងន់មាត់ធ្ងន់ជាងទម្ងន់ត្រី ឬទម្ងន់ត្រីស្រាលជាងទម្ងន់មាត់ ។

ខ. ការរៀបលំដាប់ទម្ងន់

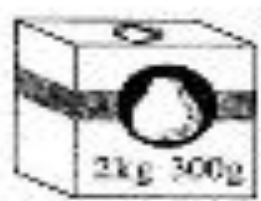
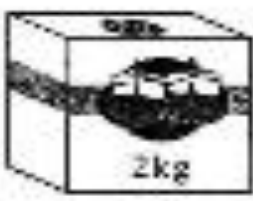
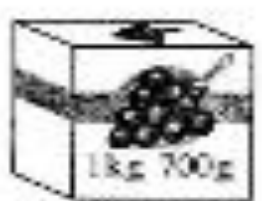
ឥណ្ឌាមានផ្លែឈើមួយប្រអប់ដែលមានទម្ងន់ដូចខាងក្រោម ។ ចូររៀបលំដាប់ ប្រអប់ផ្លែឈើរបស់ឥណ្ឌាពីធ្ងន់ទៅស្រាល និងពីស្រាលទៅធ្ងន់ ។

• ការរៀបលំដាប់ប្រអប់ផ្លែឈើពីធ្ងន់ទៅស្រាល

• ការរៀបលំដាប់ប្រអប់ផ្លែឈើពីស្រាលទៅធ្ងន់

 លំហាត់

1. ចូរប្រៀបធៀបទម្ងន់ភាពក្រោមដោយប្រើសញ្ញា < ; > ; =

ក. 1kg <input type="text"/> 1kg 200g	ឃ. 5 200g <input type="text"/> 5kg 200g
ខ. 2kg 100g <input type="text"/> 2 100g	ង. 6kg <input type="text"/> 6kg 300g
គ. 3kg 300g <input type="text"/> 2kg 600g	ច. 8kg <input type="text"/> 7kg 900g

2. ចូររៀបលំដាប់ទម្ងន់ពីស្រាលទៅធ្ងន់

3. ចូររៀបលំដាប់ទម្ងន់ពីធ្ងន់ទៅស្រាល

 ចំណោទ

1. តំ និងចុងមានទម្ងន់ 10kg 500g ។ គេនឹងចាស់បកចុងមានទម្ងន់ 700g ។ តើតំ មានទម្ងន់ប៉ុន្មាន ?

ប្រមាណវិធី

$$\begin{array}{r}
 9 \quad 1500 \\
 10 \text{ kg } 500\text{g} \\
 - \quad \quad 700\text{g} \\
 \hline
 9 \text{ kg } 800\text{g}
 \end{array}$$

របៀបឆ្លើយ

រកទម្ងន់តំ

$$10\text{kg } 500\text{g} - 700\text{g} = 9\text{kg } 800\text{g}$$

ឆ្លើយថា : តំមានទម្ងន់ 9kg 800g

2. ម្តាយខ្ញុំទិញសាច់ជ្រូកទម្ងន់ 3kg 500g និងសាច់គោតិចជាងសាច់ជ្រូក 400g ។ តើម្តាយខ្ញុំទិញសាច់ទាំងអស់ទម្ងន់ប៉ុន្មាន ?

3. សុខាមានទម្ងន់ 24kg 400g ។ បងប្រុសរបស់គាត់មានទម្ងន់លើសជាង 3kg 200g ។ តើបងប្រុសមានទម្ងន់ប៉ុន្មាន ?

6

វិធីដក

ការដកចំនួនមានលេខ 5 ខ្ទង់ ពី 4 ខ្ទង់

កសិដ្ឋានមួយមានមាន 24 860 ក្បាល ។ គេលក់អស់ 8 575 ក្បាល ។ តើកសិដ្ឋាននោះនៅសល់មានចំនួនក្បាល ?

24 860 - 8 575 =

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីដក យើងត្រូវសរសេរចំនួនទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចដកលេខតាមខ្ទង់ ដោយធ្វើមពីខ្ទង់រាយ ។

	1	14	7	15	10
-	~~2~~	~~4~~	~~8~~	~~6~~	~~0~~
		8	5	7	5
	1	6	2	8	5

- 0 ដក 5 មិនបានទេត្រូវផ្លិច 1 ពីខ្ទង់ដប់យើងបាន 5 ដប់ 10 រាយ ។
- 10 ដក 5 នៅសល់ 5 សរសេរលេខ 5 ។
- 5 ដក 7 មិនបានទេត្រូវផ្លិច 1 ពីខ្ទង់រយ យើងបាន 7 រយ 15 ដប់ ។
- 15 ដក 7 នៅសល់ 8 សរសេរលេខ 8 ។
- 7 ដក 5 នៅសល់ 2 សរសេរលេខ 2 ។
- 4 ដក 8 មិនបានទេត្រូវផ្លិច 1 ពីខ្ទង់ម៉ឺនយើងបាន 1 ម៉ឺន 14 ពាន់ ។
- 14 ដក 8 នៅសល់ 6 សរសេរលេខ 6 ។ ទំណាក់ចុះ ។

ដូចនេះ កសិដ្ឋាននោះនៅសល់មាន 16 285 ក្បាល ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$24\,340 - 7\,240 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

សិប្បកម្មឈើត្រូវបានដកខ្លែងឥដ្ឋបាន 24 340 ដុំ ។ គាត់លក់អស់ 7 240

ដុំ ។ តើគាត់នៅសល់ឥដ្ឋបានម៉្លោះចំនួនម៉្លេត?

លំហាត់

1. ចូររកផលដក

ក.
$$\begin{array}{r} 13\,560 \\ - 2\,430 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 37\,865 \\ - 3\,425 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 57\,380 \\ - 5\,270 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 62\,514 \\ - 1\,236 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 56\,321 \\ - 2\,035 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 60\,325 \\ - 4\,765 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 83\,219 \\ - 7\,467 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 70\,000 \\ - 6\,125 \\ \hline \end{array}$$

ឈ. $65\,215 - 3\,025$

ញ. $58\,012 - 6\,825$

ដ. $60\,324 - 8\,609$

ប. $73\,206 - 9\,582$

ឧ. $80\,642 - 6\,754$

ឧ. $80\,000 - 9\,218$ ។

2. ចូរបំពេញ $\square$

ក. $23\,850 - 5\,230 = \square$

ខ. $73\,845 - 4\,768 = \square$

គ. $\square - 6\,000 = 9\,000$

ឃ. $\square - 5\,850 = 24\,250$

ង. $13\,210 - \square = 6\,500$

ច. $10\,352 - \square = 7\,510$ ។

3. ចូរបំពេញផលដកតាមជួរលេខ និងជួរដេកក្នុងតារាង

ក.	21 480	8 250	
	6 725	5 780	

ខ.	30 000	9 500	
	7 350	5 755	

ចំណោទ

1. អង្គការផ្នែកសុខភាពមួយបានស្រង់ចំនួនអ្នកជំងឺនៅស្រុកមួយឃើញមានចំនួន 24 860 នាក់ ។ បន្ទាប់ពីធ្វើការអប់រំមួយរយៈចំនួនអ្នកជំងឺបានថយចុះនៅត្រឹម 8 575 នាក់ ។ តើមានមនុស្សប៉ុន្មាននាក់ដែលបានឈប់ជំងឺ ?
2. គ្រួសារតូចមួយមានស្រូវបាន 15 200kg ។ គាត់ទុកស្រូវសម្រាប់ហូបផឹកធ្វើត្បូងអស់ 2 500kg ។ តើគាត់នៅសល់ស្រូវប៉ុន្មានសម្រាប់លក់ ?
3. ចូរបង្កើតចំណោទ

ក. $43\ 580 - 2\ 130 = \square$

ខ. $68\ 980 - 4\ 260 = \square$ ។

ការដកចំនួនមានលេខ 5 ខ្ទង់នឹង 5 ខ្ទង់

ឈ្មួញម្នាក់ទិញសណ្តែកសៀងនៅសប្តាហ៍ទី 1 បាន 24 560kg និងសប្តាហ៍ទី 2 បាន 32 825kg ។ តើនៅសប្តាហ៍ទី 2 ឈ្មួញនោះទិញបានសណ្តែកសៀងបានច្រើនជាងសប្តាហ៍ទី 1 ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

$32\ 825 - 24\ 560 = \square$

តើប្តីធ្វើប្រមាណវិធីដក យើងត្រូវសរសេរចំនួនទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចដកលេខតាមខ្ទង់ ដោយផ្តើមពីខ្ទង់រាយ ។

		12		12	
3	2	8	2	5	
2	4	5	6	0	
0	8	2	6	5	

5 ដក 0 នៅសល់ 5 សរសេរលេខ 5 ។ 2 ដក 6 មិនបានទេត្រូវខ្ចី 1 ពីខ្ទង់រយ យើងបាន 7 រយ 12 ដប់ ។ 12 ដក 6 នៅសល់ 6 សរសេរលេខ 6 ។ 7 ដក 5 នៅសល់ 2 សរសេរលេខ 2 ។ 2 ដក 4 មិនបានទេត្រូវខ្ចី 1 ពីខ្ទង់ម៉ឺន យើងបាន 2 ម៉ឺន 12 ពាន់ ។ 12 ដក 4 នៅសល់ 8 សរសេរលេខ 8 ។ 2 ដក 2 នៅសល់ 0 សរសេរលេខ 0 ។

ដូចនេះ នៅសប្តាហ៍ទីពីរឈ្មួញនោះទិញសណ្តែកសៀងបានច្រើនជាងសប្តាហ៍ទីមួយ 8 265kg ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$26\ 187 - 24\ 350 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខទី១នេះដូចខាងក្រោម ។

ស្រុកមួយមានស្រូវ 26 187 តោន និងបុរស 24 350 តោន ។ តើស្រុកនោះមានស្រូវ ច្រើនជាងបុរសចំនួនតោន ។

លំហាត់

1. ចូរគណនា

ក.
$$\begin{array}{r} 38\ 645 \\ - 26\ 520 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 57\ 930 \\ - 35\ 610 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 62\ 782 \\ - 40\ 764 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 70\ 529 \\ - 15\ 637 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 83\ 157 \\ - 52\ 486 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 86\ 020 \\ - 67\ 614 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 90\ 325 \\ - 76\ 136 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 80\ 000 \\ - 64\ 125 \\ \hline \end{array}$$

ឈ. $43\ 510 - 21\ 805$

ញ. $60\ 325 - 36\ 136$

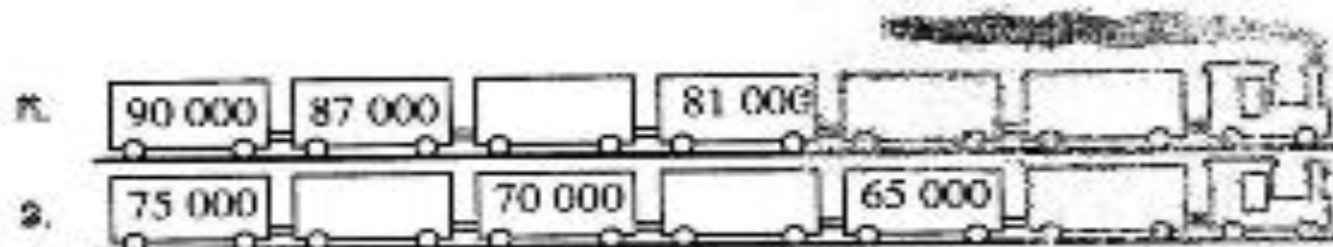
ដ. $58\ 031 - 41\ 260$

ដ. $60\ 055 - 38\ 200$

ន. $71\ 352 - 56\ 425$

ឆ. $90\ 000 - 63\ 258$ ។

2. ចូរបំពេញ $\square$ តាមលំដាប់រូ

3. មុនគណនា

ក. $82\ 500 - 2\ 000$

ខ. $68\ 300 - 58\ 000$

គ. $90\ 000 - 15\ 000$ ។

ចំណោទ

1. ពូសៅទិញទូប្រភេទលេខ 2 មួយគ្រឿងថ្លៃ 63 800 ៛ និងទូប្រភេទលេខ 1 មួយគ្រឿងថ្លៃ 92 500 ៛ ។
តើទូប្រភេទលេខ 2 ថោកជាងទូប្រភេទលេខ 1 ប៉ុន្មានរៀល ?
2. ម្តាយសុខាយកប្រាក់ 90 000 ៛ ទៅទិញផ្លាស់មួយថ្លៃ 35 000 ៛ ទិញទោមួយ និងអាវមួយថ្លៃ 45 600 ៛ ។ តើម្តាយសុខាសោសល់ប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?
3. ចូរបង្កើតចំណោទ

ក. $45\,200 - 23\,580 = \square$

ខ. $67\,708 - 52\,340 = \square$ ។

ការដកចំនួនមានតួដកច្រើន

នៅឧប្បត្តិហេតុ គេត្រូវការដាំកូនកៅស៊ូចំនួន 16 650 ដើម ។ ដំណាក់ទី 1 គេដាំបាន 4 263 ដើម ។ ដំណាក់ទី 2 គេដាំបាន 5 038 ដើម និងដំណាក់ទី 3 គេដាំបាន 4 525 ដើម ។ តើគេត្រូវការដាំកូនកៅស៊ូប៉ុន្មានដើមទៀតទើបពេញចម្ការ ?

$16\,650 - 4\,263 - 5\,038 - 4\,525 = \square$

<p>ដំណាក់ទី 1 :</p> $\begin{array}{r} 16\,650 \\ - 4\,263 \\ \hline 12\,387 \end{array}$	<p>ដំណាក់ទី 2 :</p> $\begin{array}{r} 05\,038 \\ - 2\,387 \\ \hline 2\,651 \end{array}$	<p>ដំណាក់ទី 3 :</p> $\begin{array}{r} 61\,349 \\ - 45\,25 \\ \hline 16\,824 \end{array}$
--	---	--

ដូចគេ គេត្រូវការដាំកូនកៅស៊ូ 2 824 ដើមទៀតទើបពេញចម្ការ ។

តើម្យ៉ាងណាចំនួនដែលមានតួដកច្រើន យើងត្រូវធ្វើប្រហារវិធីដកចំនួនបន្តបន្ទាប់ពីភ្លេងទៅស្តាំ ។

ការបង្កើតចំណេញ

$$34\,560 - 12\,570 - 8\,790 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណេញដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

អាងមួយស្តុកប្រេងបាត 34 560 ល ។ គេប្តូរលើកទី 1 អស់ 12 570 ល និងលើកទី 2 អស់ 8 790 ល ។ តើអាងនោះនៅសល់ប្រេងប៉ុន្មានលីត្រ ?

លំហាត់

1. ចូរគណនា

ក. $63\,250 - 8\,135 - 7\,642$

ខ. $58\,425 - 21\,500 - 8\,425$

គ. $70\,321 - 2\,510 - 4\,890 - 170$

ឃ. $81\,329 - 3\,075 - 2\,156 - 650$

ង. $6\,545 - 1\,285 - 367 - 542 - 18$

ច. $7\,000 - 350 - 425 - 18 - 120$ ។

2. ចូររកប្រាក់សរុបទាំងអស់និងប្រាក់អាប់

ល-រ	មុនមូប	ចំនួន	តម្លៃរាយ	តម្លៃសរុប
1	ឆាកាម	1	15 000 ៛	15 000 ៛
2	ទឹកតោ	1	20 000 ៛	20 000 ៛
3	សាច់អាំង	1	10 000 ៛	10 000 ៛
4	ទឹកថ្លៃឈើ	1	3 000 ៛	3 000 ៛
5	ទឹកក្រូច	1	2 500 ៛	2 500 ៛
6	បាយ	1	3 000 ៛	3 000 ៛

សរុបទាំងអស់ : ..... រៀល

ប្រាក់ទទួលបាន : 100 000 ៛ ។ ប្រាក់អាប់ : ..... រៀល ។

 ចំណោម

1. គីភាចង់ទិញកង់មួយ ដែលមានតម្លៃ 95 000 រៀល ។ តាងមានប្រាក់សន្សំចំនួន 58 500 រៀល និងម្តាយតាងទិ្យបង្កើត 25 800 រៀល ។ តើគីភាចង់ការប្រាក់ប៉ុន្មាន ទៀតដើម្បីទិញកង់នោះបាន ?
2. ពូកុងយកប្រាក់ 90 000 រៀល ទៅទិញកៅស៊ូកង់ 2 អស់ប្រាក់ 26 000 រៀល ទិញស្បែក ជើងមួយគូអស់ប្រាក់ 32 000 រៀល និងទិញថ្លៃលេចមួយចំនួនអស់ប្រាក់ 14 500 រៀល ។ តើពូកុងនៅសល់ប្រាក់ប៉ុន្មានទៀត ?
3. ចូរបង្កើតចំណោម

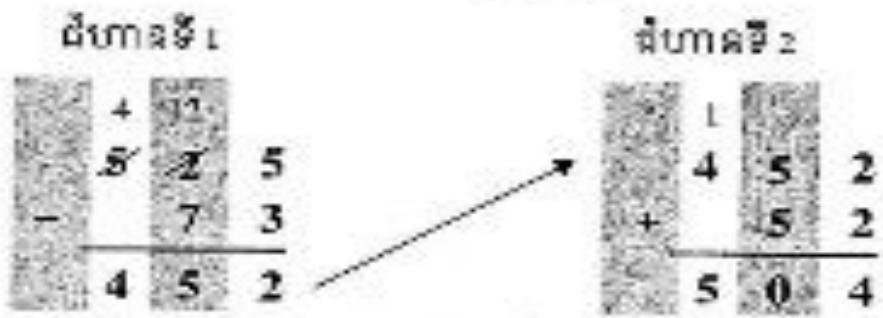
ក. $10\ 889 - 9\ 870 - 280 = \square$

ខ. $54\ 270 - 27\ 870 - 9\ 780 = \square$ ។

 ប្រមាណវិធីចម្រុះដែលមានវិធីបូកនិងវិធីដក

ឈ្មួញឆ្មើងពីភ្នំពេញទៅកាន់ខេត្តបាត់ដំបងមានអ្នកដំណើរ 525 នាក់ ។ ពេល ធ្វើដំណើរទៅដល់ខេត្តពោធិ៍សាត់ មានអ្នកដំណើរចុះពីរថ្ងៃឆ្មើង 73 នាក់ និងឆ្មើងដិះ កង់ឆ្មើង 52 នាក់ ។ តើនៅលើរថ្ងៃឆ្មើងដែលកំពុងធ្វើដំណើរពីខេត្តពោធិ៍សាត់ទៅកាន់ ខេត្តបាត់ដំបងមានអ្នកដំណើរប៉ុន្មាននាក់ ?

ក. $525 - 73 + 52 = \square$

ដូចនេះ នៅលើរថ្ងៃឆ្មើងដែលកំពុងធ្វើដំណើរពីខេត្តពោធិ៍សាត់ទៅកាន់ខេត្ត បាត់ដំបងមានអ្នកដំណើរ 504 នាក់ ។

១. $638 + 705 - 174 + 95 = \square$

ជំហានទី ១ :

$$\begin{array}{r} 638 \\ + 705 \\ \hline 1343 \end{array}$$

ជំហានទី ២ :

$$\begin{array}{r} 21313 \\ 1343 \\ - 174 \\ \hline 1169 \end{array}$$

ជំហានទី ៣ :

$$\begin{array}{r} 1169 \\ - 1169 \\ \hline 1264 \end{array}$$

ដើម្បីគណនាប្រមាណវិធីចម្រុះ ដែលមានវិធីបូក និងវិធីដក យើងត្រូវធ្វើប្រមាណវិធីបន្តបន្ទាប់ពីឆ្វេងទៅស្តាំ ។

លំហាត់

១. ចូរគណនា

ក. $61 + 35 - 18$

ខ. $318 + 134 - 85$

គ. $5375 + 3508 - 2065$

ឃ. $5863 - 3296 + 4185$

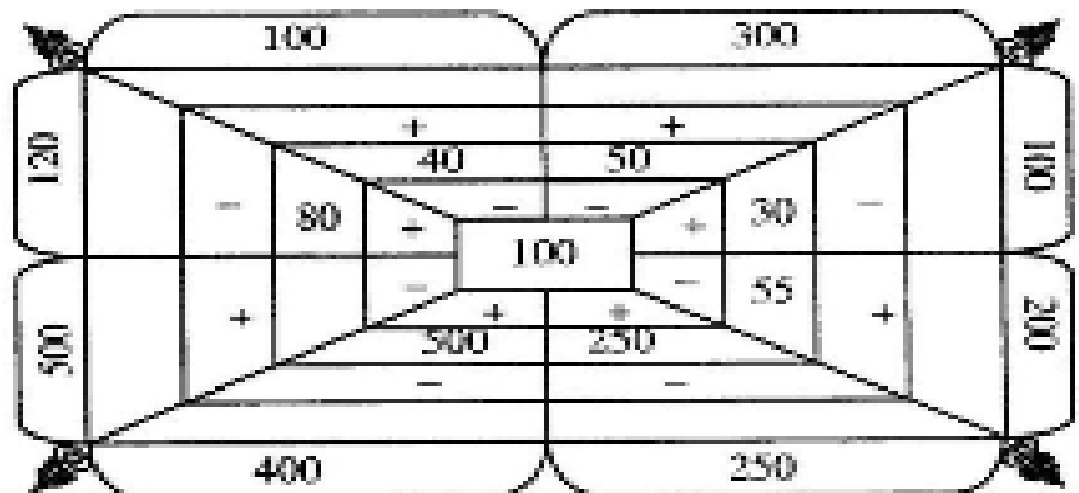
ង. $6038 + 932 + 5031 - 8415$

ច. $73052 - 5150 - 2153 + 682$

ឆ. $83195 + 9031 + 715 - 2001$

ជ. $90000 - 7325 + 6325 - 5236$ ។

២. ចូរបំពេញ

ចំណោទ

1. ម្ចាស់សុជាតលក់មាន 3 ក្បាលបានប្រាក់ 42 500 ៛ ដឹងថ្លៃលើមួយចំនួនបានប្រាក់ 53 000 ៛ ។ គាត់យកប្រាក់នោះ ទៅទិញសំលៀកបំពាក់អស់ប្រាក់ 62 000 ៛ ។ តើម្ចាស់សុជាតនៅសល់ប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?
2. នៅឆ្នាំសិក្សា (2009 - 2010) សាលារៀនមួយមានសិស្ស 3 567 នាក់ ។ នៅពេលចុងឆ្នាំមានសិស្សប្រលងចេញ 545 នាក់ ។ នៅដើមឆ្នាំ (2010 - 2011) មានសិស្សថ្មីចុះឈ្មោះចូលរៀនសាលានោះចំនួន 475 នាក់ ដឹងសិស្សផ្លាស់ចូល 26 នាក់ ។ តើនៅឆ្នាំសិក្សា (2010 - 2011) សាលារៀននោះមានសិស្សប៉ុន្មាននាក់ ?

ការគណនាផលដកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

គណនាផលដកដូចខាងក្រោម : $54\ 295 - 62\ 857 - 5\ 600 = \square$

វិធីប្រើ : គ្រូរៀនចូលរៀនលេខទុករូបនាងក្រោម

<table style="margin: auto;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">8</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">9</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">-</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">6</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">8</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">7</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">-</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">6</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">0</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">0</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">-</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">-</td></tr> </table>	8	4	2	9	5	-	6	2	8	5	7	-	5	6	0	0	-	-		<p>ដូចនេះ លេខ " 15 838 "</p> <p>បង្ហាញនៅលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីនគិតលេខ</p> <p>គឺជាផលដក ។</p>
8	4	2	9	5	-															
6	2	8	5	7	-															
5	6	0	0	-	-															

សំណត់

ចូរគណនាផលដកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

- a. $73\ 150 - 8\ 570 - 6\ 325 - 25$
- b. $86\ 500 - 21\ 805 - 5\ 210 - 716$
- c. $92\ 070 - 3\ 632 - 478 - 2\ 120 - 65$
- d. $87\ 325 - 19\ 250 - 6\ 015 - 321 - 510 - 18$
- e. $63\ 215 + 8\ 253 - 4\ 280 - 185 + 750$ ។

ការប៉ាន់ស្មានផលដក

ប្រជាពលរដ្ឋមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតនៅក្នុងស្រុកមួយមានចំនួន 59 285 ឆាក់ ។ ពេលបោះឆ្នោតរួច គេរាប់សន្លឹកឆ្នោតបាន 42 860 សន្លឹក ។ តើចំនួនប្រជាពលរដ្ឋប្រហែលប៉ុន្មានឆាក់ដែលមិនបានទៅបោះឆ្នោត ?

$$59\,285 - 42\,860 = \square$$

$$\begin{array}{r} 59\,285 \\ - 42\,860 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{c} \rightarrow \\ \text{បង្កប់ទៅ} \\ \leftarrow \end{array} \quad \begin{array}{r} 60\,000 \\ - 40\,000 \\ \hline 20\,000 \end{array}$$

នៅតួដកទី 1 ខ្ទង់ពាន់មានលេខ 9 ។

ដូចនេះ យើងបង្កប់ឡើងទៅ 60 000 ។

នៅតួដកទី 2 ខ្ទង់ពាន់មានលេខ 2 ។

ដូចនេះ យើងបង្កប់ចុះទៅ 40 000 ។

ដូចនេះ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមិនបានទៅបោះឆ្នោតមានចំនួនប្រហែល 20 000 ឆាក់ ។

ដើម្បីប៉ាន់ស្មានផលដក យើងត្រូវបង្កប់តួដកនីមួយៗ ត្រឹមខ្ទង់ដំបូងគុណ រួចធ្វើប្រមាណវិធីដក ។

លំហាត់

1. ចូរប៉ាន់ស្មានផលដក

ក. $\begin{array}{r} 71\,250 \\ - 38\,785 \\ \hline \end{array}$

ខ. $\begin{array}{r} 87\,258 \\ - 63\,510 \\ \hline \end{array}$

គ. $\begin{array}{r} 91\,360 \\ - 8\,241 \\ \hline \end{array}$

ឃ. $\begin{array}{r} 71\,381 \\ - 4\,937 \\ \hline \end{array}$

2. ចូរគណនាតម្លៃប្រហែល

ក. $49\,530 - 23\,595 = \square$

ខ. $58\,753 - 38\,960 = \square$ ។

ចំណោទ

ភូមិ ក ដាំដើមឈើបាន 12 562 ដើម ។ ភូមិ ខ ដាំដើមឈើបាន 21 573 ដើម ។

តើភូមិ ក ដាំដើមឈើនិច្ចជាងភូមិ ខ ប្រហែលប៉ុន្មានដើម ?

7

រូបិយវត្ថុ

តើមានប្រភេទក្រដាសប្រាក់អ្វីខ្លះ?

ក្រដាសប្រាក់ 10000 រៀល

ក្រដាសប្រាក់ 20000 រៀល

ក្រដាសប្រាក់ 50000 រៀល

ក្រដាសប្រាក់ 200000 រៀល

សំណាត់

ចូរប្រាប់ប្រភេទក្រដាសប្រាក់ខាងក្រោម

<p>ក.</p> <p>ក្រដាសប្រាក់ .....</p>	<p>ខ.</p> <p>ក្រដាសប្រាក់ .....</p>	<p>គ.</p> <p>ក្រដាសប្រាក់ .....</p>
<p>ឃ.</p> <p>ក្រដាសប្រាក់ .....</p>	<p>ង.</p> <p>ក្រដាសប្រាក់ .....</p>	<p>ច.</p> <p>ក្រដាសប្រាក់ .....</p>

តម្លៃប្រាក់សរុប

តើប្រាក់សរុបមានតម្លៃប៉ុន្មាន ?

ដូចនេះ ប្រាក់សរុបមានតម្លៃ 97 000 ៛ ។

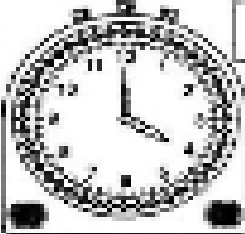

លំហាត់

ចូរប្រាប់ចំនួនទឹកប្រាក់សរុប

<p>ក.</p>	<p>ខ.</p>
<p>គ.</p>	<p>ឃ.</p>

ការលក់ ទិញ និងការអាប់ប្រាក់

តម្លៃលក់	ប្រាក់ទទួល
 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">82 500 ₪</div>	
$100\ 000 - 82\ 500 = 17\ 500$	

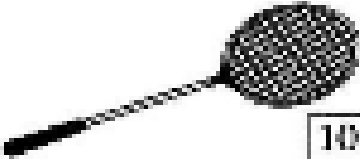
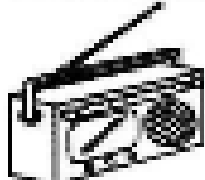
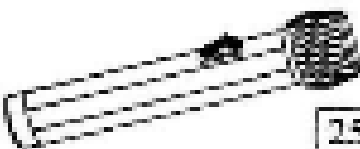
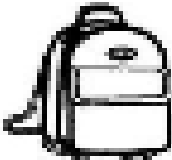

ដូចនេះ អ្នកលក់ត្រូវអាប់ឱ្យវិញចំនួន 17 500 ₪ ។

លំហាត់

ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

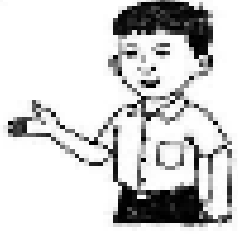
តម្លៃលក់	ប្រាក់ទទួល	ប្រាក់អាប់
 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">10 500 ₪</div>	20 000 ₪	..... ₪
 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">81 500 ₪</div>	100 000 ₪	..... ₪
 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">25 000 ₪</div>	50 000 ₪	..... ₪
 <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">40 000 ₪</div>	70 000 ₪	..... ₪

ប្រាក់ចំណេញ

បឹងលំមចំណាយអស់ប្រាក់ 70 500 ៛
 ដើម្បីធ្វើទំនេកលក់ ។ គាត់លក់ទំនេកបាន
 ប្រាក់ចំនួន 95 000 ៛ ។ តើគាត់ចំណេញបាន
 ប្រាក់ចំនួនរៀល ?

$$\text{ប្រាក់ចំណេញ} = \text{ថ្លៃលក់} - \text{ថ្លៃទិញ}$$

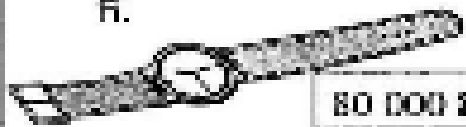

$$95\ 000 - 70\ 500 = 24\ 500$$

ដូចនេះ បឹងលំមចំណេញបានប្រាក់ 24 500 ៛ ។

លំហាត់

1. ចូរបំពេញតម្លៃខាងក្រោម

ប្រាក់ថ្លៃទិញ	ប្រាក់ថ្លៃលក់	ប្រាក់ចំណេញ
១. 80 000 ៛	 85 000 ៛	..... ៛
2. 65 200 ៛	 ..... ៛	10 300 ៛

2. ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

ប្រាក់ថ្លៃទិញ	ប្រាក់ថ្លៃលក់	ប្រាក់ចំណេញ
89 500 ៛	90 200 ៛	.....
50 100 ៛	55 000 ៛	.....
49 800 ៛	76 050 ៛	.....
62 500 ៛	.....	9 000 ៛
.....	100 000 ៛	9 000 ៛

ប្រាក់ខាត

សុជាតាទិញទូរស័ព្ទដៃមួយថ្លៃ 99 500 ៛ ។
 ក្រោយពេលប្រើប្រាស់មួយរយៈខាងបានលក់
 ទូរស័ព្ទក្នុងតម្លៃ 65 500 ៛ ។ តើសុជាតាខាតអស់
 ប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?

ប្រាក់ខាត = ថ្លៃទិញ - ថ្លៃលក់

$$99\ 500 - 65\ 500 = 34\ 000$$

ដូចនេះ សុជាតាខាតអស់ប្រាក់ 34 000 ៛ ។

លំហាត់

1. ចូរបំពេញចន្លោះខាងក្រោម

ប្រាក់ថ្លៃទិញ	ប្រាក់ថ្លៃលក់	ប្រាក់ខាត
៧. 62 000 ៛	 51 000 ៛	..... ៛
8. 98 000 ៛	 ..... ៛	800 ៛

2. ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

ប្រាក់ថ្លៃទិញ	ប្រាក់ថ្លៃលក់	ប្រាក់ខាត
60 000 ៛	55 000 ៛	.....
95 100 ៛	85 700 ៛	.....
100 000 ៛	80 000 ៛	.....
87 800 ៛	.....	1 500 ៛
.....	56 000 ៛	10 200 ៛

ចំណោម

1. សុខាទិញសៀវភៅមួយក្បាលថ្លៃ 2 000 ៛ និងបិទមួយដើមថ្លៃ 1 500 ៛ ។ ខាងឱ្យក្រដាសប្រាក់ 5 000 ៛ ទៅអ្នកលក់ ។ តើអ្នកលក់ត្រូវអាប់ប្រាក់ប៉ុន្មានឱ្យខាងវិញ ?
2. សំ ទិញធាត់ 2 ដើម ក្នុងមួយដើមថ្លៃ 1 500 ៛ និងសៀវភៅសរសេរ 5 ក្បាល ក្នុងមួយក្បាលថ្លៃ 1 200 ៛ ។ សំបានឱ្យក្រដាសប្រាក់ប្រភេទពីរម៉ឺនរៀលទៅអ្នកលក់ ។ តើអ្នកលក់ត្រូវអាប់ប្រាក់ឱ្យសំវិញប៉ុន្មានរៀល ?
3. ជាងម្នាក់ចំណាយដើមសម្រាប់ធ្វើកៅអីអស់ប្រាក់ 56 000 ៛ ។ គាត់លក់កៅអីនោះវិញបានប្រាក់ 88 000 ៛ ។ តើគាត់ចំណេញបានប្រាក់ប៉ុន្មាន ?
4. មីងសានកាត់អារម្មយអស់ប្រាក់ 75 000 ៛ ។ គាត់លក់វិញចង់បានចំណេញ 25 000 ៛ ។ តើគាត់ត្រូវលក់អារនោះថ្លៃប៉ុន្មានរៀល ?
5. សាម៉ុនទិញសៀវភៅ 78 ក្បាល ថ្លៃ 800 ៛ ក្នុងមួយក្បាល ។ គាត់លក់សៀវភៅនោះវិញបានប្រាក់ 60 500 ៛ ។ តើគាត់ទាត់អស់ប្រាក់ប៉ុន្មាន ?
6. ភារីនទិញសៀវភៅសរសេរមួយទ្បូត្រីថ្លៃ 24 000 ៛ រួចលក់ទៅវិញសៀវភៅមួយក្បាលថ្លៃ 1 500 ៛ ។ តើភារីនទាត់អស់ប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?
7. ចិតហេងទិញសៀវភៅមួយក្បាលថ្លៃ 800 ៛ ។ គាត់លក់ប្រេងនោះវិញបានប្រាក់ 25 000 ៛ ។ ចិតហេងចំណាយលើថ្លៃដឹកជញ្ជូនអស់ប្រាក់ 25 000 ៛ ។ តើគាត់ចំណេញបានប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?

វិធីគុណ

ការគុណចំនួនមានលេខ 4 ខ្ទង់នឹង ខ្ទង់

សាលារៀនមួយមានសិស្ស 2 375 នាក់ ។ សិស្សម្នាក់ត្រូវទទួលបានសៀវភៅកុម្មុយ 4 ក្បាល ។ តើសាលារៀននោះត្រូវមានសៀវភៅកុម្មុយចំនួនប៉ុន្មានក្បាល ទើបចែកឱ្យសិស្សគ្រប់ចំនួន ?

$$2\,375 \times 4 = \square$$

គុណលេខបន្តបន្ទាប់គ្នាចាប់ផ្តើមពីខ្ទង់រាយ ។

	1	3	2	
	2	3	7	5
×				4
	9	5	0	0

ដូចនេះ សាលារៀននោះត្រូវមានសៀវភៅកុម្មុយចំនួន 9 500 ក្បាល ។

- 4 គុណនឹង 5 លើនឹង 20 សរសេរលេខ 0 ត្រា ទុក 2 ។
- 4 គុណនឹង 7 លើនឹង 28 រួចបូកនឹង 2 លើនឹង 30 សរសេរលេខ 0 ត្រា ទុក 3 ។
- 4 គុណនឹង 3 លើនឹង 12 រួចបូកនឹង 3 លើនឹង 15 សរសេរលេខ 5 ត្រា ទុក 1 ។
- 4 គុណនឹង 2 លើនឹង 8 រួចបូកនឹង 1 លើនឹង 9 សរសេរលេខ 9 ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$1\,500 \times 5 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

មួយខ្ញុំទិញទំនិញ 5 ។ ទំនិញថ្លៃ 1 500 ។ តើភាគចំណោយប្រាក់ប៉ុន្មានរៀលសម្រាប់ខ្ញុំទិញទំនំ ៥ អស់ ?

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលគុណ

ក.
$$\begin{array}{r} 2\ 541 \\ \times \quad 3 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 3\ 260 \\ \times \quad 4 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 3\ 482 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 4\ 217 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 4\ 605 \\ \times \quad 6 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 5\ 632 \\ \times \quad 7 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 6\ 401 \\ \times \quad 7 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 7\ 300 \\ \times \quad 8 \\ \hline \end{array}$$

៧. $8\ 670 \times 4$

៨. $8\ 193 \times 5$

៩. $7\ 809 \times 6$

១០. $8\ 307 \times 7$

១១. $9\ 873 \times 8$

១២. $9\ 764 \times 9$ ។

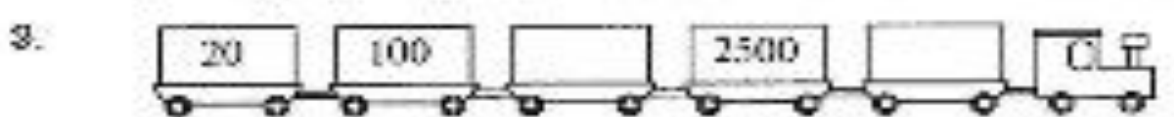
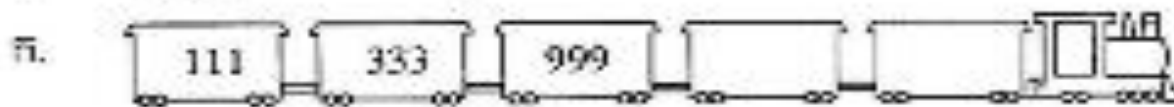
2. មុនគណនា

ក. $2\ 000 \times 3$

ខ. $2\ 500 \times 2$

គ. $4\ 000 \times 3$ ។

3. ចូរបំពេញ តាមលំដាប់

ចំណោទ

- សួរច្បាប់មួយមានបរិមាត្រ 12 ម៉ែត្រ។ រាល់ថ្ងៃពួកសាណន់ជុំវិញសួរច្បាប់នេះ 3 ជុំ ។ តើក្នុង 1 ថ្ងៃ ពួកសាណន់បានចម្ងាយចំនួនម៉ែត្រ ?
- ពួកដង្កូវកូនជាង 2 ភាគ 5 និងមេជាង 1 ភាគ 5 ធ្វើការក្នុងសិប្បកម្មរបស់ភាគ 4 ថ្លៃឈ្នួលសម្រាប់កូនជាង 1 ភាគ 5 និងមេជាង 1 ភាគ 5 ។ ភាគ 7 500 ក្នុងមួយថ្ងៃ ហើយថ្លៃឈ្នួលសម្រាប់មេជាង 1 ភាគ 5 ក្នុងមួយថ្ងៃ ។ តើក្នុង 1 សប្តាហ៍ ពួកដង្កូវចំណាយអស់ប្រាក់ចំនួនរៀល ?

3. ចូរបំពេញចំណោទ

ក. $2\ 500 \times 2 = \boxed{\quad}$

ខ. $3\ 215 \times 4 = \boxed{\quad}$ ។

ការគុណចំនួនមានលេខ 3 ខ្ទង់នឹង 2 ខ្ទង់

ភាគបាទក្រហមកម្ពុជាបានផ្តល់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ 235 គ្រួសារ ។ ក្នុងមួយគ្រួសារ ទទួលបានអង្ករ 25kg ។ តើភាគបាទក្រហមកម្ពុជាចំណាយអង្ករប៉ុន្មានគីឡូក្រាមដើម្បី ផ្តល់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទាំងនោះ ?

$235 \times 25 = \square$

		1	2	
	×	2	3	5
		7	1	7
+		4	7	0
		5	8	7
				5

- គុណខ្ទង់រាយ : 5×235
 5 គុណនឹង 5 ស្មើនឹង 25 សរសេរលេខ 5 ត្រាទុក 2 ។
 5 គុណនឹង 3 ស្មើនឹង 15 ។ 15 បូកនឹង 2 ស្មើនឹង 17 សរសេរលេខ 7 ត្រាទុក 1 ។
 5 គុណនឹង 2 ស្មើនឹង 10 ។ 10 បូកនឹង 1 ស្មើនឹង 11 សរសេរលេខ 11 ។
- គុណខ្ទង់ដប់ : 2×235
 2 គុណនឹង 5 ស្មើនឹង 10 សរសេរលេខ 0 (នៅខ្ទង់ដប់) ត្រាទុក 1 ។
 2 គុណនឹង 3 ស្មើនឹង 6 ។ រួចបូកនឹង 1 ស្មើនឹង 7 សរសេរលេខ 7 ។
 2 គុណនឹង 2 ស្មើនឹង 4 សរសេរលេខ 4 ។
- បន្ទាប់មកធ្វើប្រមាណវិធីបូក

ដូចនេះ ភាគបាទក្រហមកម្ពុជាចំណាយអង្កររស់ 5 875kg ។

ការបង្កើតចំណោទ

$850 \times 15 = \square$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។
កសិដ្ឋានមួយចិញ្ចឹមជ្រូកយកសាច់ 850 ក្បាល ។ គេដឹងថាជ្រូកមួយក្បាលស៊ី ចំណីអស់ 450kg ក្នុងមួយសប្តាហ៍ ។ តើក្នុងមួយសប្តាហ៍កសិដ្ឋានត្រូវការចំណីចំនួន ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

លំហាត់

I. ចូរគណនាផលគុណ

ក.
$$\begin{array}{r} 316 \\ \times 12 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 273 \\ \times 24 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 367 \\ \times 37 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 405 \\ \times 38 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 675 \\ \times 46 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 708 \\ \times 55 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 835 \\ \times 62 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 876 \\ \times 75 \\ \hline \end{array}$$

ឈ. 615×23

ញ. 416×28

ដ. 568×34

ប. 684×47

ឧ. 782×73

ឦ. 985×86

ណ. 706×54

ត. 816×79

ថ. 649×61 ។

2. មុធាតណនា

ក. 300×20

ខ. 500×30

គ. 600×50 ។

ចំណោទ

- សិប្បកម្មមួយស្ថាព្យក្រមាបាន 125 ក្នុងមួយថ្ងៃ ។ តើក្នុងរយៈពេល 45 ថ្ងៃ សិប្បកម្មនោះស្ថាព្យក្រមាបានប៉ុន្មាន ?
- តូសំប៉ីដើមដូង 256 ដើមក្នុងចម្ការរបស់គាត់ ។ ក្នុងដើមដូងម្ខាងដើមគាត់ដាក់ដី កុំប៉ុស 15kg ។ តើគាត់ត្រូវការដីកុំប៉ុសប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ដើម្បីដាំដូងក្នុងចម្ការនោះ ?
- កាណូតមួយដឹកអង្ករ 432 បាវ និងគ្រាប់ពោត 215 បាវ ។ អង្ករមួយបាវមានទម្ងន់ 50kg ហើយគ្រាប់ពោតមួយបាវមានទម្ងន់ 55kg ។ តើកាណូតនោះដឹកទំនិញទម្ងន់ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
- ចូរបង្កើតចំណោទ

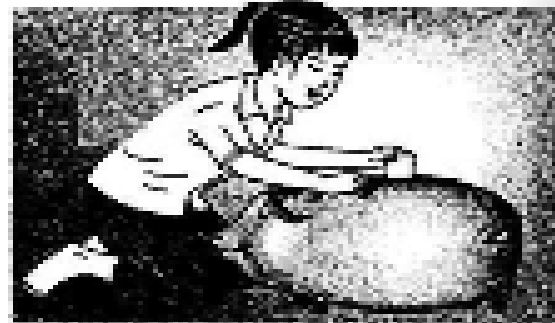
ក. $250 \times 25 = \square$

ខ. $520 \times 33 = \square$ ។

ការគុណដែលតួគុណមានលេខសូន្យនៅខាងចុង

ពីតាសន្សំប្រាក់ 500 ៛ ក្នុង 1 ថ្ងៃ ។ តើក្នុង រយៈពេល 30 ថ្ងៃ ពីតាសន្សំបានប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?

$500 \times 30 = \square$

5	×	3	=	15
1500				00

យើងគុណតែចំនួនខុសពីសូន្យ : $3 \times 5 = 15$ ។
 បន្ទាប់មកថែមសូន្យ 3 ទៅតាមចំនួនលេខសូន្យ
 ដែលមាននៅក្នុងតួគុណទាំងពីរ ។

ដូចគេ ក្នុងរយៈពេល 30 ថ្ងៃ ពីតាសន្សំបានប្រាក់ 15 000 ៛ ។

ដើម្បីគុណចំនួនដែលមានលេខសូន្យនៅខាងចុង យើងគុណតែចំនួនខុសពីសូន្យ រួចថែមសូន្យតាមចំនួនសូន្យដែលមាននៅក្នុងតួគុណទាំងពីរ ។

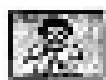

ការបង្កើតចំណោទ

$150 \times 20 = \square$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងលទ្ធផលនៃការគុណដូចខាងក្រោម ។

ទាំងអស់គ្នា ៖ គ្រឿងធុកស៊ីម៉ង់ត៍បាន 250 តោន មើលថតម្លៃ 20 រៀលធុកស៊ីម៉ង់ត៍ បានប៉ុន្មានបាវ ?

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលគុណ

- ក. $2\,500 \times 2$ ខ. $3\,650 \times 3$ គ. $3\,700 \times 3$ ឃ. $4\,200 \times 4$
 ង. $4\,850 \times 4$ ច. $5\,300 \times 5$ ឆ. 530×10 ជ. 570×20 ។

2. មុធាគណនា

- ក. $2\,000 \times 3$ ខ. $5\,000 \times 2$ គ. 250×4 ។

3. ចូរបំពេញចន្លោះតាមលំនាំគំរូខាងក្រោម :

- ក. $28 \times 10 = 280$ ច. $45 \times 20 = 900$
 ខ. $28 \times 100 = 2\,800$ ឆ. $450 \times 200 = 9\dots$
 គ. $28 \times 1\,000 = 28\,000$ ជ. $450 \times 2\,000 = \dots\dots\dots$
 ឃ. $28 \times 10\,000 = 28\dots\dots\dots$ ង. $450 \times 20\,000 = \dots\dots\dots$
 ង. $28 \times 100\,000 = 280\dots\dots\dots$ ច. $450 \times 200\,000 = \dots\dots\dots$ ។

ចំណោទ

- កីឡាដ្ឋានមួយមានកន្លែងអង្គុយ 20 ជួរ ។ ក្នុងមួយជួរអង្គុយបានមនុស្ស 350 នាក់ ។ តើកីឡាដ្ឋាននោះដាក់មនុស្សបានប៉ុន្មាននាក់ ?
- ពូលកងទិញប្រេងសាំង 5 ល និងខ្សែភ្លើង 80 ម ។ ប្រេងសាំង 1 លីត្រថ្លៃ 3 900 រ ហើយខ្សែភ្លើង 1 ម៉ែត្រថ្លៃ 950 រ ។ តើគាត់ចំណាយប្រាក់អស់ប៉ុន្មានរៀល ?
- មីងណាតមានប្រាក់ 85 000 រ ។ គាត់ទិញកន្សែង 5 និងទោ 20 ។ កន្សែង 1 ថ្លៃ 4 500 រ និងទោ 1 ថ្លៃ 2 500 រ ។ តើគាត់នៅសល់ប្រាក់ប៉ុន្មានរៀល ?
- ចូរបង្កើតចំណោទ

ក. $2\,000 \times 3 = \square$ ខ. $5\,000 \times 2 = \square$ គ. $2\,500 \times 4 = \square$ ។

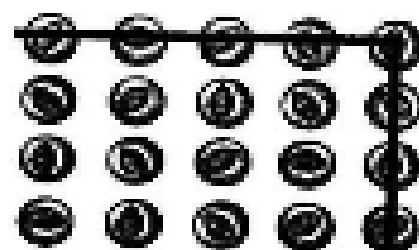
លក្ខណៈនៃវិធីគុណ

ក. លក្ខណៈគ្រួសូប

ជួរឈរមានប្លឺ : $4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20$ ឬ $4 \times 5 = 20$

ជួរដេកមានប្លឺ : $5 + 5 + 5 + 5 = 20$ ឬ $5 \times 4 = 20$

ដូចនេះ : $4 \times 5 = 5 \times 4$

បើគេប្តូរលំដាប់គូគុណ ផលគុណនៅដដែល ។

ខ. លក្ខណៈផ្គុំ

$$4 \times 8 \times 25 = \square$$

$$(4 \times 8) \times 25 = 800$$

$$(4 \times 25) \times 8 = 800$$

ដូចនេះ $(4 \times 8) \times 25 = (4 \times 25) \times 8$

ក្នុងវិធីគុណដែលមានគូគុណច្រើន គេអាចផ្គុំគូគុណណាមួយជាមួយគូគុណ ផ្សេងទៀត ។

គ. ការគុណនឹង 1

$$35 \times 1 = 35 \quad , \quad 48 \times 1 = 48$$

គ្រប់ចំនួនដែលគុណនឹង 1 ផលគុណស្មើនឹងចំនួននោះ ។

ឃ. ការគុណនឹង 0

$$5 \times 0 = 0 \quad , \quad 46 \times 0 = 0$$

គ្រប់ចំនួនដែលគុណនឹង 0 ផលគុណស្មើនឹង 0 ។

សំណាត់

1. ចូរបំពេញ

ក.	$25 \times 15 =$ ____	ឬ	$15 \times 25 =$ ____
ខ.	$35 \times 52 =$ ____	ឬ	$52 \times 35 =$ ____
គ.	$42 \times 134 =$ ____	ឬ	$134 \times 42 =$ ____
ឃ.	$58 \times 245 =$ ____	ឬ	$245 \times 58 =$ ____
ង.	$367 \times 53 =$ ____	ឬ	$53 \times 367 =$ ____ ។

2. ចូរគណនាផលគុណសម្រួល ការផ្គុំគុណមួយណាដែលងាយគណនាជាងគេ

ក.	$13 \times 5 \times 2$	ខ.	$25 \times 26 \times 4$
	____ $(13 \times 5) \times 2 =$		____ $(25 \times 26) \times 4 =$
	____ $(5 \times 2) \times 13 =$		____ $25 \times (26 \times 4) =$
	____ $(13 \times 2) \times 5 =$		____ $(25 \times 4) \times 26 =$
គ.	$50 \times 60 \times 4$	ឃ.	$4 \times 25 \times 75$
	____ $(50 \times 60) \times 4 =$		____ $(4 \times 25) \times 75 =$
	____ $(50 \times 4) \times 60 =$		____ $(4 \times 75) \times 25 =$
	____ $50 \times (60 \times 4) =$		____ $(75 \times 25) \times 4 =$ ។

3. ចូរបំពេញ

ក.	$328 \times$ ____ $= 328$	ខ.	$485 \times$ ____ $= 485$
គ.	$468 \times$ ____ $= 0$	ឃ.	$624 \times$ ____ $= 0$
ង.	$7450 \times$ ____ $= 7450$	ង.	$3681 \times$ ____ $= 0$
ឆ.	$8903 \times$ ____ $= 8903$	ច.	$8750 \times$ ____ $= 8750$
ជ.	____ $\times$ ____ $= 0$	ឈ.	____ $\times$ ____ $= 1$ ។

ការគណនាផលគុណដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

គណនាផលគុណ $674 \times 68 = \square$

វិធីប្រើ : យើងចុចលេខតាមគំរូខាងក្រោម

6 7 4 ×

6 8 =

ដូចនេះ លេខ " 45 832 " បង្ហាញនៅលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីនគិតលេខ គឺជាផលគុណ ។

លំហាត់

ចូររកផលគុណដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ក. 253×5	ខ. $3\,640 \times 6$	គ. $3\,768 \times 7$
ឃ. 379×24	ង. 408×36	ច. 548×43
ឆ. $6\,420 \times 65$	ជ. $5\,873 \times 62$	ដ. $6\,070 \times 67$
ឈ. $7\,640 \times 56$	ឈ. $7\,854 \times 96$	ប. $2\,579 \times 29$
ឍ. $381 \times 16 \times 25$	ណ. $548 \times 43 \times 45$	ណ. $6\,880 \times 56 \times 12$ ។

ការប៉ាន់ស្មានផលគុណ

នៅក្នុងពិធីបុណ្យអុំទូកមានទូក ៦ ចូលរួមប្រកួតចំនួន 396 ។ បើទូកមួយមាន កីឡាករ 72 នាក់ ។ តើកីឡាករអុំទូកទាំងអស់មានចំនួនប្រហែលប៉ុន្មាននាក់ ?

$$396 \times 72 = \square$$

$\times$	396	➔	$\times$	400
	72	បង្កុតទៅ		70
				28000

នៅតួគុណទី 1 ខ្ទង់ដប់មានលេខ 9 ។
ដូចនេះ យើងបង្កុតឡើងទៅ 400 ។
នៅតួគុណទី 2 ខ្ទង់រយមានលេខ 2 ។
ដូចនេះ យើងបង្កុតចុះទៅ 70 ។

ដូចនេះ កីឡាករអុំទូកទាំងអស់មានចំនួនប្រហែល 28 000 នាក់ ។

ដើម្បីប៉ាន់ស្មានផលគុណ យើងត្រូវបង្កុតតួគុណនីមួយៗត្រឹមខ្ទង់ចំបំផុត រួចធ្វើប្រមាណវិធីគុណ ។

លំហាត់

1. ចូរប៉ាន់ស្មានផលគុណ

ក. $\begin{array}{r} 375 \\ \times 13 \\ \hline \end{array}$

ខ. $\begin{array}{r} 409 \\ \times 27 \\ \hline \end{array}$

គ. $\begin{array}{r} 468 \\ \times 32 \\ \hline \end{array}$

ឃ. $\begin{array}{r} 567 \\ \times 64 \\ \hline \end{array}$

2. ចូរគណនាតម្លៃប្រហែល

ក. $562 \times 13 = \square$

ខ. $485 \times 63 = \square$

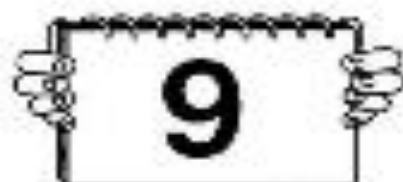
គ. $487 \times 56 = \square$

ឃ. $875 \times 93 = \square$ ។

ចំណោទ

សាលារៀនមួយមានបង្អស់រៀន 38 បង្អស់ ហើយបង្អស់នីមួយៗមានសិស្ស ប្រហែល 40 នាក់ ។ តើសាលារៀននោះមានសិស្សទាំងអស់ប្រហែលប៉ុន្មាននាក់ ?

វិធីចែក

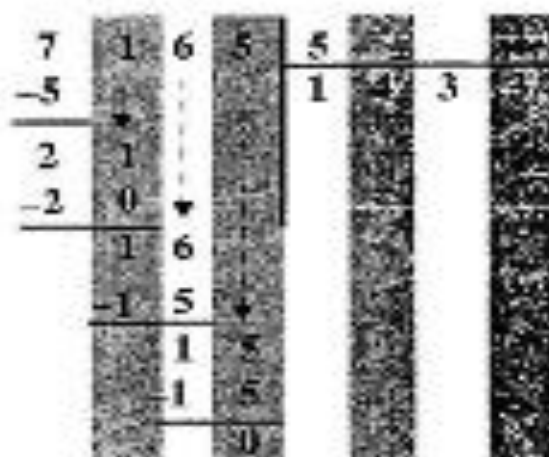

ការចែកចំនួនមានលេខ 4 ខ្ទង់នឹង 1 ខ្ទង់គ្មានសំណល់

គេមានសៀវភៅ 7 165 ក្បាល ចែកឱ្យសាលារៀន 5 ស្នើៗគ្នា ។ តើសាលារៀន គីមួយៗទទួលបានសៀវភៅប៉ុន្មានក្បាល ?

$$7\ 165 \div 5 = \square$$

ចែកលេខបន្តបន្ទាប់ដោយចាប់ ផ្ដើមពីខ្ទង់ធំបំផុត ។

- 7 ចែកនឹង 5 បាន 1 ។ 1 គុណនឹង 5 បាន 5 ។ 7 ដក 5 នៅសល់ 2 ។ ទំលាក់ 1 ចុះបាន 21 ។
- 21 ចែកនឹង 5 បាន 4 ។ 4 គុណនឹង 5 ស្មើនឹង 20 ។ 21 ដក 20 នៅសល់ 1 ។ ទំលាក់ 6 បាន 16 ។
- 16 ចែកនឹង 5 បាន 3 ។ 3 គុណនឹង 5 ស្មើនឹង 15 ។ 16 ដក 15 នៅសល់ 1 ។ ទំលាក់ 5 បាន 15 ។
- 15 ចែកនឹង 5 បាន 3 ។ 3 គុណនឹង 5 ស្មើនឹង 15 ។ 15 ដក 15 នៅសល់ 0 ។

ដូចនេះ សាលារៀនគីមួយៗទទួលបានសៀវភៅ 1 433 ក្បាល ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$528 \div 4 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។
តេហ៍កូនលើ 528 ដើម ជា 4 ជួរ ។ តើក្នុងមួយជួរមានកូនលើប៉ុន្មានដើម ?

លំហាត់

1. ចូររកផលចែក

ក. $4212 \div 2$

ខ. $3720 \div 3$

គ. $4056 \div 3$

ឃ. $4816 \div 4$

ង. $5264 \div 4$

ច. $3390 \div 5$

ឆ. $5349 \div 3$

ជ. $6584 \div 4$

ដ. $7293 \div 9$

ញ. $7320 \div 5$

ហ. $3522 \div 6$

ត. $8464 \div 9$

ឌ. $6545 \div 7$

ឍ. $6856 \div 8$

ណ. $6720 \div 6$

2. ចូរបំពេញ $\square$ តាមលំនាំកំរូ

ក.	8 888	4 444	$\square$	1 111	
ខ.	6 000	1 200	240	$\square$	
គ.	9 000	900	90	$\square$	
ឃ.	6 400	1 600	$\square$	$\square$	

ចំណោម

1. ភ្នាក់ងារក្រសួងកសិកម្មយកពូជស្រូវ 3 810 kg ចែកឱ្យកសិករចំនួន 6 ភូមិស្មើៗគ្នា ។ តើកសិករក្នុងមួយភូមិៗទទួលបានពូជស្រូវប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
2. ក្នុងមួយប្រអប់គេដាក់ឥដ្ឋកាវ៉ូ ចំនួន 8 សន្លឹក ។ បើគេមានឥដ្ឋកាវ៉ូចំនួន 2 688 សន្លឹក ។ តើគេត្រូវការប្រអប់ប៉ុន្មាន ?
3. ចូរបង្កើតចំណោម

ក. $224 \div 4 = \square$

ខ. $438 \div 6 = \square$ ។

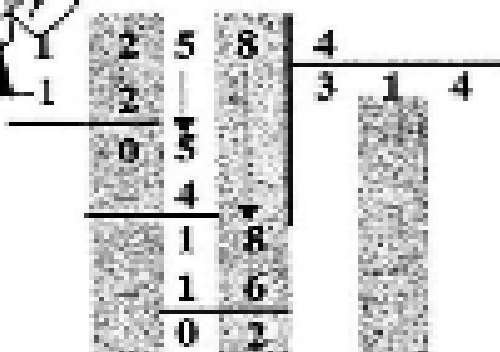
ការចែកចំនួនមានលេខ 4 ខ្ទង់នឹង 1 ខ្ទង់មានសំណល់

យោងដំបូងធ្វើទំនៀមទម្លាប់បាន 1 258 ដុំ ។ គេយកដំនោនទៅដាក់ក្នុងប្រអប់ដែលមួយប្រអប់មាន 4 ដុំ ។

- ក. តើដំនាំងអស់មានប៉ុន្មានប្រអប់ ?   ខ. តើមានដំប៉ុន្មានដុំដែលនៅសល់ ?

$1\ 258 \div 4 = \square$

ចែកលេខបន្តបន្ទាប់ដោយចាប់ផ្តើមពីខ្ទង់តំបំផុត ។

- 12 ចែកនឹង 4 បាន 3 ។ 3 គុណនឹង 4 ធ្វើនឹង 12 ។ 12 ដក 12 នៅសល់ 0 ។ ទម្លាក់ 5 ចុះ ។
- 5 ចែកនឹង 4 បាន 1 ។ 1 គុណនឹង 4 ធ្វើនឹង 4 ។ 5 ដក 4 នៅសល់ 1 ។ ទម្លាក់ 8 ចុះបាន 18 ។
- 18 ចែកនឹង 4 បាន 4 ។ 4 គុណនឹង 4 ធ្វើនឹង 16 ។ 18 ដក 16 នៅសល់ 2 ។

ដូចនេះ   ក. ដំនាំងអស់មាន 314 ប្រអប់   ខ. មានដំនាំងនៅសល់ 2 ដុំ ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$1\,344 \div 2 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

តាមគណនារៀនមួយ មានទឹក 1 344 លីត្រ ។ គាត់ចែកទឹកឱ្យសិស្សម្នាក់ 2 ដើម ។ តើគាត់ចែកឱ្យសិស្សបានប៉ុន្មានលីត្រ ។

លំហាត់

1. ចូរធ្វើប្រមាណវិធី

ក.
$$\begin{array}{r} 2\,653 \\ \hline 2 \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 2\,817 \\ \hline 2 \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 3\,472 \\ \hline 5 \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 2\,806 \\ \hline 3 \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 4\,163 \\ \hline 4 \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 4\,873 \\ \hline 4 \end{array}$$

ឆ. $5\,367 \div 5$

ជ. $6\,058 \div 5$

ដ. $6\,854 \div 5$

ហ. $6\,907 \div 6$

ឈ. $5\,217 \div 6$

ប. $5\,679 \div 7$

គ. $6\,283 \div 7$

ឈ. $6\,975 \div 7$

ឃ. $7\,326 \div 8$

ង. $6\,381 \div 8$

ច. $7\,185 \div 9$

ឆ. $7\,683 \div 9$ ។

2. មុនាកណនា

ក. $6\,000 \div 3$

ខ. $8\,000 \div 4$

គ. $5\,555 \div 5$

ឃ. $10\,000 \div 4$

ង. $20\,000 \div 5$

ច. $25\,000 \div 5$

ឆ. $10\,000 \div 5$

ជ. $30\,000 \div 5$

ដ. $35\,000 \div 5$

ហ. $90\,000 \div 9$

ប. $70\,000 \div 7$

ឃ. $50\,000 \div 5$ ។

ចំណោទ

1. គេយកកូនឈើ 3 565 ដើមទៅដាំជា 8 ជួរ ។ តើក្នុងមួយជួរមានកូនឈើប៉ុន្មានដើម ?
2. សិប្បកម្មមួយផលិតទឹកត្រីបាន 2 558 ដប ។ បើគេខ្ចប់ទឹកត្រីមួយជួរ 6 ដប ។ តើទឹកត្រីទាំងអស់មានប៉ុន្មានជួរ ?
3. ចម្ការមួយមានបរិមាត្រប្រវែង 1 255 m ។ គេដាំបង្កោលរបេងជុំវិញចម្ការនោះ ឃ្នាតពីគ្នា 3 m ។ តើគេត្រូវការបង្កោលរបេងចំនួនប៉ុន្មាន ?

4. ចូរបង្កើតចំណោទ

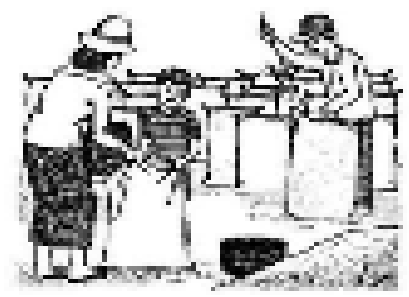
ក. $3\ 253 + 5 = \square$

ខ. $1\ 652 + 8 = \square$

ការចែកចំនួនមានលេខ 4 ខ្ទង់នឹង 2 ខ្ទង់

គ្រួសារកសិករមួយប្រមូលផលស្រូវបាន 3 578kg ។ គេច្រកស្រូវក្នុងមួយបារទម្ងន់ 85kg ។ តើស្រូវដែលច្រកបានមានប៉ុន្មានបារ ?

$3\ 578 \div 85 = \square$

ចែកលេខបន្តបន្ទាប់ដោយចាប់ផ្តើមពីខ្ទង់សំបុក ។

3	5	7	8	8	5
3	4	0	8	4	2
	1	7	8		
	1	7	0		
		0	8		

- 357 ចែកនឹង 85 បាន 4 ។ 4 គុណនឹង 85 ត្រូវនឹង 340 ។ 357 គុណ 340 បានសល់ 17 ។ ទំលាក់ 8 ចុះបាន 178 ។
- 178 ចែកនឹង 85 បាន 2 ។ 2 គុណនឹង 85 ត្រូវនឹង 170 ។ 178 គុណ 170 បានសល់ 8 ។

ដូចនេះ ស្រូវទាំងអស់មាន 42 បារ ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$1\ 254 \div 12 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

រោងចក្រមួយមានកម្មករ 1 254 នាក់ ។ គេចែកកម្មករទាំងនោះជា 12 ក្រុម ។

តើក្នុងមួយក្រុមមានកម្មករប៉ុន្មាននាក់ ?

លំហាត់

ចូរធ្វើប្រមាណវិធី

ក. $2\ 280 \div 15$	ខ. $2\ 875 \div 23$	គ. $4\ 035 \div 26$	ឃ. $5\ 642 \div 31$
ង. $5\ 545 \div 42$	ច. $6\ 528 \div 45$	ឆ. $7\ 285 \div 47$	ជ. $4\ 735 \div 52$
ឈ. $5\ 453 \div 64$	ញ. $5\ 320 \div 56$	ដ. $5\ 460 \div 62$	ឋ. $6\ 048 \div 65$ ។

ចំណោទ

- សិប្បកម្មមួយផលិតបិកបាន 2 680 ដើម ។ គេច្រកបិកមួយប្រអប់ 12 ដើម ។ តើ គេច្រកបិកបានប៉ុន្មានប្រអប់ ?
- ឃ្នាំងមួយមានស្រូវ 3 569 បាវ ។ គេនឹកស្រូវចេញពីឃ្នាំងដោយរថយន្ត សណ្តោងមួយត្រៀម ។ នៅផ្នែកត្រូវរថយន្តគេដាក់ស្រូវបាន 35 បាវ និងផ្នែក កន្ទុយសណ្តោងគេដាក់ស្រូវបាន 48 បាវ ។ តើគេត្រូវនឹកស្រូវប៉ុន្មានដើមទើប អស់ពីឃ្នាំង ?
- កសិករម្នាក់បេះផ្លែក្រូចថ្ងៃទី 1 បាន 610 ផ្លែ ថ្ងៃទី 2 បាន 734 ផ្លែ ។ កាត់យកផ្លែ ក្រូចទាំងនោះដាក់ក្នុងថង់ដោយ 1 ថង់មាន 24 ផ្លែ ។ តើក្រូចទាំងអស់ច្រកបាន ប៉ុន្មានថង់ ?
- ចូរបង្កើតចំណោទតាមល្បះលេខខាងក្រោម

ក. $1\ 385 \div 5 = \square$	ខ. $3\ 672 \div 9 = \square$ ។
------------------------------	--------------------------------

ការចែកដែលផលចែកមានលេខសូន្យ

ក. $4765 \div 34 = \square$

ចែកលេខបន្តបន្ទាប់ដោយចាប់ផ្តើមពីខ្ទង់ធំបំផុត ។

4	7	6	5	3	4	
-	3	4		1	4	0
	1	3	6			
-	1	3	6			
		0	5			
			0			
			5			

ដូចនេះ $4765 \div 34 = 140$ សំណល់ 5 ។

- 47 ចែកនឹង 34 បាន 1 ។ 1 គុណនឹង 34 ស្មើនឹង 34 ។ 47 ដក 34 នៅសល់ 13 ។ ទំលាក់ 6 ចុះបាន 136 ។
- 136 ចែកនឹង 34 បាន 4 ។ 4 គុណនឹង 34 ស្មើនឹង 136 ។ 136 ដក 136 នៅសល់ 0 ។ ទំលាក់ 5 ចុះ ។
- 5 ចែកនឹង 34 បាន 0 ។ 34 គុណនឹង 0 បាន 0 ។ 5 ដក 0 នៅសល់ 5 ។

ខ. $8735 \div 43 = \square$

8	7	3	5	4	3	
-	8	6	1	2	0	3
	0	1	3			
		1	3	5		
-		1	2	9		
		0	0	6		

ដូចនេះ $8735 \div 43 = 203$ សំណល់ 6 ។

- 87 ចែកនឹង 43 បាន 2 ។ 2 គុណនឹង 43 ស្មើនឹង 86 ។ 87 ដក 86 នៅសល់ 1 ។ ទំលាក់ 3 ចុះបាន 13 ។
- 13 ចែកនឹង 43 បាន 0 ។ 0 គុណនឹង 43 ស្មើនឹង 0 ។ 13 ដក 0 នៅសល់ 13 ។ ទំលាក់ 5 ចុះ បាន 135 ។
- 135 ចែកនឹង 43 បាន 3 ។ 3 គុណនឹង 43 ស្មើនឹង 129 ។ 135 ដក 129 នៅសល់ 6 ។

លំហាត់

ចូរធ្វើប្រមាណវិធី

ក. $2\,310 + 22$

ខ. $3\,252 + 25$

គ. $3\,784 + 27$

ឃ. $6\,452 + 31$

ង. $7\,790 + 38$

ច. $5\,045 + 42$

ឆ. $5\,014 + 46$

ជ. $7\,815 + 52$

ណ. $8\,640 + 54$

ញ. $9\,354 + 55$

ដ. $5\,125 + 64$

ប. $6\,845 + 67$

ឧ. $7\,072 + 68$

ឈ. $9\,948 + 71$

ឈ. $7\,738 + 75$

ស. $7\,485 + 83$

ថ. $8\,914 + 85$

ទ. $8\,478 + 94$ ។

ចំណោទ

1. ឈ្មួញម្នាក់ទិញស្បែកជើង 25 គូ អស់ប្រាក់ 80 000 ៛ ។ តើស្បែកជើង 1 គូ ថ្លៃប៉ុន្មានរៀល ?
2. ដារីទិញខ្មៅដៃ 16 ដើម អស់ប្រាក់ 8 800 ៛ ។ បើដាច់ទិញខ្មៅដៃ 14 ដើមថែមទៀត តើដាច់ត្រូវចំណាយប្រាក់ទាំងអស់ប៉ុន្មាន ?
3. ដើម្បីដឹកប្រឡាយមួយខ្សែគេត្រូវចំណាយអង្ករពលកម្មអស់ 5 125 kg ។ ក្នុងប្រទេសប្រឡាយមួយម៉ែត្រ គេចំណាយអង្ករ 25 kg ។ រដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់អង្ករ 4 000 kg ។
  - ក. តើអង្ករដែលរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ឱ្យអាចដឹកប្រឡាយបានប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?
  - ខ. តើនៅសល់ប្រឡាយប៉ុន្មានម៉ែត្រទៀត ដែលដឹកដោយប្រើអង្ករសហគមន៍ ?

4. ចូរបង្កើតចំណោទតាមល្បះលេខខាងក្រោម

ក. $7\,515 + 15 = \square$

ខ. $1\,890 + 27 = \square$ ។

ការគណនាផលចែកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ឧទាហរណ៍ : គណនាផលចែកនៃ $8\ 208 \div 76 = \square$

វិធីប្រើ : យើងចុចលេខតាមតំរូវខាងក្រោម

ដូចនេះ លេខ " 108 " បង្ហាញនៅលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីនគិតលេខ គឺជាផលចែក ។

សំគាល់ : ក្នុងករណីវិធីចែកមានសំណល់ ផលចែកនៃលេខបង្ហាញនៅលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីនគិតលេខជាចំនួនទសភាគ ។

លំហាត់

ចូររកផលចែកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ក. $3\ 510 \div 3$	ខ. $4\ 257 \div 3$	គ. $4\ 824 \div 4$
ឃ. $5\ 064 \div 4$	ង. $5\ 380 \div 5$	ច. $5\ 216 \div 6$
ឆ. $4\ 122 \div 14$	ជ. $6\ 815 \div 25$	ឈ. $6\ 970 \div 34$
ញ. $36\ 705 \div 42$	ដ. $38\ 705 \div 49$	ឍ. $7\ 180 \div 135$
ឧ. $10\ 175 \div 155$	ឦ. $16\ 368 \div 176$	ឧ. $9\ 234 \div 243$ ។

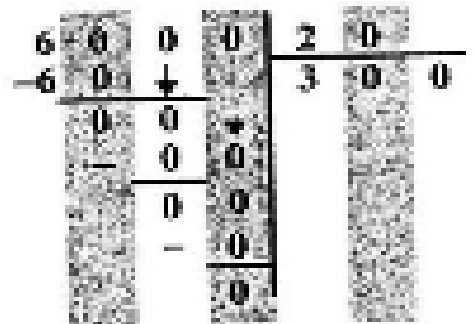

ការប៉ាន់ស្មានផលចែក

ចម្ការមួយដាំដើមដូង 5880 ដើម អាចរកដូង ៗ បានចំនួនច្រើនមានដើមដូងប្រហែលប៉ុន្មានដើម ?

$$5880 \div 21 = \square$$

$$\begin{array}{r} 5880 \quad | \quad 21 \\ \hline \end{array}$$

- នៅតំណក់ដៃចែកខ្លួនរយមានលេខ 8 ។ ដូចនេះ យើងបង្កើតឡើងទៅ 6000 ។
- នៅតួចែកខ្លួនរយមានលេខ 1 ។ ដូចនេះ យើងបង្កើតចុះទៅ 20 ។

ដូចនេះ ក្នុងមួយជួរមានដើមដូងប្រហែល 280 ដើម ។

ដើម្បីប៉ាន់ស្មានផលចែក យើងត្រូវបង្កើតតំណក់ដៃចែក និងតួចែកត្រឹមខ្លួនធំបំផុត រួចធ្វើប្រមាណវិធីចែក ។

លំហាត់

1. ចូរប៉ាន់ស្មានផលចែក

ក. $2375 \div 32$

ខ. $6985 \div 39$

គ. $7815 \div 43$

ឃ. $7981 \div 48$

ង. $8853 \div 51$

ច. $9265 \div 68$ ។

2. ចូរគណនាតម្លៃប្រហែល

ក. $3890 \div 61 = \square$

ខ. $4385 \div 69 = \square$

គ. $7384 \div 78 = \square$

ឃ. $9816 \div 88 = \square$ ។

10

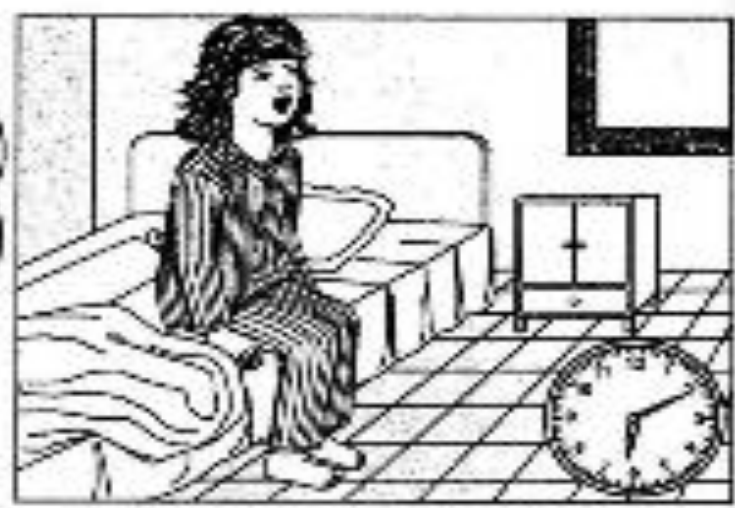
ពេលវេលា

ការអាណតិ៍សរសេរម៉ោង

ណារីក្រោកពីដំណេកនៅម៉ោងប្រាំមួយលើសដប់នាទីព្រឹក ។ យើងសរសេរ 6 : 10 ព្រឹក ។

យើងប្រើពាក្យលើស ដើម្បីបង្ហាញម៉ោង នាងក្រោយ ។

យើងប្រើពាក្យនួនដើម្បី បង្ហាញម៉ោងនាងមុន ។

ណារីចេញពីសាលារៀនមកដល់ផ្ទះនៅម៉ោងដប់ពីរនួនម៉ោងព្រឹក ។ យើងសរសេរ 11 : 40 ព្រឹក ។

លំហាត់

1. ចូរសរសេរពាក្យអាណម៉ោងនិងសរសេរម៉ោងតាមនាឡិកា

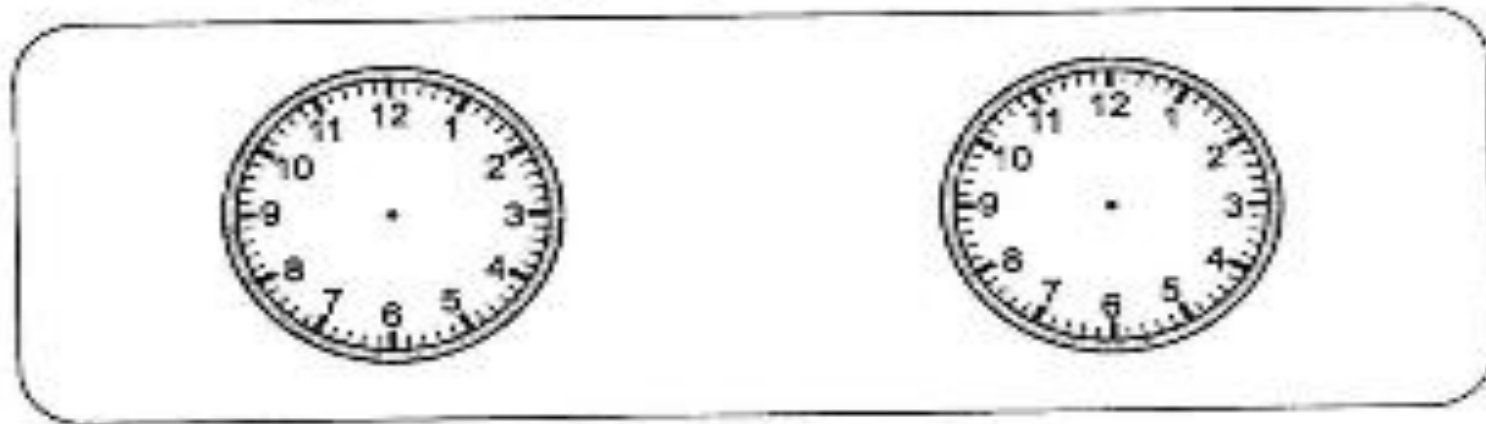
<p>ក. ពេលវេលាសៀល</p> <p>.....</p>	<p>ខ. ពេលព្រឹក</p> <p>.....</p>
<p>គ. ពេលយប់</p> <p>.....</p>	<p>ឃ. ពេលល្ងាច</p> <p>.....</p>

2. ចូរសរសេរម៉ោង

- ក. ម៉ោងប្រាំបួននិងម៉ោងប្រាំនាទីព្រឹក : .....
- ខ. ម៉ោងម្ភៃនិងម៉ោងម្ភៃនាទីយប់ : .....
- គ. ម៉ោងប្រាំបួននិងម៉ោងប្រាំនាទីព្រឹក : .....
- ឃ. ម៉ោងប្រាំបួននិងម៉ោងប្រាំនាទីយប់ : .....

3. ចូរគូសរូបនាឡិកាដើម្បីបង្ហាញនិងសរសេរម៉ោង

- ក. ម៉ោងបួននិងម៉ោងប្រាំនាទីល្ងាច
- ខ. ម៉ោងពីរនិងម៉ោងប្រាំនាទីយប់

ការប្តូរឯកតាវាស់ស្ទង់ពេលពីម៉ោងទៅនាទីនិងប្រាសមកវិញ

ក. ការប្តូរពីម៉ោងទៅនាទី

នារីចំណាយរយៈពេល 2 ម៉ោងក្នុងការ

វាយអត្ថបទដោយប្រើកុំព្យូទ័រ ។ តើនាង
ចំណាយពេលអស់ប៉ុន្មាននាទី ?

$$\begin{array}{r} 60 \text{ នាទី} \\ \times 2 \\ \hline 120 \text{ នាទី} \end{array}$$

1 ម៉ោង = 60 នាទី

ដើម្បីប្តូរម៉ោងទៅជានាទី
ត្រូវយកម៉ោងនោះគុណ
នឹង 60 ។

ដូចនេះ នារីចំណាយរយៈពេលអស់ 120 នាទី ។

ខ. ការប្តូរពីនាទីទៅម៉ោង

187 នាទី = ម៉ោង

$$\begin{array}{r|l} 187 \text{ នាទី} & 60 \\ - 180 & 3 \text{ ម៉ោង} \\ \hline 07 \text{ នាទី} & \end{array}$$

60 នាទី = 1 ម៉ោង

ដូចនេះ 187 នាទី = 3 ម៉ោង 7 នាទី ។

លំហាត់

ចូរបំពេញ ខាងក្រោម

ក. 3 ម៉ោង = នាទី

ខ. 5 ម៉ោង = នាទី

គ. 8 ម៉ោង = នាទី

ឃ. 120 នាទី = ម៉ោង

ង. 360 នាទី = ម៉ោង

ច. 360 នាទី = ម៉ោង

ឆ. 158 នាទី = ម៉ោង នាទី

ជ. 225 នាទី = ម៉ោង នាទី

ឈ. 235 នាទី = ម៉ោង នាទី

ញ. 375 នាទី = ម៉ោង នាទី ។

ការប្តូរឯកតាពេលវេលាពីនាទីទៅវិនាទីនិងប្រាសមកវិញ

ក. ការប្តូរពីនាទីទៅវិនាទី

5 នាទី = វិនាទី

$$\begin{array}{r} 60 \text{ វិនាទី} \\ \times 5 \\ \hline 300 \text{ វិនាទី} \end{array}$$

ដូចនេះ 5 នាទី = 300 វិនាទី ។

1 នាទី = 60 វិនាទី
" នាទី " សរសេរកាត់ " ន "
" វិនាទី " សរសេរកាត់ " វិ "

ខ. ការប្តូរពីវិនាទីទៅនាទី

150 វិនាទី = នាទី

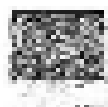
$$\begin{array}{r|l} 150 \text{ វិនាទី} & 60 \\ - 120 & 2 \text{ នាទី} \\ \hline 30 \text{ វិនាទី} & \end{array}$$

ដូចនេះ 150 វិនាទី = 2 នាទី 30 វិនាទី ។

1 ន = 60 វ
1 វ = 60 វ

- ដើម្បីប្តូរពីនាទីទៅវិនាទីគួរគុណនឹង 60 ។
- ដើម្បីប្តូរពីវិនាទីទៅនាទីគួរចែកនឹង 60 ។

លំហាត់

ចូរបំពេញ នាងក្រោម

ក. 30 ន = វ

ខ. 45 ន = វ

គ. 9 ន 35 វ = វ

ឃ. 25 ន 40 វ = វ

ង. 240 វ = ន

ច. 540 វ = ន

ឆ. 220 វ = ន វ

ជ. 480 វ = ន វ

ណ. 456 វ = ន វ

ញ. 615 វ = ន វ ។

ប្រមាណវិធីបូកឯកតាប្លាស់ពេលវេលា

សំដីកង់ពីភូមិទៅមណ្ឌលសុខភាពចំណាយពេលវេលាអស់ 40 ន ។ បើយើងចេញពីមណ្ឌលសុខភាពទៅសាលារៀន ចំណាយពេលវេលាអស់ 50 ន ។ តើសំដីចំណាយពេលវេលាធ្វើដំណើរពីភូមិទៅសាលារៀនអស់ប៉ុន្មាន ?

$$40 \text{ ន} + 50 \text{ ន} = \boxed{}$$

$$40 \text{ ន} + 50 \text{ ន} = 90 \text{ ន}$$

$$90 \text{ ន} = 1 \text{ ម៉ី } 30 \text{ ន}$$

$$\begin{array}{r} 40 \text{ ន} \\ + 50 \text{ ន} \\ \hline 90 \text{ ន} \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 90 & 60 \\ - 60 & 1 \\ \hline 30 & \end{array}$$

ដូចនេះ សំដីកង់ពីភូមិទៅសាលារៀនច្រើនពេលវេលាអស់ 1 ម៉ី 30 ន ។

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលបូកឯកតាប្លាស់ពេលវេលា

ក.
$$\begin{array}{r} 37 \text{ ន} \\ + 29 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 56 \text{ ន} \\ + 42 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 89 \text{ ន} \\ + 45 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

2. ចូរធ្វើប្រមាណវិធីបូក និងបូកឯកតាប្លាស់ពេលវេលាខាងក្រោម

ក. $55 \text{ ន} + 47 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ី } \boxed{} \text{ ន}$

ខ. $70 \text{ វី} + 79 \text{ វី} = \boxed{} \text{ ន } \boxed{} \text{ វី}$

គ. $52 \text{ វី} + 84 \text{ វី} = \boxed{} \text{ ន } \boxed{} \text{ វី}$

ឃ. $1 \text{ ម៉ី} + 42 \text{ ន} + 2 \text{ ម៉ី } 20 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ី } \boxed{} \text{ ន}$

ង. $4 \text{ ម៉ី } 55 \text{ ន} + 5 \text{ ម៉ី } 29 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ី } \boxed{} \text{ ន}$

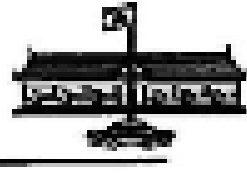
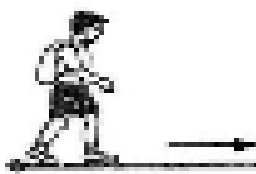
ច. $8 \text{ ម៉ី } 2 \text{ ន} + 14 \text{ ម៉ី } 50 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ី } \boxed{} \text{ ន ។}$

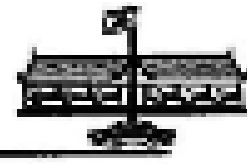
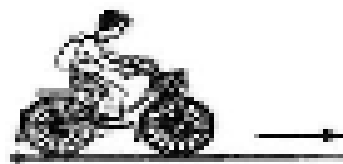

ប្រមាណវិធីដកឯកតារង្វាស់ពេលវេលា

ប្រសិនបើសុនាងើរទៅសាលារៀនដោយធ្វើរជើង នោះសុនាប្រើរយៈពេល 3 ម៉ ០៨ នាទី ។ ប្រសិនបើសុនាងើរកង់ទៅសាលារៀនវិញនោះ សុនាប្រើរយៈពេល ៤៦ ម៉ ២៨ នាទីប៉ុណ្ណោះ ។ តើសុនាងើរ ដឹងពីដកឯកតារង្វាស់ពេលវេលាខុសគ្នាប៉ុន្មាន ?

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ម៉ } 08 \text{ ន} \\ - 46 \text{ ម៉ } 28 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ ម៉ } 28 \text{ ន} \\ - 1 \text{ ម៉ } 40 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

ដូចនេះ សុនាងើរដឹងពីដកឯកតារង្វាស់ពេលវេលាខុសគ្នា 1 ម៉ 40 ន ។

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលដកឯកតារង្វាស់ពេលវេលា

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ម៉ } 59 \text{ ន} \\ - 1 \text{ ម៉ } 46 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ម៉ } 26 \text{ ន} \\ - 2 \text{ ម៉ } 42 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \text{ ម៉ } 09 \text{ ន} \\ - 2 \text{ ម៉ } 45 \text{ ន} \\ \hline \end{array}$$

2. ចូរធ្វើប្រមាណវិធីដកនិងប្តូរឯកតារង្វាស់ពេលវេលាដូចខាងក្រោម

$$\text{ក. } 96 \text{ ន} - 12 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ } \boxed{} \text{ ន}$$

$$\text{ខ. } 345 \text{ ន} - 34 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ } \boxed{} \text{ ន}$$

$$\text{គ. } 2 \text{ ម៉ } 52 \text{ ន} - 1 \text{ ម៉ } 05 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ } \boxed{} \text{ ន}$$

$$\text{ឃ. } 10 \text{ ម៉ } 15 \text{ ន} - 4 \text{ ម៉ } 20 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ } \boxed{} \text{ ន}$$

$$\text{ង. } 6 \text{ ម៉ } 10 \text{ ន} - 2 \text{ ម៉ } 30 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ } \boxed{} \text{ ន}$$

$$\text{ច. } 8 \text{ ម៉ } 28 \text{ ន} - 4 \text{ ម៉ } 50 \text{ ន} = \boxed{} \text{ ម៉ } \boxed{} \text{ ន ។}$$

ចំណោម

1. នៅថ្ងៃសប្បាតកញ្ញារៀបចំផ្លូវនិងបោសសំអាត
ចំណាយពេលអស់ ១ ម៉ 2 ឆ ។ បន្ទាប់មកនាង
ចំណាយពេលបោកទោអារអស់ 38 ឆ ។ តើ
នៅថ្ងៃសប្បាតកញ្ញាចំណាយពេលអស់ប៉ុន្មាន
សប្បាតធ្វើកិច្ចការផ្លូវ ។

2. សានចេញពីផ្ទះទៅសាលារៀននៅម៉ោង
6 : 10 ។ សានធ្វើដំណើរអស់រយៈពេល 45 ន ។
តើសានទៅដល់សាលារៀននៅម៉ោងប៉ុន្មាន ?

3. ម្តាយវាំងនិនរថយន្តក្រុងចេញពីភ្នំពេញនៅម៉ោង
8 : 05 ទៅដល់ក្រុងកំពង់ឆ្នាំងនៅម៉ោង 10 : 20 ។ រថយន្តក្រុងឈប់សប្បាតតាម
ផ្លូវអស់រយៈពេល 20 ន ។ តើម្តាយវាំងនិនក្នុងរថយន្តក្រុងអស់រយៈពេល
ប៉ុន្មាន ?

4. សាម៉ុនហែលទឹកចម្ងាយ 70 ម ចំណាយរយៈពេល 2 ន 45 វី ។ ឯសាមីតហែល
ទឹកចម្ងាយ 70 ម ដូចគ្នាចំណាយរយៈពេល 300 វី ។ តើសាម៉ុន និងសាមីត
នរណាហែលលឿនជាង ? តើលឿនជាងរយៈពេលប៉ុន្មាន ?

5. ខ្សែភាពយន្តមួយចាប់បញ្ចាំងនៅម៉ោង 14 : 15 ហើយបញ្ចប់នៅម៉ោង 16 : 45 ។
តើការបញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តនោះចំណាយអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន ?

6. ម្តាយសារីនទៅផ្សារនៅម៉ោង 8 : 10 ហើយត្រលប់មកផ្ទះវិញនៅម៉ោង 9 : 35 ។
គាត់ចំណាយពេលទន្ទឹមអាហារ 70 ន ។ តើក្នុងការទៅផ្សារ និងទន្ទឹមអាហារ
ម្តាយសារីនចំណាយអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន ?

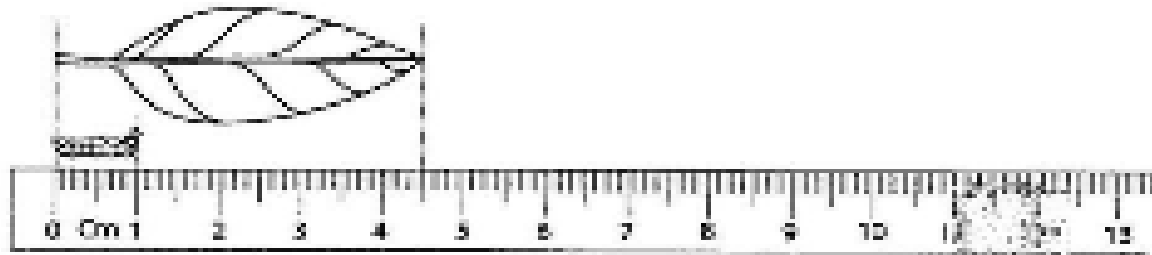
7. នៅពហុកីឡាដ្ឋានជាតិអូឡាំពិកមានការប្រកួតកីឡាបាល់ទាត់រវាងក្រុមជម្រើសជាតិកម្ពុជា និងក្រុមជម្រើសជាតិម៉ាឡេស៊ីក្នុងវគ្គទី 1 ច្រើនរយៈពេល 45 ន ។ ក្រោយពីសម្រាកការប្រកួតវគ្គទី 2 ចាប់ផ្តើមនៅម៉ោង 15 : 14 រហូតដល់ម៉ោង 16 : 00 ។ បន្ទាប់មកគេចង្កែមម៉ោង 10 ន ពីរដង ។ នៅទីបញ្ចប់បានទទួលលទ្ធផលស្មើគ្នា ។ តើការប្រកួតបាល់ទាត់រវាងក្រុមជម្រើសជាតិកម្ពុជា និងក្រុមជម្រើសជាតិម៉ាឡេស៊ីចំណាយអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន ?
8. កីឡាកររត់ប្រណាំងម៉ារ៉ាតុងនៅប្រាសាទអង្គរវត្តក្រុងសៀមរាប ចាប់ផ្តើមនៅម៉ោង 7 : 20 : 15 ។ កីឡាករលេខ 1 ទៅដល់ទីនៅម៉ោង 9 : 50 : 10 ។ កីឡាករលេខ 2 ទៅដល់ទីក្រោយកីឡាករលេខ 1 រយៈពេល 2 ន 25 វិ ។ កីឡាករទី 3 ទៅដល់ក្រោយកីឡាករទី 2 រយៈពេល 1 ន 9 វិ ។ តើកីឡាករម្នាក់ៗចំណាយពេលអស់ប៉ុន្មាន ?
9. ភាចនចេញដំណើរពីភ្នំពេញដោយរថយន្តលឿននៅម៉ោង 10 : 15 ទៅដល់ផ្សារគីរីនៅម៉ោង 10 : 45 ។ ហើយយប់សម្រាក 15 ន ។ បន្ទាប់មកធ្វើដំណើរពីផ្សារគីរីដល់ផ្សារអ្នកល្បឿនអស់រយៈពេល 45 ន ។
  - ក. តើភាចនទៅដល់ផ្សារអ្នកល្បឿននៅម៉ោងប៉ុន្មាន ?
  - ខ. រករយៈពេលសរុបនៃការធ្វើដំណើររបស់ភាចនពីភ្នំពេញទៅផ្សារអ្នកល្បឿន ។
10. សុជាតាធ្វើដំណើរដោយរថយន្ត ចេញពីខេត្តកំពង់ចាមនៅម៉ោង 7 : 50 ទៅដល់ក្រុងក្រចេះនៅម៉ោង 10 : 20 ។ គាងបន្តដំណើរពីក្រុងក្រចេះទៅក្រុងស្ទឹងត្រែងអស់រយៈពេល 2 ម៉ 15 ន ។ តើសុជាតាធ្វើដំណើរពីកំពង់ចាមទៅខេត្តស្ទឹងត្រែងចំណាយអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន ?

11

ប្រវែង

ការវាស់ប្រវែងជាសង់ទីម៉ែត្រនិងមិល្លីម៉ែត្រ

ដង្កូវមានប្រវែង ១០ មិល្លីម៉ែត្រ ។ ស្លឹកឈើមានប្រវែង ៤៥ មិល្លីម៉ែត្រ ។

- មិល្លីម៉ែត្រ និងសង់ទីម៉ែត្រ ជាឯកតាវាស់ប្រវែង ។
- សង់ទីម៉ែត្រ តាងអក្សរ “ សម ឬ cm ” ។
- មិល្លីម៉ែត្រ តាងអក្សរ “ មម ឬ mm ” ។
- 1 សម = 10 មម ឬ 1cm = 10mm ។

លំហាត់

ចូរវាស់បំពេញតារាងខាងក្រោម

 ជក់មានប្រវែង.....mm ។	 ខ្នៅវែងមានប្រវែង.....mm ។
 ដង្កាប់មានប្រវែង.....mm ។	 ម៉ាស៊េតមានប្រវែង.....mm ។
 ត្រួសមានប្រវែង.....cm.....mm ។	 កញ្ច្រុំមានប្រវែង.....cm.....mm ។

គីឡូម៉ែត្រ និង ម៉ែត្រ

ពិជ្ជមានត្យូទៅសាលារៀនមានចម្ងាយ 1000 ម៉ែត្រ ឬ 1 គីឡូម៉ែត្រ ។

- ម៉ែត្រ និងគីឡូម៉ែត្រ ជាឯកតាវាស់ប្រវែង ។
- ម៉ែត្រ តាងអក្សរ "ម" ឬ "m" ។
- គីឡូម៉ែត្រ តាងអក្សរ "គម" ឬ "km" ។
- 1 គម = 1000 ម ឬ 1 km = 1000m ។

1 cm = 10 mm
 1 m = 100 cm
 1 km = 1 000m

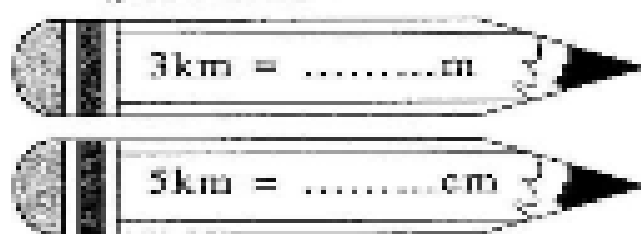
លំហាត់

1. ចូរច្រើនទើសឯកតាឆ្នាំតសមស្រប " cm ឬ m ឬ km " សម្រាប់បំពេញក្នុងចន្លោះខាងក្រោម
  - ក. វិញ្ញាណទៅទេត្តកំពង់ស្ពឺមានចម្ងាយ 48 .....
  - ខ. បណ្តោយទន្លេមេគង្គប្រទេសកម្ពុជាមានប្រវែង 550 .....
  - គ. ខ្មៅដៃមានប្រវែង 17 .....
  - ឃ. បណ្តោយថ្នាក់រៀនមានប្រវែង 12 .....
2. ចូរច្រើនទើសប្រវែង ឬចម្ងាយសមស្រប
  - ក. ចម្ងាយពីវិមានឯករាជ្យទៅផ្សារថ្មីមាន : 2m   2km   20cm ។
  - ខ. បណ្តោយស្នូលច្បារនៅមុខថ្នាក់មាន : 5cm   5km   5m ។
3. ចូរវាស់ប្រវែង គុ ក្តារទៀត និងបណ្តោយបន្ទប់រៀន ។

ការប្តូរឆ្នាតប្រវែង

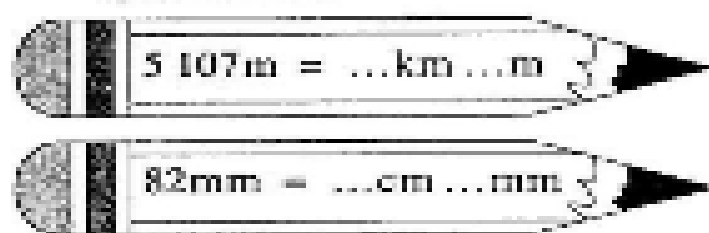
1. ការប្តូរឆ្នាតប្រវែងពីមីទៅក្នុងឆ្នាតហោរណ៍ :

គម km	ហាម hm	ដាម dam	ម m	ដង dm	សង cm	មម mm
3	0	0	0			
5	0	0	0	0	0	

ដូចនេះ $3\text{ km} = 3\,000\text{ m}$ ។ $5\text{ km} = 500\,000\text{ cm}$ ។

2. ការប្តូរឆ្នាតប្រវែងពីក្នុងទៅមីឆ្នាតហោរណ៍ :

គម	ហាម	ដាម	ម	ដង	សង	មម
5	1	0	7			
					8	2

ដូចនេះ $5\,107\text{ m} = 5\text{ km } 107\text{ m}$ ។ $82\text{ mm} = 8\text{ cm } 2\text{ mm}$ ។

លំហាត់

ចូរបំពេញចន្លោះខាងក្រោម

ក. $38\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ mm}$

១. $27\text{ m} = \dots\dots\dots\text{ mm}$

គ. $365\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ mm}$

២៥. $422\text{ m} = \dots\dots\dots\text{ cm}$

ង. $2\text{ m } 80\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ dam}$

២៦. $6\text{ m } 123\text{ mm} = \dots\dots\dots\text{ mm}$

ឆ. $240\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ m} \dots\dots\text{ dm}$

២៧. $215\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ m} \dots\dots\text{ mm}$

ជ. $700\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ m}$

២៨. $6\text{ m } 123\text{ cm} = \dots\dots\dots\text{ mm}$

ដ. $4\text{ km} = \dots\dots\dots\text{ m}$

២៩. $6\text{ km } 18\text{ m} = \dots\dots\dots\text{ m}$

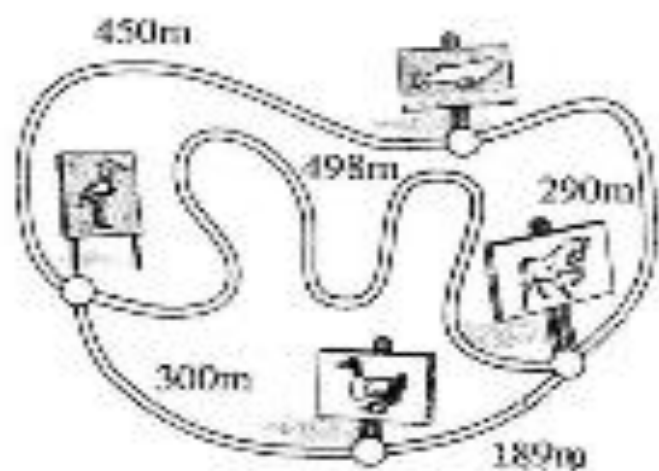
ន. $12\text{ km } 6\text{ m} = \dots\dots\dots\text{ m}$

៣០. $25\text{ km } 14\text{ m} = \dots\dots\dots\text{ m}$ ។

 ចំណោម

1. ចូរគណនាចម្ងាយ

- ក. ពីកន្លែងចិញ្ចឹមត្រីកាត់តាមកន្លែង
ចិញ្ចឹមបក្សី និងកន្លែងចិញ្ចឹមទាទៅ
កន្លែងចិញ្ចឹមសេះ ។
- ខ. ពីកន្លែងចិញ្ចឹមសេះកាត់តាមកន្លែង
ចិញ្ចឹមបក្សីទៅកន្លែងចិញ្ចឹមត្រី ។
- គ. ពីកន្លែងចិញ្ចឹមបក្សីកាត់តាមកន្លែង
ចិញ្ចឹមទា និងសេះទៅកន្លែងចិញ្ចឹមត្រី ។

- 2. លើកដាច់កំណាត់សំពត់ប្រវែង 50m ។ គាត់កាត់ធ្វើទាំងឈរអស់ 24m ។
ចំណែកកំណាត់សំពត់ដែលនៅសល់នាងយកទៅធ្វើកម្រាលកុអស់
12m 5dm ។ តើកំណាត់សំពត់ដែលនៅសល់មានប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?
- 3. ខ្សែភ្លើងមួយមានប្រវែង 1000m ។ គេកាត់ខ្សែភ្លើងនោះជា 5 ចំណែកស្មើៗ
គ្នា ។ តើខ្សែភ្លើងមួយចំណែកៗមានប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?
- 4. បើអាសយដ្ឋាននិកម្នាក់បើកបរក្នុងមួយថ្ងៃបានចម្ងាយ 8960km ។ តើក្នុង 7 ថ្ងៃ
គាត់បើកបរបានចម្ងាយប៉ុន្មានគីឡូម៉ែត្រ ?
- 5. អ្នកបើកបរភាគស៊ីម៉ង់បើកបរក្នុងថ្ងៃទីមួយបានចម្ងាយ 560km និងថ្ងៃទីពីរបើក
បរបានចម្ងាយ 479km ។ តើទាំងពីរថ្ងៃ គាត់បើកបរភាគស៊ីម៉ង់បានចម្ងាយប៉ុន្មាន
គីឡូម៉ែត្រ ?
- 6. គ្រួសារវិចិត្របានធ្វើដំណើរឡើងភ្នំមួយដែលមានចម្ងាយពីដើមភ្នំដល់កំពូលភ្នំ
ប្រវែង 2650m ។ ពេលដែលគ្រួសារនោះធ្វើដំណើរឡើងភ្នំបានចម្ងាយ 865m
គឺនាំគ្នាឈប់សម្រាក ។ តើនៅសល់ចម្ងាយប៉ុន្មានម៉ែត្រទៀតទើបដល់កំពូលភ្នំ ?

12

ចំនួនទសភាគ

ចំនួនទសភាគ ភាគដប់

ចន្លោះរវាងកែងមួយដែលជា 10 ចំណែក
ស្មើគ្នា ។ យើងដាត់ពណ៌ 7 ចំណែក ។ ច្រើនជាតិ
ពណ៌នាងប្រភាគ $\frac{7}{10}$ ឬ 0.7 ។

ដូចនេះ 0.7 ជាចំនួនទសភាគភាគដប់អាចជា " សូន្យចុចប្រាំពីរ " ។

លំហាត់

1. សរសេរប្រភាគ និងចំនួនទសភាគនាងរូបខាងក្រោម

<p>ក. $\frac{\square}{10} = \dots$ </p>	<p>ខ. $\frac{\square}{10} = \dots$ </p>	<p>គ. $\frac{\square}{10} = \dots$ </p>
--	--	--

2. ចូរដាត់ពណ៌រូបនាងចំនួនទសភាគខាងក្រោម

<p>ក. ក. </p>	<p>ខ. គ. </p>
----------------------	----------------------

3. ចូរសរសេរជាចំនួនទសភាគ

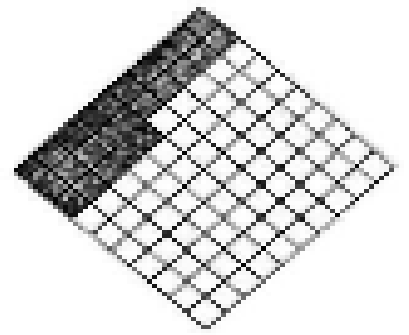
ក. $\frac{3}{10} = \dots$ ខ. $\frac{6}{10} = \dots$ គ. $\frac{1}{10} = \dots$ ។

ចំនួនទសភាគ ភាគរយ

ការងារមួយថ្ងៃជា 100 ម៉ែត្រកស្មើគ្នា ។ យើងជាតំណើ 25 ម៉ែត្រ ។ ផ្នែកជាតំណើនោះដោយ $\frac{25}{100}$ ឬ 0.25 ។

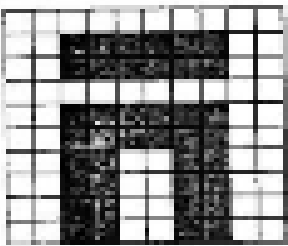
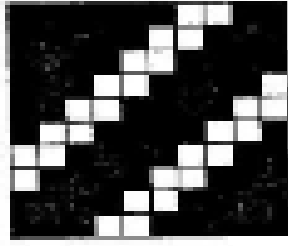
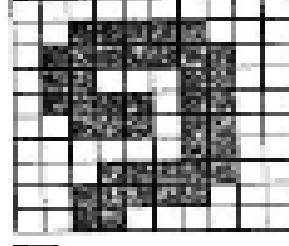

ដូចនេះ 0.25 ជាចំនួនទសភាគ ភាគរយ អាចជា " សុទ្ធតុចម្ភៃប្រាំ " ។

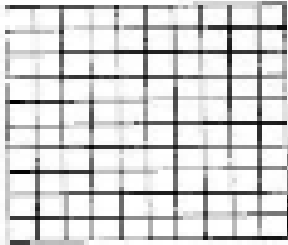
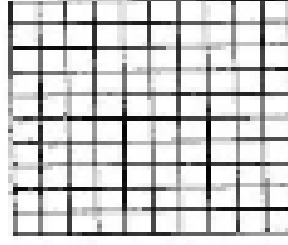
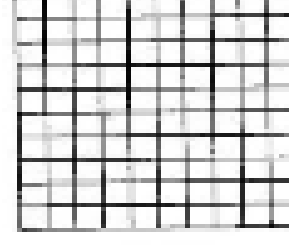

លំហាត់

1. សរសេររូបភាគ និងចំនួនទសភាគនៃផ្នែកខ្មៅនៃរូបខាងក្រោម

<p>ក. </p> <p>$\frac{\square}{100} = \dots$</p>	<p>ខ. </p> <p>$\frac{\square}{100} = \dots$</p>	<p>គ. </p> <p>$\frac{\square}{100} = \dots$</p>
--	---	--

2. ចូរជាតំណើរូបភាគនៃចំនួនទសភាគខាងក្រោម

<p>ក. </p> <p style="text-align: center;">0.55</p>	<p>ខ. </p> <p style="text-align: center;">0.47</p>	<p>គ. </p> <p style="text-align: center;">0.85</p>
---	--	---

3. ចូរសរសេរជាចំនួនទសភាគ

ក. $\frac{28}{100} = \dots$	ខ. $\frac{43}{100} = \dots$	គ. $\frac{72}{100} = \dots$ ។

ចំនួនទសភាគមានតម្លៃធំជាង 1

ចំនួនដាក់ពណ៌មាន 1 និង 0.3 ឬ 1.3 អាចជា "មួយពុទ្ធវិ" ។

ចំនួនដាក់ពណ៌មាន 1 និង 0.26 ឬ 1.26 អាចជា "មួយចុងម្ភៃប្រាំមួយ" ។

ដូចនេះ ចំនួនទសភាគ 1.3 និង 1.26 ជាចំនួនទសភាគធំជាង 1 ។

សំហាត់

1. ចូរសរសេរចំនួនទសភាគតាមច្រើកដាត់ពណ៌

ក.	ខ.	គ.
ឃ.	ង.	ច.
ឆ.	ជ.	ដ.

2. ចូរដាក់ពណ៌រូបភាពចំនួនទសភាគដៃលឿង

1.7	2.4	1.65

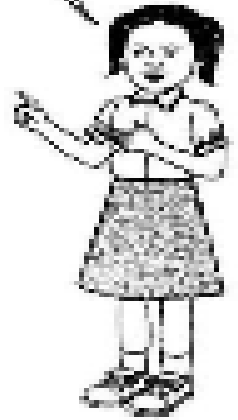
ខ្ទង់និងតម្លៃខ្ទង់

យើងប្រើតារាងខ្ទង់ដើម្បីបង្ហាញពី
ខ្ទង់និងតម្លៃខ្ទង់ ។

តារាងនេះ បង្ហាញពីតម្លៃនៃតួលេខ
នីមួយៗក្នុង 0.6 និង 4.35 ។

ខ្ទង់រាយ	ចុច	ខ្ទង់ភាគដប់	ខ្ទង់ភាគរយ
0	.	6	
4	.	3	5

លេខ 6 នៅខ្ទង់ភាគដប់
មានតម្លៃ 0.6 ឬ $\frac{6}{10}$

លេខ 5 នៅខ្ទង់ភាគរយ
មានតម្លៃ 0.05 ឬ $\frac{5}{100}$

នៅក្នុងចំនួនទសភាគ 4.35 តើលេខ
3 នៅខ្ទង់ភាគដប់មានតម្លៃប៉ុន្មាន ?

លំហាត់

1. ចូរប្រាប់ខ្ទង់ទីងតម្លៃខ្ទង់នៃតួលេខដែលតួសមម្ខាងពីស្តាំទៅ

ក. 0.03	ខ. 1.25	គ. 2.31	ឃ. 2.06
ង. 0.73	ច. 0.85	ឆ. 2.04	ជ. 6.56
ឈ. 12.09	ញ. 5.69	ដ. 2.78	ប. 8.90 ។

2. ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

ចំនួន	ខ្ទង់រាយ	ចុច	ខ្ទង់ភាគដប់	ខ្ទង់ភាគរយ
0.85		.		
	6	.	2	
	2	.	6	5
1.9				
7.75				

3. តើលេខណានៅក្នុងខ្ទង់ភាគដប់ ?

- ក. 12.05   ខ. 0.20   គ. 7.86 ។

4. តើលេខណានៅក្នុងខ្ទង់ភាគរយ ?

- ឃ. 18.05   ង. 36.84   ឆ. 42.56 ។

5. ចូរប្រើប័ណ្ណលេខខាងក្រោមបង្កើតចំនួនទសភាគដែលតូចបំផុតនិងធំបំផុត

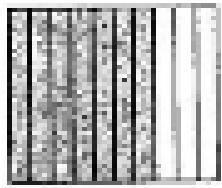
5   0   1   .

6. ចូរប្រើប័ណ្ណលេខខាងក្រោមបង្កើតចំនួនទសភាគឱ្យបានប្រាំមួយ

8   2   6   .

ការប្រៀបធៀបចំនួនទសភាគតាមរូប

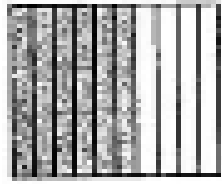
រូប " ក " "

រូប " ក " មានផ្ទៃកាត់ពណ៌ធំជាង

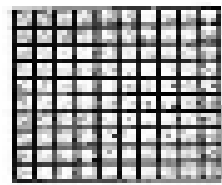
រូប " ខ " គឺ 0.7 ធំជាង 0.6

យើងសរសេរ $0.7 > 0.6$

ឬ $0.6 < 0.7$

រូប " ខ " "

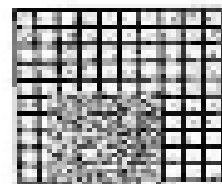
រូប " គ " "

រូប " គ " មានផ្ទៃកាត់ពណ៌ធំជាង

រូប " ឃ " គឺ 1.24 ធំជាង 1.16 ។

យើងសរសេរ $1.24 > 1.16$

ឬ $1.16 < 1.24$

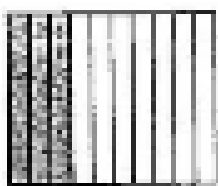

រូប " ឃ " "

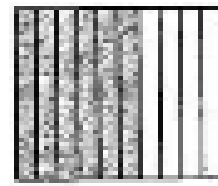
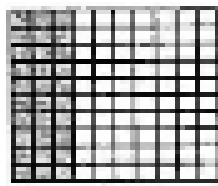

សំបាត់

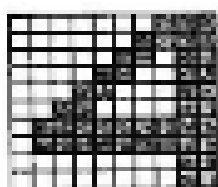
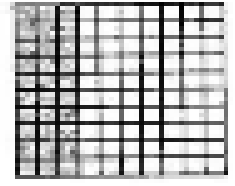
ចូរប្រៀបធៀបផ្ទៃកាត់ពណ៌នៃរូបទាំងពីរក្រោមដោយប្រើសញ្ញា $<$; $>$; $=$

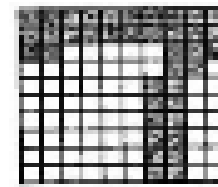
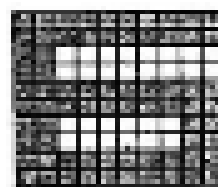
$0.3 \equiv 0.30$

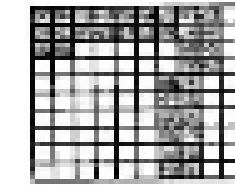
....

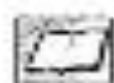

....

....

ការប្រៀបធៀបចំនួនទសភាគតាមខ្ទង់

តើចំនួនទសភាគ 1.08 និង 1.8 ប្រៀបធៀបដូចម្តេច ?

ផ្នែកគត់			ផ្នែកទសភាគ	
ខ្ទង់រាប់	ខ្ទង់រយ		ខ្ទង់ភាគរយ	ខ្ទង់ភាគពយ
	1	.	0	8
	1	.	8	

- នៅផ្នែកគត់ខ្ទង់រយមានលេខ $1 = 1$
- នៅខ្ទង់ភាគរយមានលេខ $0 < 8$
- ដូចនេះ ចំនួនទសភាគ 1.8 ធំជាង 1.08
- យើងសរសេរ $1.8 > 1.08$ ឬ $1.08 < 1.8$ ។

លំហាត់

ចូរប្រៀបធៀបចំនួនទសភាគដោយប្រើសញ្ញា $<$; $>$; $=$

ក. 0.6 0.60

ខ. 2.7 2.07

គ. 10.3 10.03

ឃ. 10.3 10.7

ង. 7.7 7.08

ច. 19.4 19.03

ឆ. 6.67 0.55

ជ. 5.0 5.07

ឈ. 16.3 16.03

ញ. 45.2 45.05

ដ. 36.5 35.7

ប. 10.9 10.90

ឧ. 87.23 85.32

ឈ. 98.9 88.65

ណ. 10.3 10.03

ត. 99.9 97.9 ។

ការរៀបលំដាប់ចំនួនទសភាគ

ក. រៀបលំដាប់ចំនួនទសភាគពីតូចទៅធំ

0.2   0.5   0.4   0.6   0.3 $\triangleright$ 0.2   0.3   0.4   0.5   0.6

ខ. រៀបលំដាប់ចំនួនទសភាគពីធំទៅតូច

6.1   2.8   5.9   0.9   7.4 $\triangleright$ 7.4   6.1   5.9   2.8   0.9

លំហាត់

1. ចូររៀបលំដាប់ចំនួនទសភាគពីតូចទៅធំ

ក. 12.5   ;   2.7   ;   23.4   ;   0.85   ;   14.3

ខ. 30.1   ;   78.5   ;   0.89   ;   42.2   ;   0.78

គ. 0.7   ;   5.30   ;   52.1   ;   63.25   ;   0.63

ឃ. 16.5   ;   54.25   ;   21.0   ;   0.98   ;   0.10   ។

2. ចូររៀបលំដាប់ចំនួនទសភាគពីធំទៅតូច

ក. 0.7   ;   0.9   ;   0.8   ;   0.6   ;   0.3

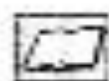
ខ. 1.2   ;   1.02   ;   2.1   ;   2.10   ;   3.4

គ. 79.6   ;   58.14   ;   0.88   ;   99.25   ;   86.16

ឃ. 9.6   ;   55.14   ;   0.36   ;   77.20   ;   12.30   ។

13

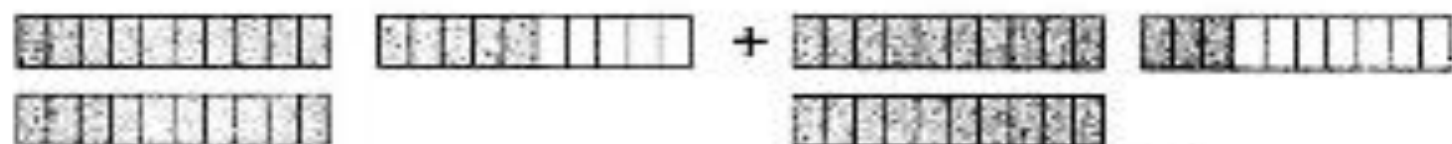
វិធីបូកចំនួនទសភាគ

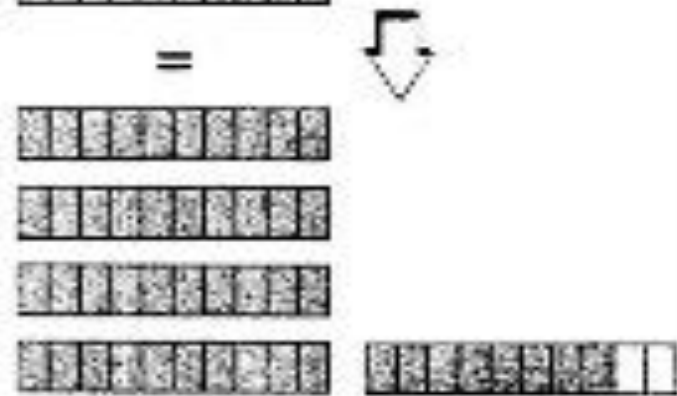
ការបូកចំនួនទសភាគ ភាគដប់ដោយគ្មានត្រាទុក

ម្តាយសុខាទិញមាន់លើកទី ១ ទម្ងន់ 2.5kg និងទិញមាន់លើកទី 2 ទម្ងន់ 2.3kg ។
តើម្តាយសុខាទិញមាន់ទាំងពីរលើកទម្ងន់ប៉ុន្មានកីឡូក្រាម ?

$$2.5 + 2.3 = \square$$

ដើម្បីធ្វើបូកអាណាវិធី លើចក្រវាសនសេរីចំនួន
ទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចបូកលេខតាមខ្ទង់
ពោយធ្វើមតិខ្ទង់ភាគដប់ ។

$$\begin{array}{r} 2.5 \\ + 2.3 \\ \hline 4.8 \end{array} \quad + \quad \begin{array}{r} 2 \cdot 5 \\ 2 \cdot 3 \\ \hline 4 \cdot 8 \end{array}$$

បូកលេខខ្ទង់ភាគដប់
5 បូក 3 លើខ្ទង់ 8 ។ សរសេរ
លេខ 8 ។

បូកលេខខ្ទង់រយ
2 បូក 2 លើខ្ទង់ 4 ។ សរសេរ
លេខ 4 ។

ដូចនេះ ម្តាយសុខាទិញមាន់ទាំងពីរលើកទម្ងន់ 4.8kg ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$2.4 + 3.2 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

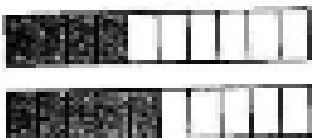
ប្រអប់ " ក " មានទម្ងន់ 2.4kg ហើយប្រអប់ " ខ " មានទម្ងន់ 3.2kg ។

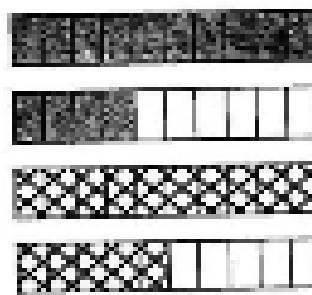
តើប្រអប់ទាំងពីរមានទម្ងន់សរុបប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

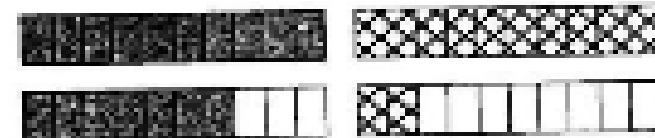
លំហាត់

1. ចូរគណនាផលបូក

ក.
 $0.4 + 0.5 = \dots\dots\dots$

គ.
 $1.4 + 1.5 = \dots\dots\dots$

ខ.
 $1.5 + 0.3 = \dots\dots\dots$

ឃ.
 $1.7 + 1.2 = \dots\dots\dots$

2. ចូរធ្វើមុនគណនា

ក. $0.4 + 0.3$

ខ. $5.5 + 2.2$

គ. $50.1 + 20.4$ ។

3. ចូរគណនាផលបូក

ក.
$$\begin{array}{r} 0.7 \\ + 0.2 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 8.1 \\ + 0.5 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 8.3 \\ + 1.5 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 12.5 \\ + 5.3 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 30.3 \\ + 10.4 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 44.6 \\ + 15.2 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 154.6 \\ + 30.2 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 780.4 \\ + 105.3 \\ \hline \end{array}$$

4. ចូរបំពេញ

ក. $1.5 + 0.3 = \text{ }$

ខ. $39.3 + 20.5 = \text{ }$

គ. $552.4 + 6.1 = \text{ }$

ឃ. $873.5 + 16.4 = \text{ }$

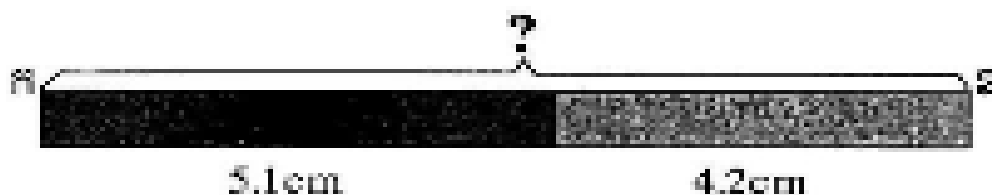
ង. $35.2 + 542.1 = \text{ }$

ច. $542.4 + 256.4 = \text{ } 4$

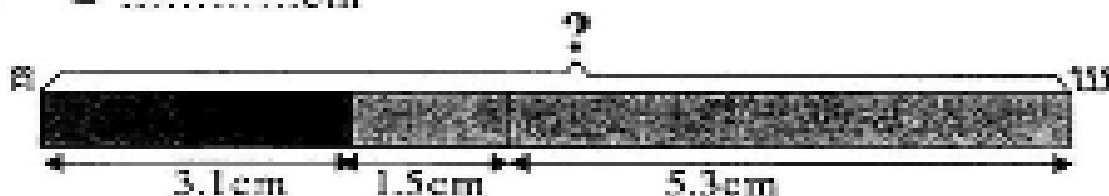

ចំណោទ

1. ចូរគណនាប្រវែង កខ និង គយ

កខ = ...cm

កឃ = ...cm

2. ភាពវែងនៃខ្សែភ្លើងលើកទី 1 បានប្រវែង 30.5m និងលក់លើកទី 2 បានប្រវែង 26.3m ។ តើភាពវែងនៃខ្សែភ្លើងទាំង 2 លើកបានប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?
3. លើនជាទិញគ្រាប់សណ្តែកបាយ 12.4kg គ្រាប់ល្អ 13.2kg និងគ្រាប់សណ្តែកសៀង 2.1kg ។ តើលើនជាទិញគ្រាប់ចេញជាទាំងអស់ទម្ងន់ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
4. សត្វខ្ញុំកំណែបាន 12.3kg និងលក់ត្រូវលក់បាន 1.2kg ច្រើនជាងសត្វ ។ តើសត្វលក់បន្ថែមទាំងពីរមុនបានប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
5. សុទ្ធាត្រូវការបន្ទុះលើពណ៌បៃតង 4.2m បន្ទុះលើពណ៌ខៀវ 1.4m និងបន្ទុះលើពណ៌ក្រហម 2.3m ។ គណនាប្រវែងបន្ទុះលើដែលសុទ្ធាត្រូវការ ។

6. ចូរបំពេញចំណោទ

ក. $24.3 + 15.4 = \text{ }$

ខ. $27.6 + 1.2 = \text{ } 4$

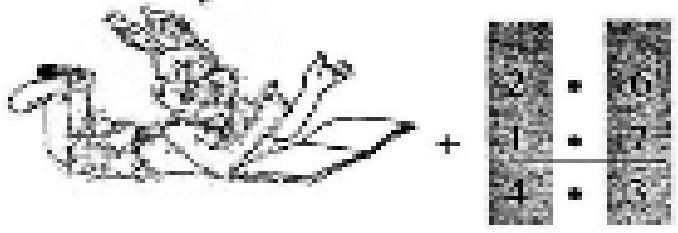
ការបូកចំនួនទសភាគ ភាគដប់ដោយមានប្រាក់

គុសលទិញល្ហៅ 2.6kg និងស្ពៃ 1.7kg ។ តើគុសលទិញបន្លែទាំង 2 មុននេះ ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

$$2.6 + 1.7 = \square$$

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីយើងត្រូវសរសេរ ចំនួនទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់រួចបូកលេខ តាមខ្ទង់ដោយឆ្លើមពីខ្ទង់ភាគដប់ ។

បូកលេខខ្ទង់ភាគដប់
6 បូក 7 ស្មើនឹង 13 ដដែលសរសេរលេខ 3 ប្រាក់ ។
បូកលេខខ្ទង់រាយ
1 បូក 2 បូក 1 ស្មើនឹង 4 ។ ដដែលសរសេរលេខ 4 ។

ដូចនេះ គុសលទិញបន្លែទាំង 2 មុន 4.3kg ។

ការបង្កើតចំណោទ

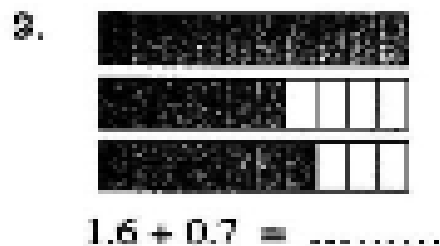
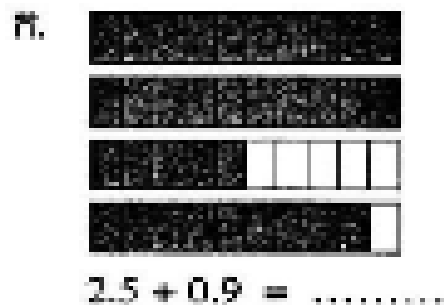
$$5.7 + 3.8 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បួនលេខនេះដូចខាងក្រោម ។
បុប្ផាលាបរយងជូនទាំង 2 ថ្ងៃ បានប្រវែង 5.7m និងថ្ងៃទី 2 បានប្រវែង 3.8m ។ តើ បុប្ផាលាបរយងជូនទាំង 2 ថ្ងៃបានប្រវែងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?

សំណាត់

1. ចូរគណនាផលបូក

2. ចូរគណនាផលបូក

ក.
$$\begin{array}{r} 2.6 \\ + 0.8 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 9.8 \\ + 0.5 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 9.8 \\ + 1.9 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 14.7 \\ + 3.5 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 25.2 \\ + 10.8 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 87.8 \\ + 13.5 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 97.8 \\ + 95.9 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 206.6 \\ + 42.9 \\ \hline \end{array}$$

ដ.
$$\begin{array}{r} 94.4 \\ + 0.8 \\ \hline \end{array}$$

ឈ.
$$\begin{array}{r} 40.5 \\ + 5.9 \\ \hline \end{array}$$

ឍ.
$$\begin{array}{r} 70.7 \\ + 50.9 \\ \hline \end{array}$$

ណ.
$$\begin{array}{r} 70.5 \\ + 7.9 \\ \hline \end{array}$$

ន.
$$\begin{array}{r} 56.7 \\ + 12.8 \\ \hline \end{array}$$

ប.
$$\begin{array}{r} 35.6 \\ + 17.8 \\ \hline \end{array}$$

ប.
$$\begin{array}{r} 40.6 \\ + 42.7 \\ \hline \end{array}$$

ត.
$$\begin{array}{r} 51.8 \\ + 34.6 \\ \hline \end{array}$$

3. ចូរបំពេញ

ក. $84.6 + 9.9 = \text{ }$

ខ. $50.9 + 8.8 = \text{ }$

គ. $200.6 + 199.9 = \text{ }$

ឃ. $540.5 + 100.8 = \text{ }$

ង. $222.7 + 111.7 = \text{ }$

ច. $555.5 + 555.7 = \text{ }$

ដ. $9.5 + \text{ } = 10.4$

ជ. $101.7 + \text{ } = 122.4$ ។

ការបូកចំនួនគត់និងចំនួនទសភាគ ភាគដប់

រដ្ឋាព័បាយពេលព្រឹកប្រើអង្ករ 4 កំប៉ុង និងពេលល្ងាចប្រើអង្ករ 2.5 កំប៉ុង ។
តើក្នុងមួយថ្ងៃរដ្ឋាប្រើអង្ករប៉ុន្មានកំប៉ុង ?

$$4 + 2.5 = \square$$

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីបូក យើងត្រូវ
សរសេរចំនួនឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ រួចបូក
តាមខ្ទង់ដោយធ្វើមពីខ្ទង់ភាគដប់ ។

4	0
2	5
8	5

4 = 4.0

ចំនួន 4 អាចសរសេរជា 4.0
បូកលេខខ្ទង់ភាគដប់
0 បូក 5 ស្មើនឹង 5 ។ សរសេរលេខ 5 ។
បូកលេខខ្ទង់រាយ
4 បូក 2 ស្មើនឹង 6 ។ សរសេរលេខ 6 ។

ដូចនេះ ក្នុងមួយថ្ងៃរដ្ឋាប្រើអង្កររដ្ឋាព័បាយអង្ករ 6.5 កំប៉ុង ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$84 + 78.9 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។
ដាឌីលក់កំណាត់សំពត់លើកទី 1 បាន 84m និងលើកទី 2 បាន 78.9m ។ តើ
ដាឌីលក់កំណាត់សំពត់ទាំងពីរលើកបានប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលបូក

- ក.
$$\begin{array}{r} 1 \\ + 0.5 \\ \hline \end{array}$$
- ខ.
$$\begin{array}{r} 5 \\ + 6.7 \\ \hline \end{array}$$
- គ.
$$\begin{array}{r} 9 \\ + 5.6 \\ \hline \end{array}$$
- ឃ.
$$\begin{array}{r} 12 \\ + 3.3 \\ \hline \end{array}$$
- ង.
$$\begin{array}{r} 10.7 \\ + 8 \\ \hline \end{array}$$
- ច.
$$\begin{array}{r} 56 \\ + 7.9 \\ \hline \end{array}$$
- ឆ.
$$\begin{array}{r} 57 \\ + 45.2 \\ \hline \end{array}$$
- ជ.
$$\begin{array}{r} 83 \\ + 40.8 \\ \hline \end{array}$$
- ឈ.
$$\begin{array}{r} 78 \\ + 19.5 \\ \hline \end{array}$$
- ញ.
$$\begin{array}{r} 240 \\ + 5.3 \\ \hline \end{array}$$
- ដ.
$$\begin{array}{r} 500 \\ + 400.7 \\ \hline \end{array}$$
- ឋ.
$$\begin{array}{r} 61 \\ + 50.9 \\ \hline \end{array}$$

2. ចូរបំពេញ

- ក. $7 + 7.7 = \square$
- ខ. $6.8 + 66 = \square$
- គ. $60 + 60.5 = \square$
- ឃ. $99 - 96.4 = \square$
- ង. $176.4 + 106 = \square$
- ច. $10.8 + 68 = \square$
- ឆ. $45 + \square = 50.6$
- ជ. $147 + \square = 150.9$
- ឈ. $\square + 5.7 = 9.7$

3. ចូរបំពេញលេខក្នុង

- ក.
$$\begin{array}{r} 6 \square \square \\ + 7 \square \square \\ \hline \end{array}$$
- ខ.
$$\begin{array}{r} 2 \square \square \\ + 3 \square \square \\ \hline \end{array}$$
- គ.
$$\begin{array}{r} 2 \square 6 \square \\ + 3 \square 3 \square \\ \hline \end{array}$$
- ឃ.
$$\begin{array}{r} 1 \square \square \\ + 4 \square \square \\ \hline \end{array}$$
- ង.
$$\begin{array}{r} 1 \square \square \\ + 2 \square \square \\ \hline \end{array}$$
- ច.
$$\begin{array}{r} 7 \square \square \\ + 6 \square \square \\ \hline \end{array}$$
- ឆ.
$$\begin{array}{r} \square \square \square \\ + 6 \square 6 \square \\ \hline \end{array}$$
- ជ.
$$\begin{array}{r} \square \square \square \\ + 9 \square 9 \square \\ \hline \end{array}$$

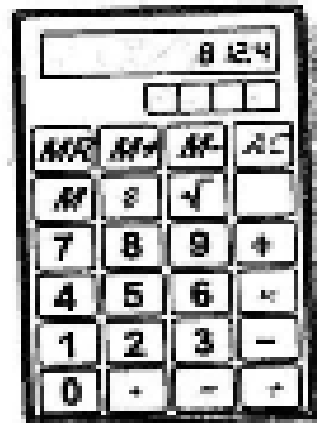
ការគណនាផលបូកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ឧទាហរណ៍ ១ : គណនាផលបូកនៃ $785.5 + 26.9 =$

វិធីប្រើ : យើងចុចលេខតាមគំរូខាងក្រោម

7 8 5 . 5 +

2 6 . 9 =

ដូចនេះ លេខ 812.4 បង្ហាញនៅលើកញ្ចប់ម៉ាស៊ីនគិតលេខ គឺជាផលបូក ។

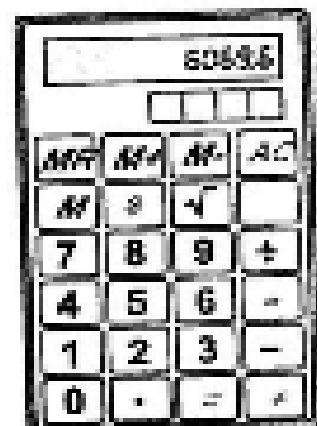
ឧទាហរណ៍ ២ : គណនាផលបូកនៃ $3751.3 + 1535.9 + 782.4 =$

វិធីប្រើ : យើងចុចលេខតាមគំរូខាងក្រោម

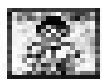
3 7 5 1 . 3 +

1 5 3 5 . 9 +

7 8 2 . 4 =

ដូចនេះ នៅលើកញ្ចប់ម៉ាស៊ីនគិតលេខបង្ហាញលេខ 6069.6 ជាផលបូក ។

សំបាត់

1. ចូរប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខទដើម្បីគណនាផលបូកចំនួនទសភាព

ក.
$$\begin{array}{r} 1.8 \\ + 5.5 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 15.4 \\ + 8.7 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 9.8 \\ + 72.4 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 7.4 \\ + 43.9 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 21.6 \\ + 8.7 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 24.5 \\ + 7.5 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 57.5 \\ + 45.6 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 83.0 \\ + 79.2 \\ \hline \end{array}$$

ដ.
$$\begin{array}{r} 178.8 \\ + 19.5 \\ \hline \end{array}$$

ឈ.
$$\begin{array}{r} 240.7 \\ + 57.3 \\ \hline \end{array}$$

ហ.
$$\begin{array}{r} 500.9 \\ + 400.7 \\ \hline \end{array}$$

ត.
$$\begin{array}{r} 601.0 \\ + 500.9 \\ \hline \end{array}$$

2. ចូរបំពេញចន្លោះ

ក. $5.8 + 4.5 = \dots\dots$

ខ. $8.8 + 9.5 = \dots\dots$

គ. $10.5 + 6.8 = \dots\dots$

ឃ. $2.4 + 0.9 = \dots\dots$

ង. $41.9 + 19.4 = \dots\dots$

ច. $25.1 + 14.6 = \dots\dots$

ឆ. $59.1 + 12.9 + 9.9 = \dots\dots$

ជ. $561.3 + 175.6 + 714.8 = \dots\dots$

ដ. $77.4 + 82.9 + 9.9 = \dots\dots$

ឈ. $581.3 + 735.6 + 514.8 = \dots\dots$

ហ. $852.6 + 85.8 + 17.5 = \dots\dots$

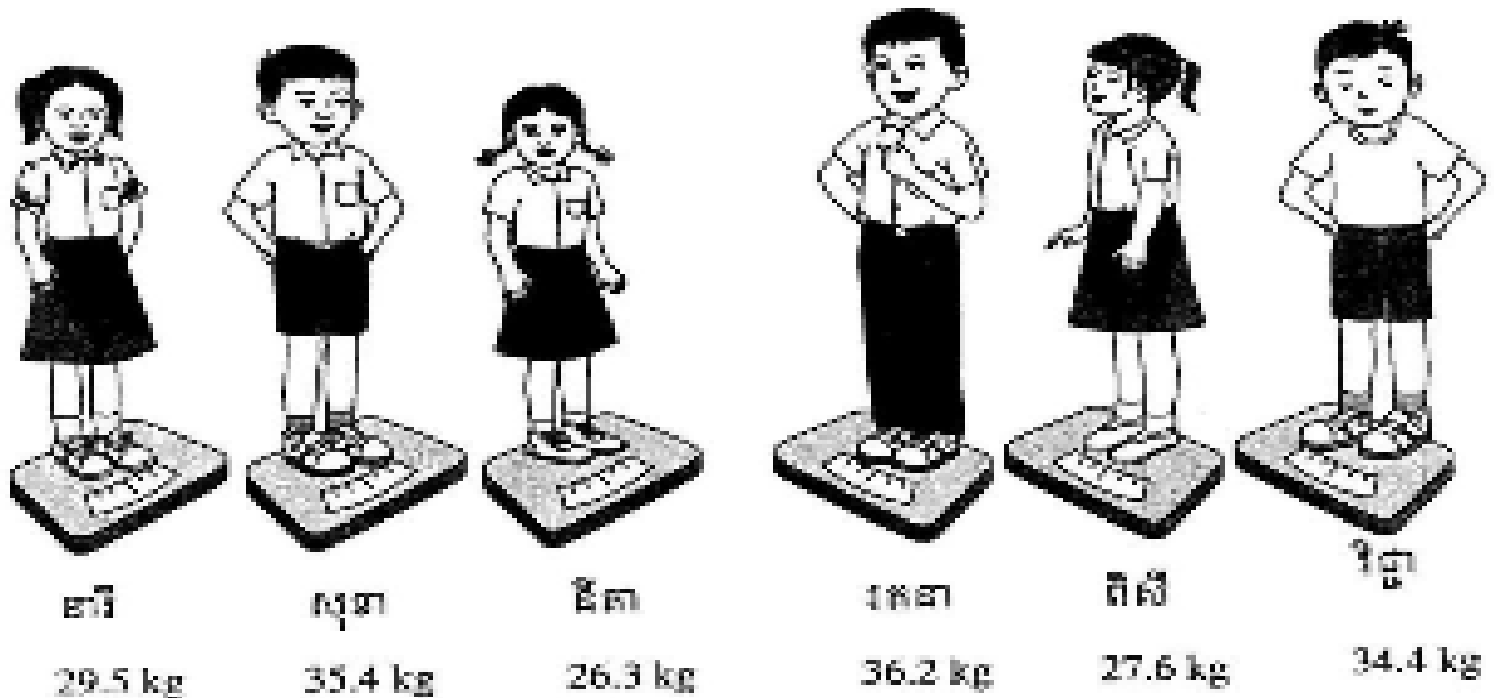
ត. $765.5 + 756.3 + 190.7 = \dots\dots$

ចំណោទ

1. គួរប្រើទម្ងន់តុមារដើម្បីឆ្លើយបំណុលខាងក្រោម

- ក. តើទម្ងន់របស់នារីនិងរតនាមធ្លាស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- ខ. តើទម្ងន់វិថ្វានិងរតនាមធ្លាស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- គ. តើទម្ងន់របស់ពិសី និងធីតាមធ្លាស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- ឃ. តើទម្ងន់សរុបរបស់ក្មេងស្រីទាំងបីនាក់ស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- ង. តើទម្ងន់សរុបរបស់ក្មេងប្រុសទាំងបីនាក់ស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- ច. តើទម្ងន់សរុបរបស់ក្មេងទាំងអស់ស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?

- 2. ដីមួយកន្លែងរាងចតុកោណកែងមានទទឹងប្រវែង 130.6m និងបណ្តោយមានប្រវែងលើសទទឹង 88.9m ។ តើដីនោះមានបរិមាត្រស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- 3. ទេពីទិញត្រី 2.5kg ឆ្កែ 1.2kg និងសាច់ជ្រូក 2.3kg លើសទម្ងន់ត្រី ។ តើទំនិញទាំងអស់មានទម្ងន់សរុបស្មើនឹងប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

14

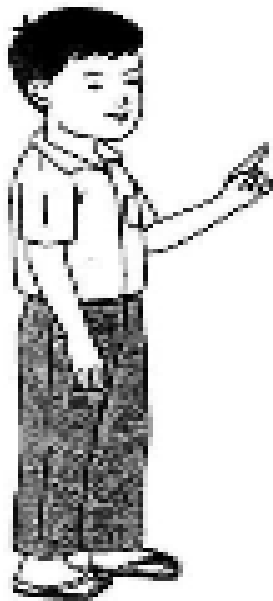
វិធីដកចំនួនទសភាគ

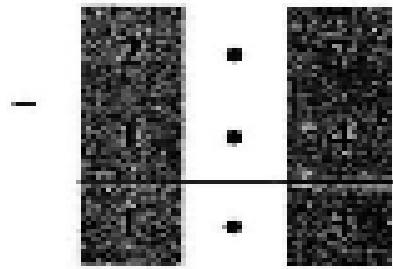
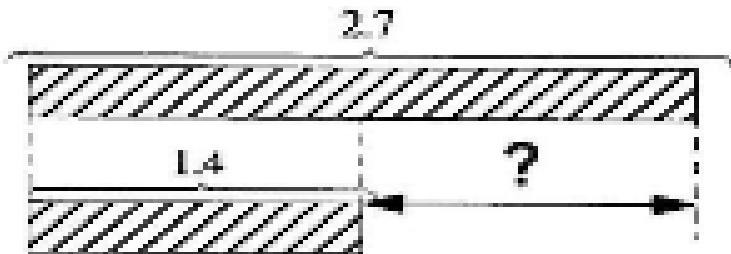
ការដកចំនួនទសភាគ ភាគដប់ដោយគ្មានខ្ចី

ឈិយា ទិញទិញមក្រុមវាស់ក្តារទៀនឃើញបណ្តោយមានប្រវែង 2.7m និង ទទឹង 1.4m ។ តើបណ្តោយក្តារទៀនវែងជាងទទឹងប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?

$$2.7 - 1.4 = \square$$

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធី តើយើងត្រូវសរសេរ ចំនួនទាំងពីរឱ្យគ្រប់គ្រាន់ដល់ ខួបដកលេខតាមខ្ទង់ ដោយផ្ដើមពីខ្ទង់ភាគដប់ ។

ដកលេខខ្ទង់ភាគដប់
7 ដក 4 នៅសល់ 3 ។ សរសេរលេខ 3 ។
ដកលេខខ្ទង់រយ
2 ដក 1 នៅសល់ 1 ។ សរសេរលេខ 1

ដូចនេះ បណ្តោយក្តារទៀនវែងជាងទទឹង 1.3m ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$5.8 - 3.6 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បះលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

ប្រអប់ ក មានទម្ងន់ 5.8kg ហើយប្រអប់ ខ មានទម្ងន់ 3.6kg ។ តើប្រអប់ទាំង

ពីរមានទម្ងន់សរុបស្មើនឹងប្រអប់ ១ ដែរឬទេ ?

លំហាត់

1. ចូររកផលដក

ក. $0.8 - 0.4 = \dots\dots$

ខ. $0.9 - 0.6 = \dots\dots$

គ. $1.4 - 0.2 = \dots\dots$

ឃ. $1.9 - 0.5 = \dots\dots$

2. ចូរធ្វើមុយាតណាតា

ក. $0.9 - 0.7$

ខ. $5.5 - 5.2$

គ. $50.7 - 20.3$ ។

3. ចូរគណនាផលដក

ក.
$$\begin{array}{r} 0.8 \\ - 0.5 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 8.8 \\ - 0.7 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 9.7 \\ - 1.5 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 19.5 \\ - 9.3 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 50.8 \\ - 10.5 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 87.6 \\ - 15.3 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 190.6 \\ - 90.2 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 908.4 \\ - 105.3 \\ \hline \end{array}$$

4. ចូរបំពេញ

ក. $1.7 - 0.7 = \square$

ខ. $29.8 - 20.5 = \square$

គ. $1567.7 - 567.7 = \square$

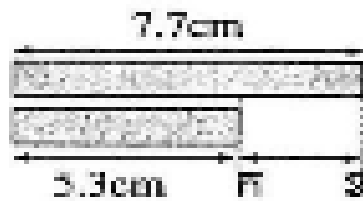
ឃ. $597.8 - 586.5 = \square$

ង. $16.6 - \square = 6.0$

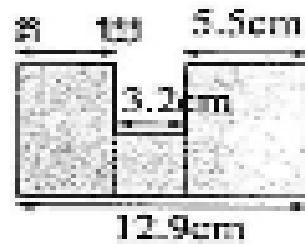
ច. $18.8 - \square = 4.4$ ។

 ចំណោទ

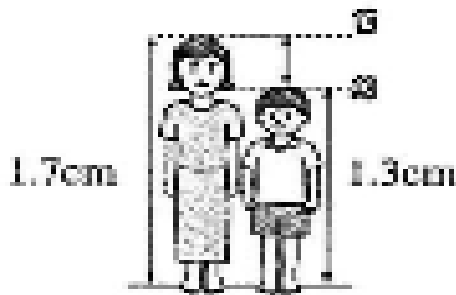
1. ចូរដោះស្រាយប្រឆាំង

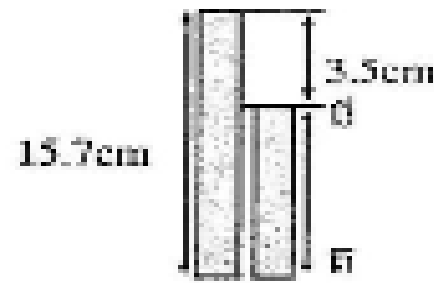
ក = ... cm

ក = ... cm

ក = ... cm

ក = ... cm

2. លីស្សូថ្នាក់ទី 4 "ក" ដកល្អិតបាន 11kg និងលីស្សូថ្នាក់ទី 4 "ខ" ដកត្រកូនបាន 12.2kg ។ តើទម្ងន់ត្រកូនច្រើនជាងទម្ងន់ល្អិតប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
3. តូម៉ាធ្វើស្ករឆ្នោតផ្ទៃដីបួងបាន 12.2kg ផ្ទៃបន្ទាប់បាន 15.7kg ។ តើទម្ងន់ស្ករនៅផ្ទៃទី 1 ប្រសើរជាងទម្ងន់ស្ករនៅផ្ទៃបន្ទាប់ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?
4. ម្តាយវាសនាមានទឹកត្រី 25.7 ល កាត់លក់អស់ 24.5 ល ។ តើតាត់នៅសល់ទឹកត្រីប៉ុន្មានលីត្រ ?
5. ចូរបង្កើតចំណោទដោយប្រើល្បះលេខខាងក្រោម

ក. $25.8 - 15.4 = \square$

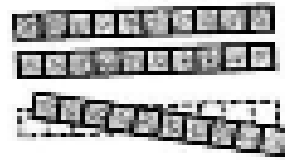
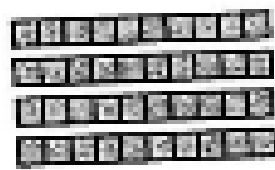
ខ. $27.9 - 1.2 = \square$ ។

ការដកចំនួនទសភាគ ភាគដប់ដោយមានខ្ចី

រើមានទឹក 4.5 ល ឆាងទឹកអស់ 1.8 ល ។ តើឆាងនៅសល់ទឹកប៉ុន្មានលីត្រ ?

$$4.5 - 1.8 = \square$$

មើម្បីធ្វើប្រមាណវិធី យើងត្រូវសរសេរចំនួនទាំងពីរឱ្យត្រូវតាមខ្ទង់ ដូចដកលេខតាមខ្ទង់ដោយផ្ដើមពីខ្ទង់ភាគដប់ ។

3	-	15
~~4~~	-	~~8~~
1	-	8
2	-	7

ដកលេខខ្ទង់ភាគដប់
 5 ដក 8 មិនបានទេត្រូវខ្ចី 1 ពីខ្ទង់រាយបាន 15 ភាគដប់ 3 រាយ ។ 15 ដក 8 នៅសល់ 7 ។ សរសេរលេខ 7 ។

ដកលេខខ្ទង់រាយ
 3 ដក 1 នៅសល់ 2 ។ សរសេរលេខ 2 ។

ដូចនេះ រើនៅសល់ទឹក 2.7 ល ។

ការបង្កើតចំណោទ

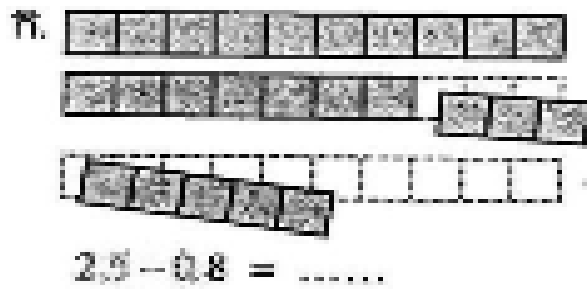
$$1.7 - 0.8 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទដែលទាក់ទងនឹងល្បួនលេខនេះដូចខាងក្រោម ។
 បូជាមានកំណាត់សំពត់ប្រវែង 1.7m ឆាងកាត់ធ្វើកូនកន្សែងអស់ 0.8m ។ តើបូជានៅសល់កំណាត់សំពត់ប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលដក

2. ចូរគណនាផលដក

ក.
$$\begin{array}{r} 4.5 \\ - 0.8 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 8.2 \\ - 4.4 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 9.5 \\ - 5.9 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 14.3 \\ - 3.8 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 22.2 \\ - 10.4 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 87.1 \\ - 13.5 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 197.8 \\ - 95.9 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 246.6 \\ - 42.9 \\ \hline \end{array}$$

ដ.
$$\begin{array}{r} 90.4 \\ - 0.9 \\ \hline \end{array}$$

ឈ.
$$\begin{array}{r} 40.1 \\ - 5.9 \\ \hline \end{array}$$

ហ.
$$\begin{array}{r} 70.7 \\ - 50.9 \\ \hline \end{array}$$

ត.
$$\begin{array}{r} 75.2 \\ - 9.9 \\ \hline \end{array}$$

ឡ.
$$\begin{array}{r} 20.4 \\ - 10.9 \\ \hline \end{array}$$

ល.
$$\begin{array}{r} 35.6 \\ - 17.8 \\ \hline \end{array}$$

ណ.
$$\begin{array}{r} 40.1 \\ - 12.7 \\ \hline \end{array}$$

ន.
$$\begin{array}{r} 51.4 \\ - 34.6 \\ \hline \end{array}$$

3. ចូររៀបចំ

ក. $84.4 - 19.9 = \text{ }$

ខ. $95.7 - 88.8 = \text{ }$

គ. $100.5 - 99.9 = \text{ }$

ឃ. $200.6 - 199.9 = \text{ }$

ង. $500.5 - 100.6 = \text{ }$

ច. $222.2 - 111.1 = \text{ }$

ឆ. $555.5 - 553.7 = \text{ }$

ជ. $9.5 - \text{ } = 4.4$

ដ. $101.7 - \text{ } = 9.9$

ឈ. $999.5 - \text{ } = 554.4$ ។

ការដកចំនួនគត់ និងចំនួនទសភាគ ភាគដប់

ពិសិមានធូរសាប៊ូ 5kg ។ ដាក់ប្រើអស់ 3.6kg ។ តើនៅសល់ធូរសាប៊ូ ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

$$5 - 3.6 = \square$$

5 = 5.0

ដើម្បីធ្វើប្រមាណវិធីដក យើងត្រូវសរសេរចំនួនឱ្យត្រូវ តាមខ្ទង់ រួចដកតាមខ្ទង់ដោយផ្ដើមពីខ្ទង់ភាគដប់ ។

$$\begin{array}{r}
 4   \\
 \underline{5 0} \\
 1 4
 \end{array}$$

ចំនួន 5 អាចសរសេរជា 5.0
 ដកលេខខ្ទង់ភាគដប់
 0 ដក 6 មិនបានទេ ត្រូវខ្ចី 1 ពីខ្ទង់រាយបាន 10 ភាគដប់
 10 ដក 6 នៅសល់ 4 ។ សរសេរលេខ 4 ។
 ដកលេខខ្ទង់រាយ
 4 ដក 3 នៅសល់ 1 ។ សរសេរលេខ 1 ។

ដូចនេះ ពិសីនៅសល់ធូរសាប៊ូ 1.4kg ។

ការបង្កើតចំណោទ

$$84.5 - 77.4 = \square$$

យើងអាចបង្កើតចំណោទ ដែលទាក់ទងនឹងល្បួនលេខនេះដូចខាងក្រោម ។

មីងហេងមានក្ដាម 84.5kg ។ ភាគលក់អស់ 77.4kg ។ តើមីងហេងនៅសល់ ក្ដាមប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

សំណាត់

I. ចូរគណនាផលខុសគ្នា

ក.
$$\begin{array}{r} 1 \\ - 0.5 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 5 \\ - 0.7 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 9 \\ - 2.4 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 8 \\ - 3.3 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 10 \\ - 8.7 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 24 \\ - 7.5 \\ \hline \end{array}$$

ឆ.
$$\begin{array}{r} 57 \\ - 45.6 \\ \hline \end{array}$$

ជ.
$$\begin{array}{r} 83 \\ - 79.2 \\ \hline \end{array}$$

ដ.
$$\begin{array}{r} 178 \\ - 9.5 \\ \hline \end{array}$$

ឈ.
$$\begin{array}{r} 24 \\ - 7.5 \\ \hline \end{array}$$

ហ.
$$\begin{array}{r} 500 \\ - 400.4 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 830 \\ - 500.9 \\ \hline \end{array}$$

2. ចូររំលឹកចេញ $\square$

ក. $97 - 7.7 = \square$

ខ. $66.8 - 66 = \square$

គ. $70 - 60.5 = \square$

ឃ. $99.9 - 99 = \square$

ង. $176.0 - 106.7 = \square$

ច. $68.5 - 00 = \square$

ឆ. $45 - \square = 1.7$

ជ. $147 - \square = 9.9$

ដ. $\square - 5.7 = 3.2$ ។

3. ចូររំលឹកចេញលេខក្នុងប្រអប់

ក.
$$\begin{array}{r} 1 \square \cdot 7 \\ - 7 \cdot 8 \\ \hline 8 \cdot 9 \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 30 \square \cdot \square \\ - 39 \cdot 8 \\ \hline 267 \cdot 7 \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 276 \cdot \square \\ - 7 \square \cdot 8 \\ \hline 202 \cdot 7 \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 5 \square \square \cdot \square \\ - 120 \cdot 7 \\ \hline 434 \cdot 3 \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 367 \cdot 3 \\ - \square \square \cdot \square \\ \hline 267 \cdot 7 \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} \square \square \square \cdot \square \\ - 666 \cdot 6 \\ \hline 333 \cdot 3 \end{array}$$

ការគណនាផលដកដោយប្រើម៉ាស៊ីនគិតលេខ

ម៉ាស៊ីនគិតលេខជាឧបករណ៍សម្រាប់ជួយក្នុងការគណនាបានឆាប់រហ័ស ។

ឧទាហរណ៍ ១ : គណនាផលដកនៃ $568.5 - 259.8 = \square$

វិធីប្រើ : យើងចុចលេខតាមតំរូវខាងក្រោម

ដូចនេះ លេខ " 308.7 " បង្ហាញនៅលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីនគិតលេខគឺជាផលដក ។

ឧទាហរណ៍ ២ : គណនាផលដកនៃ $41.3 - 35.8 - 2.4 = \square$

វិធីប្រើ : យើងចុចលេខតាមតំរូវខាងក្រោម

ដូចនេះ នៅលើកញ្ចក់ម៉ាស៊ីនគិតលេខបង្ហាញលេខ 3.1 ជាផលដក ។

លំហាត់

1. ចូរគណនាផលដកចំនួនទសភាគខាងក្រោម

ក.
$$\begin{array}{r} 1.8 \\ - 0.5 \\ \hline \end{array}$$

ខ.
$$\begin{array}{r} 5.4 \\ - 0.7 \\ \hline \end{array}$$

គ.
$$\begin{array}{r} 9.1 \\ - 2.4 \\ \hline \end{array}$$

ឃ.
$$\begin{array}{r} 8 \\ - 3.3 \\ \hline \end{array}$$

ង.
$$\begin{array}{r} 10.0 \\ - 8.7 \\ \hline \end{array}$$

ច.
$$\begin{array}{r} 24.5 \\ - 7.5 \\ \hline \end{array}$$

ដ.
$$\begin{array}{r} 57.1 \\ - 45.6 \\ \hline \end{array}$$

ណ.
$$\begin{array}{r} 83 \\ - 79.2 \\ \hline \end{array}$$

ឈ.
$$\begin{array}{r} 178.4 \\ - 9.5 \\ \hline \end{array}$$

ញ.
$$\begin{array}{r} 240.2 \\ - 57.5 \\ \hline \end{array}$$

ដ.
$$\begin{array}{r} 500.0 \\ - 400.4 \\ \hline \end{array}$$

ប.
$$\begin{array}{r} 601 \\ - 500.9 \\ \hline \end{array}$$

2. ចូរដំណើរចន្លោះ

ក. $0.8 - 0.5 = \dots\dots$

ខ. $0.8 - 0.7 = \dots\dots$

គ. $1.3 - 0.8 = \dots\dots$

ឃ. $2.4 - 1.9 = \dots\dots$

ង. $4.7 - 0.8 = \dots\dots$

ច. $2.4 - 0.9 = \dots\dots$

ដ. $84.1 - 12.9 - 9.6 = \dots\dots$

ណ. $521.3 - 135.6 - 114.8 = \dots\dots$

ឈ. $75.4 - 12.9 - 9.6 = \dots\dots$

ញ. $521.3 - 153.6 - 141.8 = \dots\dots$

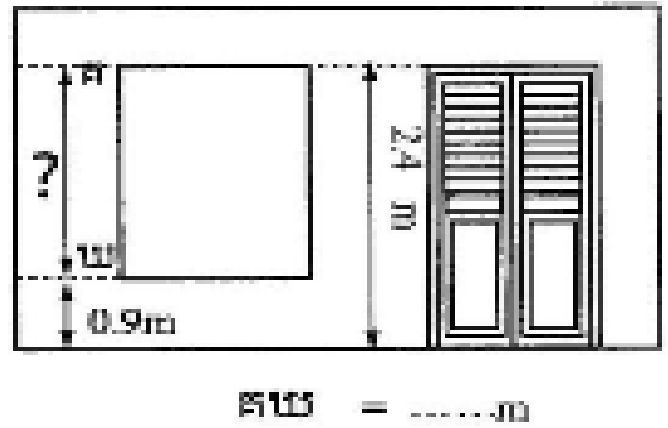
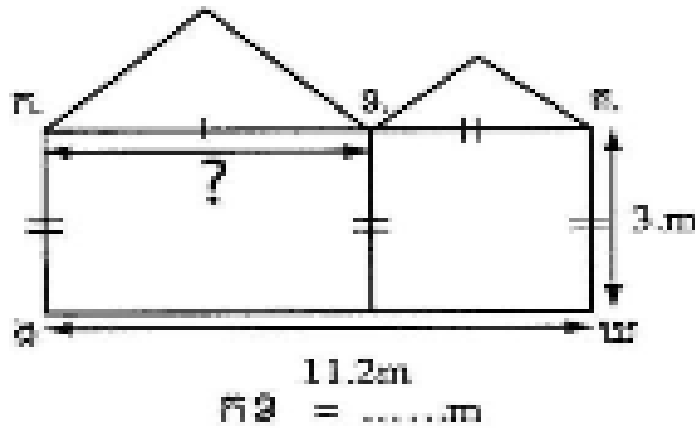
ប. $892.6 - 45.8 - 7.5 = \dots\dots$

ប. $755.5 - 156.3 - 100.7 = \dots\dots$

ចំណោម

1. ចូរគណនាប្រវែងតាមរូបខាងក្រោម

2. ស៊ីណាតយកបង្ហា 85kg ទៅលក់ ។ ឆាងលក់នៅសល់ 1.8kg ។ តើឆាងលក់បង្ហាអស់ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

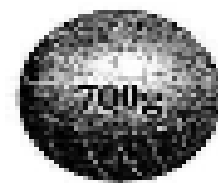
3. ពូសិទិញសាវម៉ាវដោយធ្លឹងទាំងកញ្ចោមមានទម្ងន់ 30kg ។ គេដឹងថាកញ្ចោមមានទម្ងន់ 5.3kg ។ តើសាវម៉ាវមានទម្ងន់ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

4. គេទិញត្រីប្រហុក ដោយធ្លឹងទាំងកញ្ចោមមានទម្ងន់ 70.7kg ។ បន្ទាប់មកគេធ្លឹងកញ្ចោមឃើញទម្ងន់ 4.8kg ។ តើត្រីប្រហុកមានទម្ងន់ប៉ុន្មានគីឡូក្រាម ?

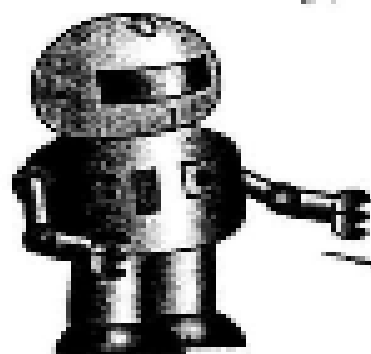
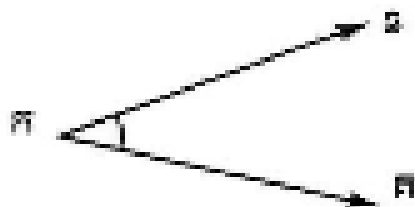
5. កីឡាករ ប៉េតង់ពីឌីត្យក្រាស់ប៊ូលមួយក្រាស់ឃើញមានទម្ងន់ 700g ។ បន្ទាប់ពីលេងអស់មួយរយៈ គេយកទៅធ្លឹងឃើញនៅសល់ទម្ងន់ 590.7g ។ តើក្រាស់ប៊ូលនោះសឹកអស់ប៉ុន្មានក្រាម ?

15

មុំ

មុំនិងធាតុរបស់មុំ

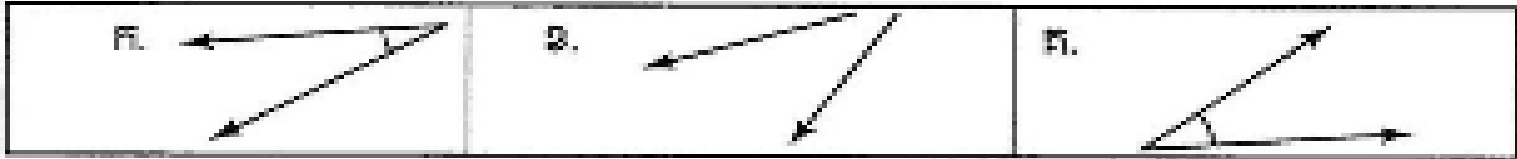
កន្លះបន្ទាត់ កខ នឹងកន្លះបន្ទាត់ កគ ដែលមាន
 ក ជាគល់រួម បង្កើតបានមុំមួយហៅថា មុំខកគ
 ឬ មុំកខ ឬ មុំក ។ ចំណុច ក ជាកំពូលរបស់
 មុំ ។ កន្លះបន្ទាត់ កខ នឹង កគ ជាជ្រុងរបស់មុំ ។

ធាតុរបស់មុំ គឺកំពូលនៃមុំនិងជ្រុងនៃមុំ

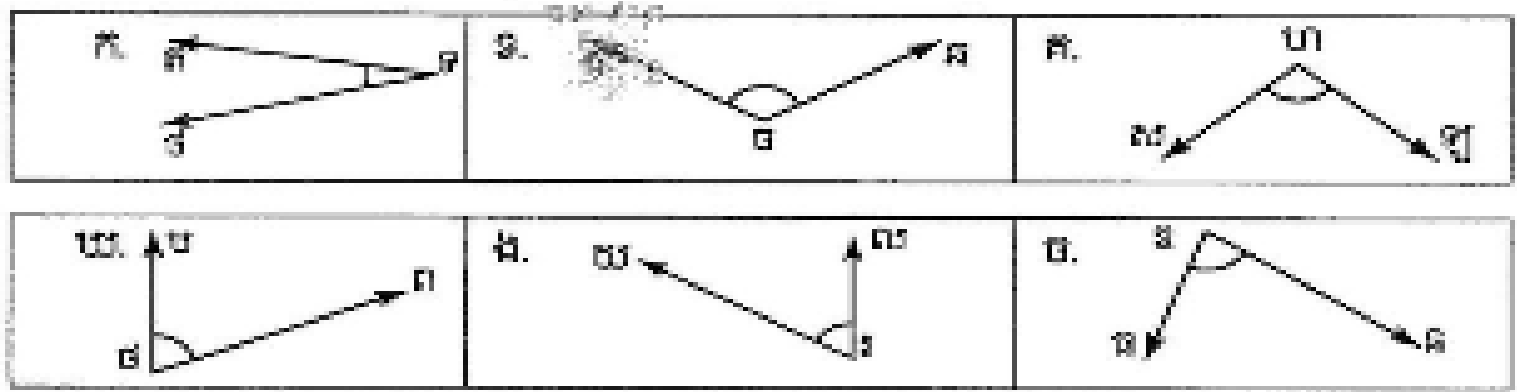
មុំផ្តើរដោយកន្លះបន្ទាត់ពីរមានកំពូលរួមមួយ ។

លំហាត់

1. ចូរប្រាប់រូបណា ដែលជាមុំ

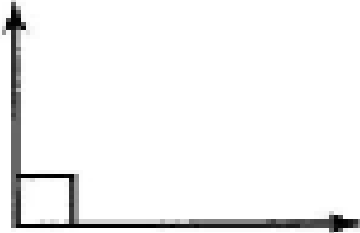
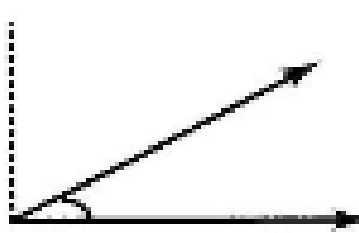
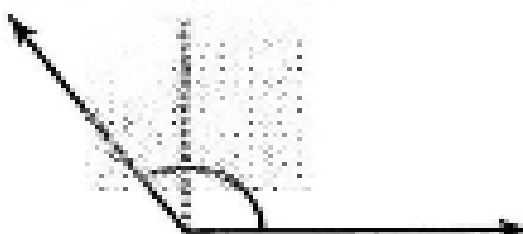
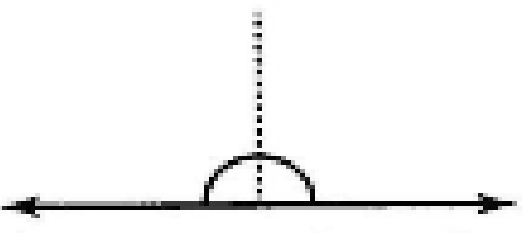

2. ចូរប្រាប់កំពូលនៃមុំ ជ្រុងនៃមុំ និងឈ្មោះមុំខាងក្រោម

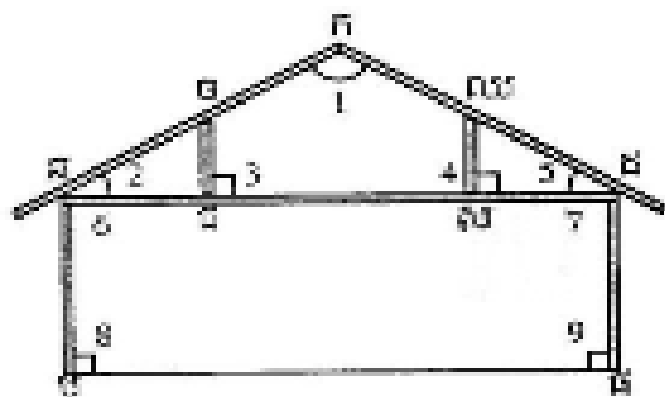
ប្រភេទមុំ

<p>ក. </p> <p>មុំត្រង់មានរង្វាស់ 90 ដឺក្រេ</p>	<p>ខ. </p> <p>មុំស្រួចមានរង្វាស់តូចជាងមុំត្រង់</p>
<p>គ. </p> <p>មុំទាបមានរង្វាស់ធំជាងមុំត្រង់</p>	<p>ឃ. </p> <p>មុំតបមានរង្វាស់ស្មើនឹង 180 ដឺក្រេ</p>

លំហាត់

ចូរប្រាប់ប្រភេទមុំតាមរូបភាពខាងក្រោម

1. មុំ ចកល្ល ជាមុំ..... ។
2. មុំ ចគជ ជាមុំ..... ។
3. មុំ ចជស ជាមុំ..... ។
4. មុំ ឈសជ ជាមុំ..... ។
5. មុំ សជឈ ជាមុំ..... ។
6. មុំ បគជ ជាមុំ..... ។
7. មុំ សជស ជាមុំ..... ។
8. មុំ សបជ ជាមុំ..... ។
9. មុំ បជស ជាមុំ..... ។

វ៉ាងទ័រ និងដីក្រូ

វ៉ាងទ័រ គឺជាឧបករណ៍សម្រាប់វាស់មុំ ។

វ៉ាងទ័រមានរាងជាកន្លះរង្វង់ ។

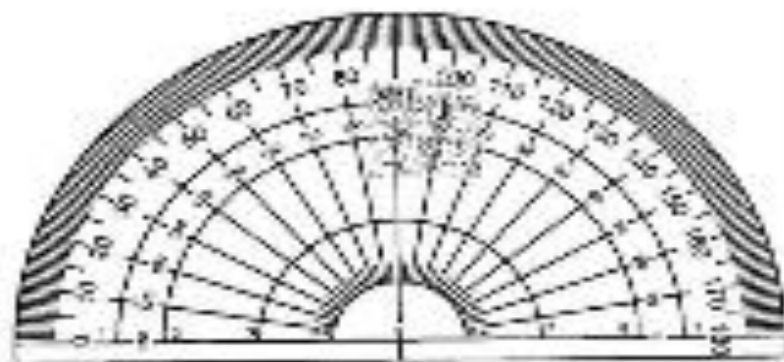
នៅលើវ៉ាងទ័រមានគំនូសក្រិតពី

០ ដល់ ១៨០ ដីក្រូ ។

មួយប្រលោះក្រិតត្រូវនឹង

១ ដីក្រូ ។ ដីក្រូជាឧទាសរង្វាស់មុំតាង

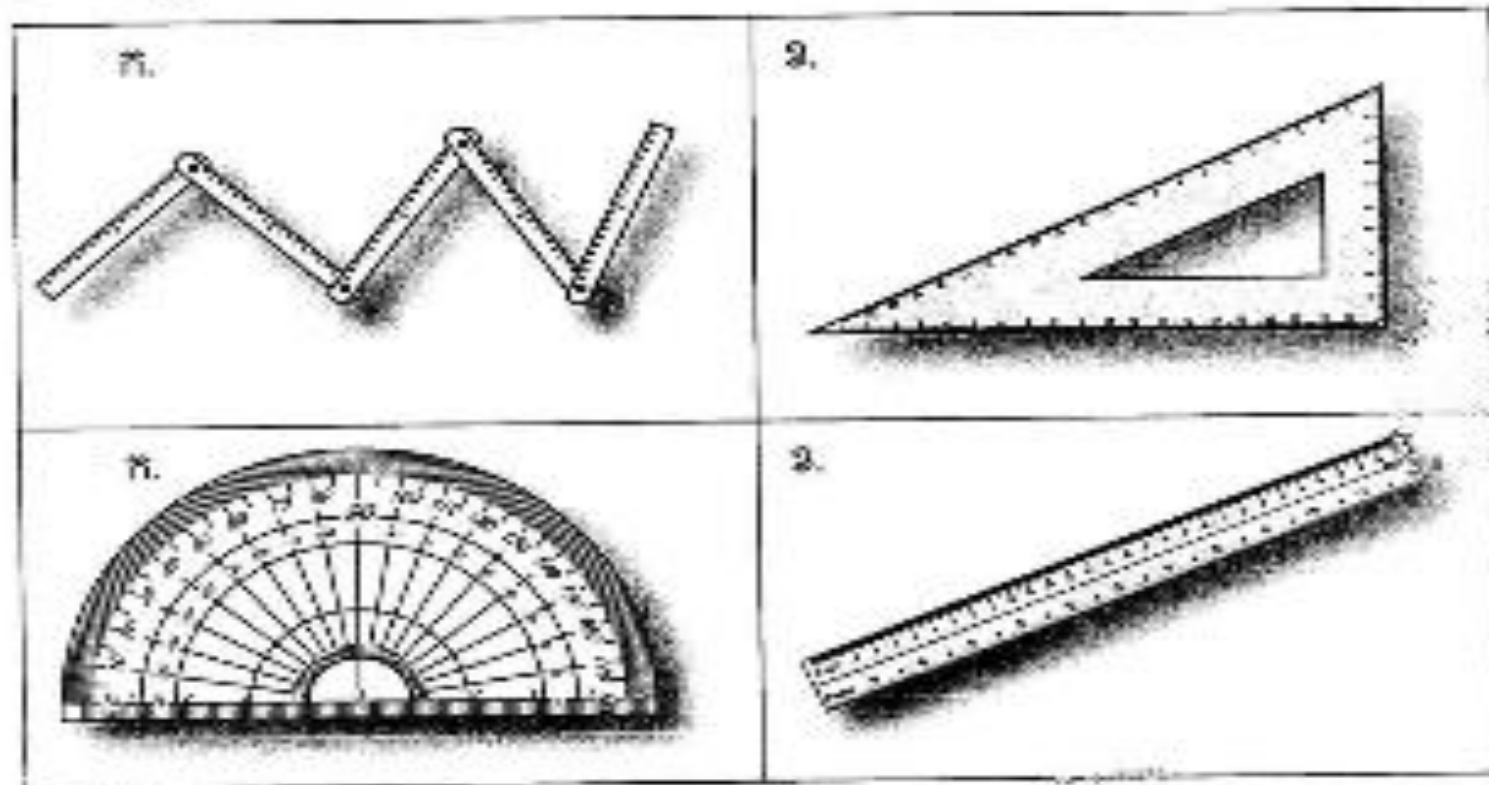
ដោយសញ្ញា " ° " ។

ដីក្រូវ៉ាងទ័រ

លំហាត់

១. តើរូបណាជាវ៉ាងទ័រ ?

២. តើវ៉ាងទ័រប្រើសម្រាប់ធ្វើអ្វី ?

៣. តើនៅលើវ៉ាងទ័រមានគំនូសក្រិតរង្វាស់មុំដូចម្តេច ?

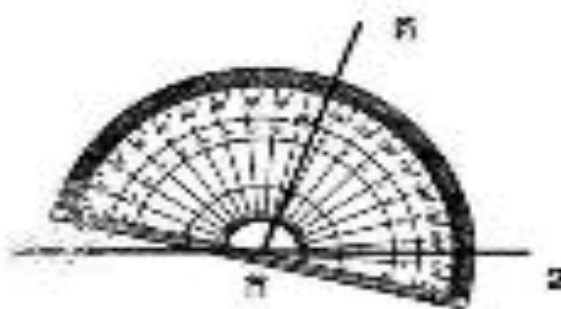

ការវាស់មុំ

ដើម្បីវាស់មុំយើងប្រើ

1. ដាក់ផ្ចិតវាស់ទិសឱ្យចំកំពូលមុំ ក្នុងចម្ងាយ

វាស់ទិសឱ្យជ្រុង កខ របស់មុំចំគំនូសក្រិត 0° ។

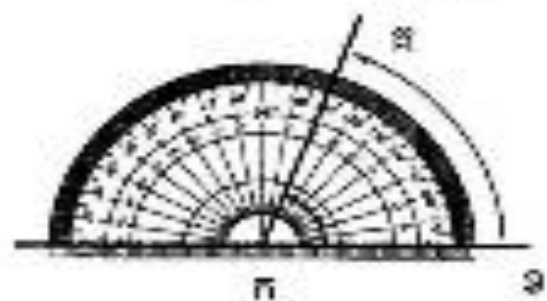

2. ជ្រុង កគ កាត់តាមគំនូសក្រិត 70° មើលតាម

សញ្ញាប្រូញ ។

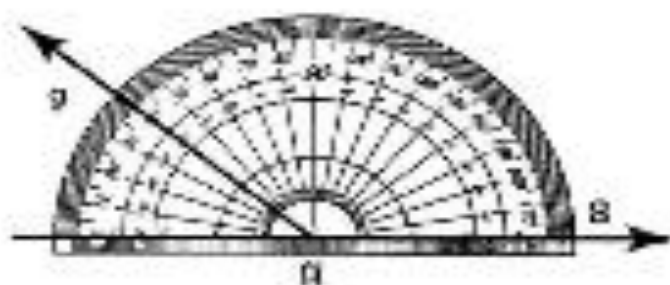
ដូចនេះ មុំ គកខ មានរង្វាស់ស្មើនឹង 70° ។

សរសេរមុំ គកខ = 70° ។

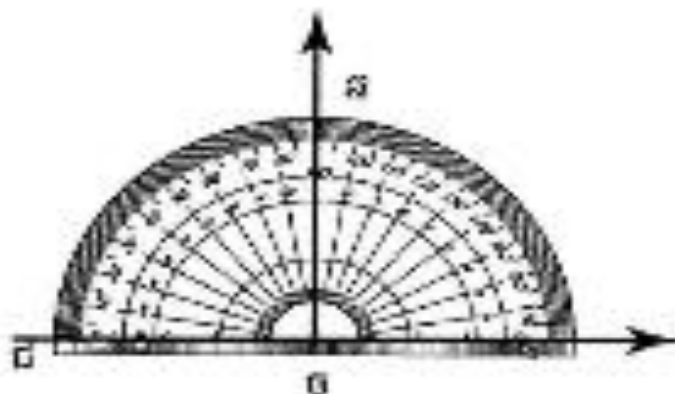

លំហាត់

1. ចូរវាស់ពេញ នាងក្រោម

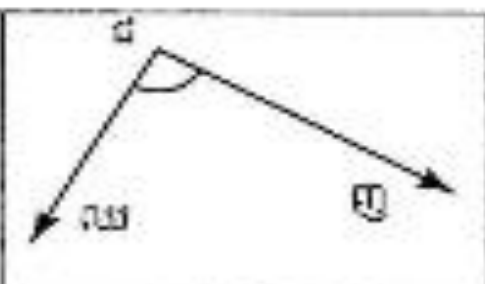
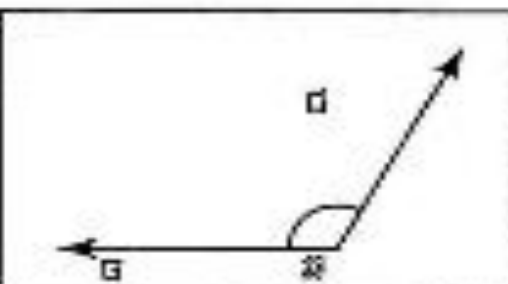
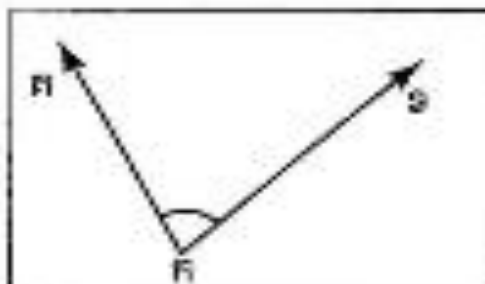

ក. មុំ ទបន =

ខ. មុំ ជបន = ។

2. ចូរវាស់មុំនាងក្រោម រួចរៀបតាមលំដាប់ដីក្រេពីតូចទៅធំ

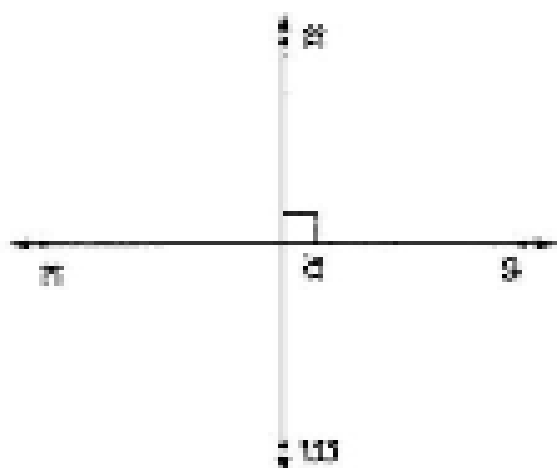

16

បន្ទាត់កែង និងបន្ទាត់ស្រប

បន្ទាត់កែង

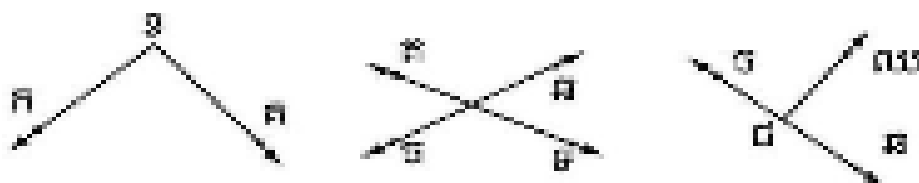
បន្ទាត់ កខ ជួបនឹងបន្ទាត់ គឃ ត្រង់ចំណុច ខ បង្កើតបានមុំកែង ។ យើងជាបន្ទាត់ទាំងពីរកែងគ្នា ។

បន្ទាត់ពីរជួបគ្នាបង្កើតបានមុំកែងហៅជាបន្ទាត់កែង ។

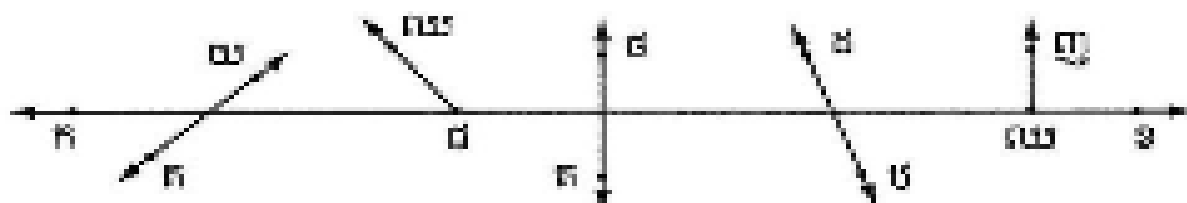

លំហាត់

1. តើរូបណាខ្លះជាបន្ទាត់កែង ?

2. តើបន្ទាត់ណាខ្លះកែងជាមួយបន្ទាត់ កខ

3. តើទ្រទ្រង់ទាំងពីរខែនាឱ្យការបង្កើតបានបន្ទាត់កែងនៅម៉ោងណាខ្លះ ?

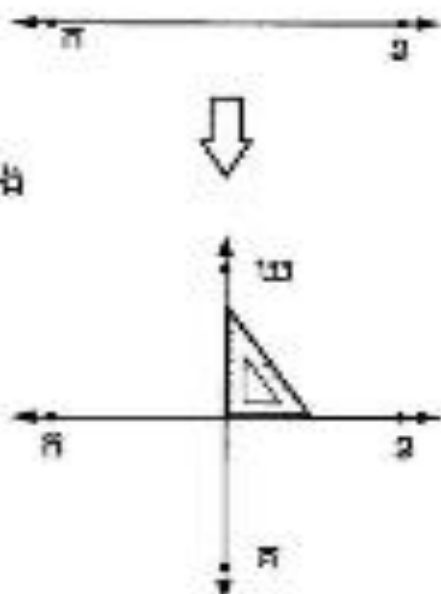
 សំណង់បន្ទាត់កែង

តើសង់បន្ទាត់ កខ កែងនឹងបន្ទាត់គយ ដូចម្តេច ?

- គូសបន្ទាត់ កខ

- ដាក់បន្ទាត់កែងឱ្យជ្រុងម្ខាង
នៃកែងជាប់នឹងជ្រុង កខ ។
បន្ទាប់មកគូសបន្ទាត់ គយ
តាមជ្រុងម្ខាងទៀតនៃកែង ។
ដើរបានបន្ទាត់ កខ កែង
នឹងបន្ទាត់ គយ ។

 សំណត់

1. គូសគូសបន្ទាត់ ចត កែងនឹងបន្ទាត់ គយ

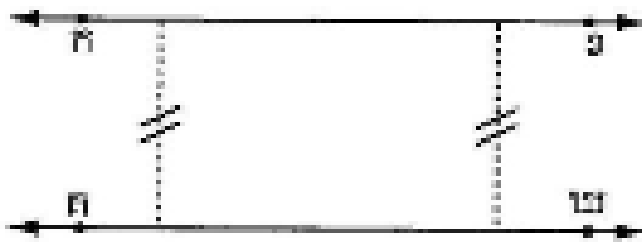
<p>ក.</p> 	<p>ខ.</p>
---	--

2. គូសគូសបន្ទាត់ឱ្យបានប្រាំដែលកែងនឹងបន្ទាត់ កខ

បន្ទាត់ស្រប

បន្ទាត់ កខ និងបន្ទាត់ គយ មិនជួបគ្នា ឬមានចន្លោះស្មើគ្នា ។ យើងថា បន្ទាត់ កខ និងបន្ទាត់ គយ ស្របគ្នា ។

បន្ទាត់ពីរស្របគ្នា កាលណាបន្ទាត់ទាំងពីរមានចន្លោះស្មើគ្នា ឬមិនជួបគ្នា ។

លំហាត់

1. តើរូបណាខ្លះជាបន្ទាត់ស្របគ្នា ?

<p>ក.</p>	<p>ខ.</p>	<p>គ.</p>
-----------	-----------	-----------

2. តូរព្រាស់បន្ទាត់ស្របក្នុងរូបនីមួយៗ

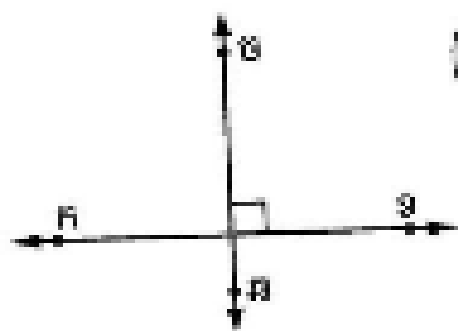
<p>ក.</p>	<p>ខ.</p>
-----------	-----------

3. តូររកបន្ទាត់ស្របដែលមាននៅជុំវិញខ្លួនឱ្យបានយ៉ាងតិចប្រាំ ។

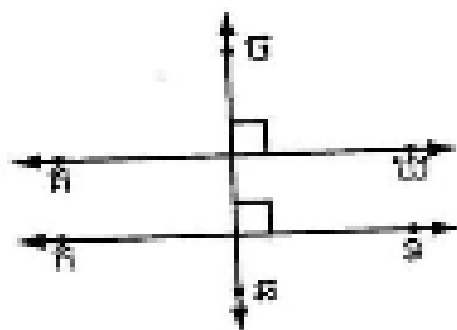

សំណង់បន្ទាត់ស្រប

តើសង់បន្ទាត់ ក៏ដូចជាបន្ទាត់ គ្រប់ប្រការដូចម្តេច ?

- សង់ ចន្លោះ កែងនឹងបន្ទាត់ ក៏ដូចជា

- សង់បន្ទាត់ គ្រប់ប្រការ កែងនឹងបន្ទាត់ ចន្លោះ ។
យើងបានបន្ទាត់ គ្រប់ប្រការនឹងបន្ទាត់ ក៏ដូចជា ។

លំហាត់

1. ចូរគូសបន្ទាត់ស្របនឹងបន្ទាត់ ក៏ដូចជា

<p>ក.</p>	<p>ខ.</p>	<p>គ.</p>
-----------	-----------	-----------

2. ចូរគូសបន្ទាត់ ក៏ដូចជាស្របនឹងបន្ទាត់ គ្រប់ប្រការ និងគូសបន្ទាត់ ចន្លោះ ស្របនឹងបន្ទាត់ គ្រប់ប្រការ ហើយបន្ទាត់ស្របទាំងពីរនេះកាត់គ្នា ។ តើយើងបានរូបធរណីមាត្រមាន រាងជាអ្វី ?

17

ស្តីពី

រៀបសម្រាប់ទិដ្ឋភាព

ក. ការរៀបចំទិដ្ឋភាព

ខ. ការរៀបចំទិដ្ឋភាពជាថ្នាក់

រូបមានជីវិត

រូបគ្មានជីវិត

គ. ការរៀបចំទិន្នន័យ

	រាប់ថា 1
	រាប់ថា 2
	រាប់ថា 3
	រាប់ថា 4
/	រាប់ថា 5

នេះជាវិធីមួយក្នុងការរៀបចំទិន្នន័យ

យើងអាចរៀបចំទិន្នន័យនៅក្នុងតារាងដូចខាងក្រោម :

រូប	របាប់ទិន្នន័យ	ចំនួនរូប
គ្មានជីវិត		7
មានជីវិត		13
សរុប		20

ចូរសាកល្បងធ្វើសកម្មភាពជាក់ស្តែងក្នុងថ្នាក់

ចូរធ្វើការជាមួយទិដ្ឋភាពក្នុងថ្នាក់ ដោយសរសេរឈ្មោះសត្វដែលអ្នកធ្លាប់ស្គាល់ រួចធ្វើចំណែកថ្នាក់សត្វព្រៃ ឬសត្វស្រុកទាំងនោះ ។ បន្ទាប់មករៀបចំទិន្នន័យក្នុងតារាង ។

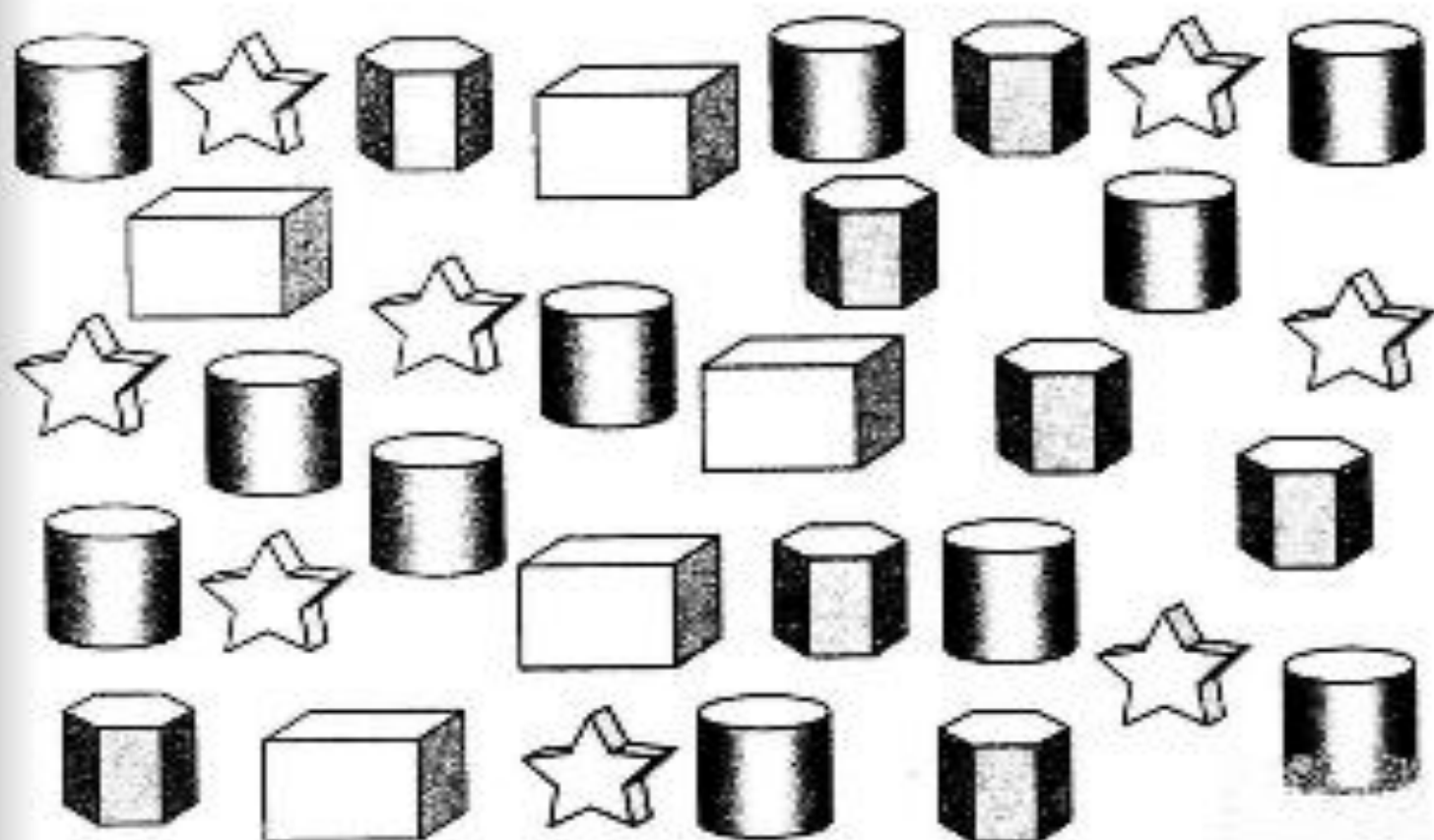
 សំណត់

1. ចូររៀបចំវត្ថុឆ្លងជាថ្នាក់និងរៀបចំវត្ថុឆ្លងដាក់ក្នុងតារាងខាងក្រោម

រូប	របាប់ចំនួនដាច់	ចំនួនរួម
ចំនួនសរុប		

2. ចូររៀបវិធីនីមួយៗជាថ្នាក់និងរៀបចំវិធីនីមួយៗដាក់ក្នុងតារាងខាងក្រោម

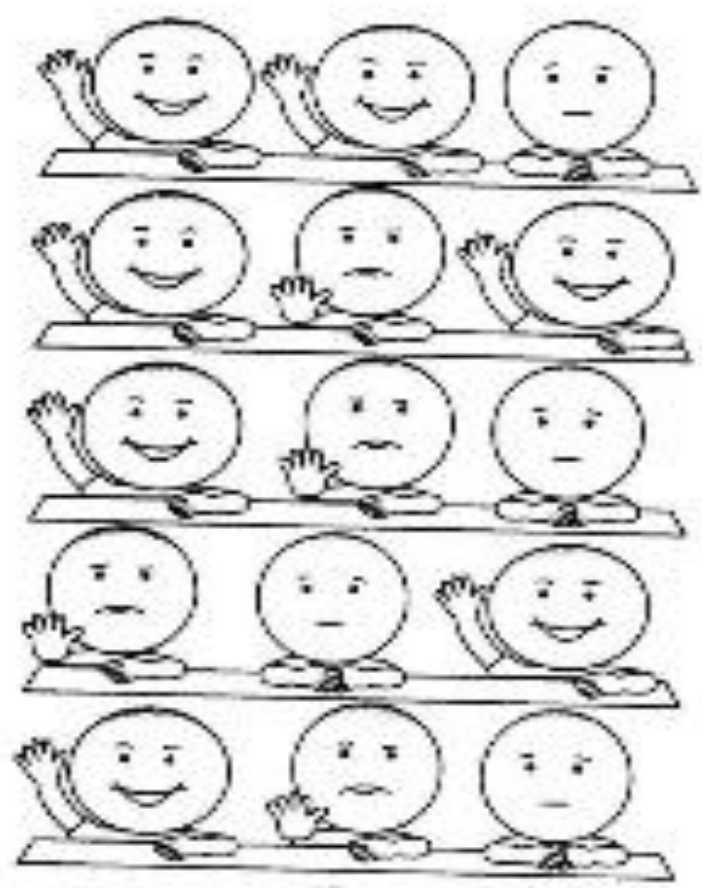
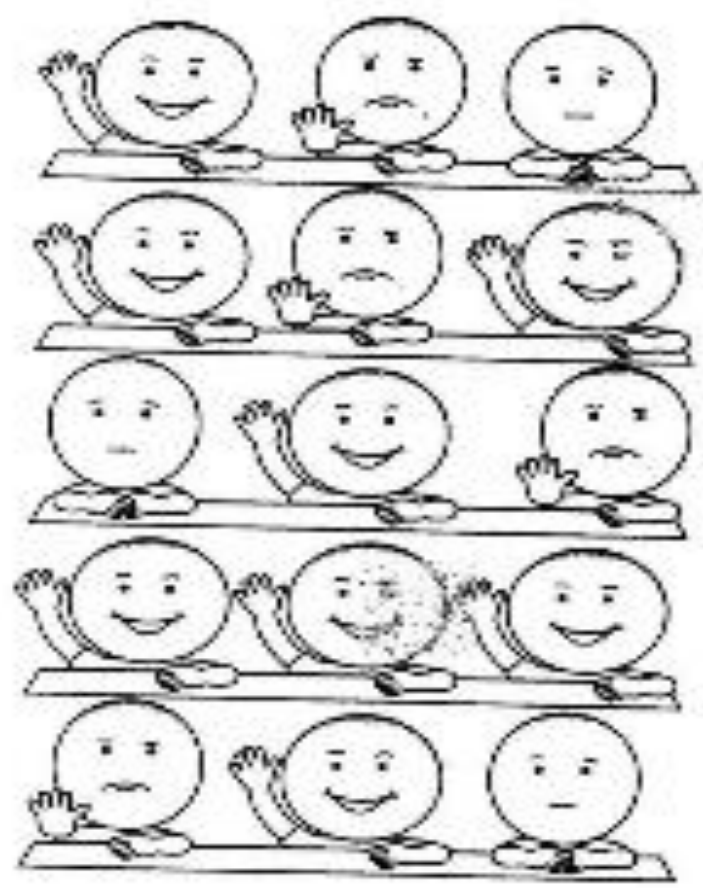
រូប	របស់ពន្លឺមើល	ចំនួន
ចំនួនសរុប		

3. គេក្នុងថ្នាក់រៀនមួយគេបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានថ្នាក់ម្នាក់ ។ នេះគឺជា
 លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត ។ ចូររៀបចំចំនួននាក់ក្នុងតារាងខាងក្រោម

 អ្នកតាំទ្រ

 អ្នកមិនតាំទ្រ

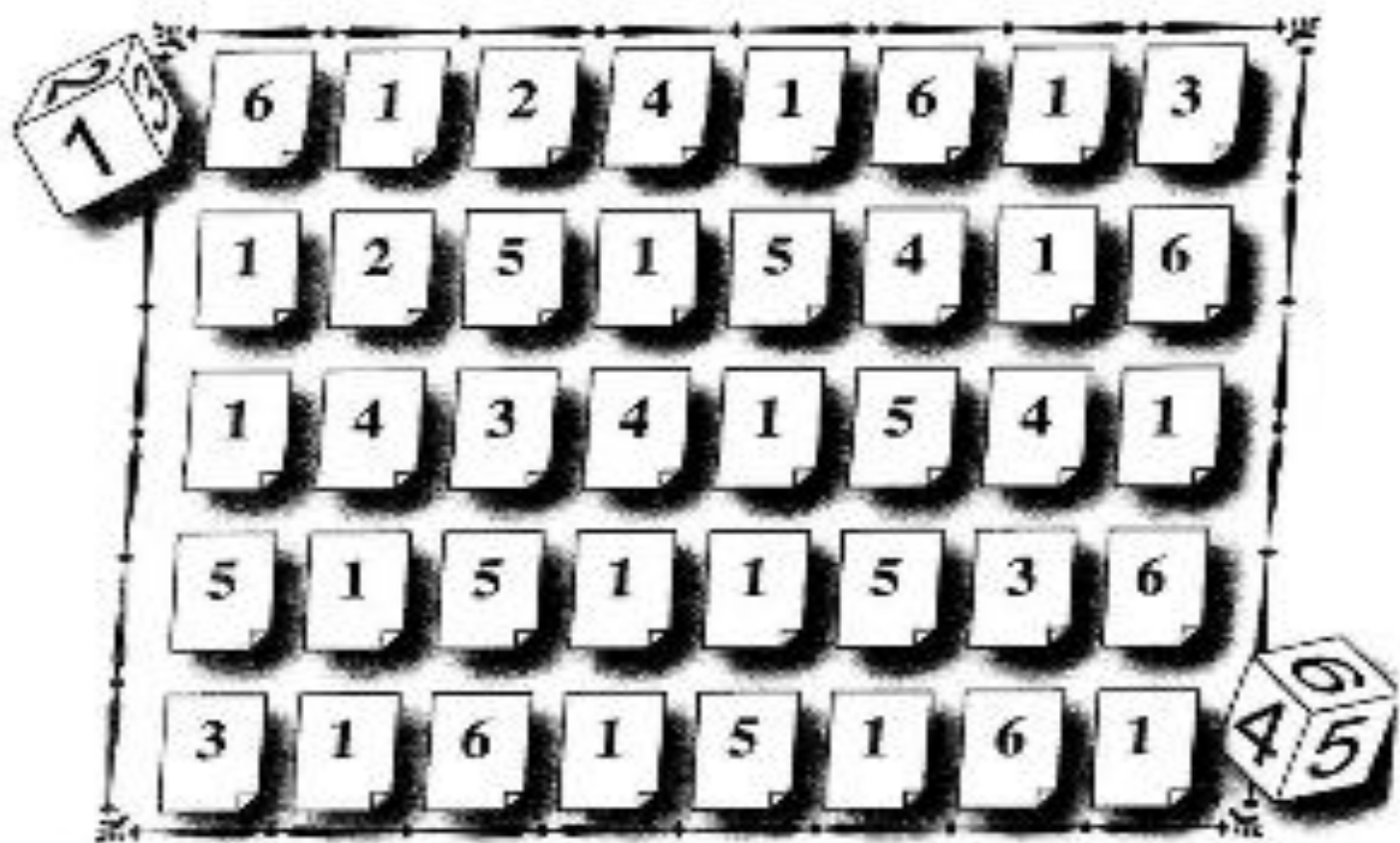
 អ្នកក្លានយោបល់

សំឡេង	របាប់ចំនួនដង	ចំនួន
អ្នកតាំទ្រ		
អ្នកមិនតាំទ្រ		
អ្នកក្លានយោបល់		
ចំនួនសរុប		

4. គេបោះគ្រាប់ធញ្ញត្រីមួយ ៤០ ដង ទទួលបានលទ្ធផលដូចបញ្ហាខាងក្រោម ។

ចូររៀបចំទិន្នន័យដាក់ក្នុងតារាងខាងក្រោម

លេខ	លេខចំនួនដង	កំនូន
ចំនួនសរុប		

យើងមន្ត្រីសេវាកម្ម :

- អភិវឌ្ឍសៀវភៅ និងសម្ភារឧបទេស
- បោះពុម្ព
- ចែកចាយដល់សាលារៀន

WE SERVE:

- book and teaching-aid development
- printing
- distribution to schools

គ្លីន្តោនព្រះពុទ្ធនិវេទន៍កម្ពុជា (គ.ប.ច)
PUBLISHING AND DISTRIBUTION HOUSE (PDH)

មណ្ឌលគាត់ គ.ប.ច
PDH BOOKSHOP

www.pdh.gov.kh ផ្លូវជាតិលេខ១ ភ្នំពេញ ទូរស័ព្ទ: ០៧ ៤២ ៤២ ០៧៧ 141, Service Center, Phnom Penh, TEL: 855 93 007

វាងលក់ :

- សៀវភៅវិទ្យាសាស្ត្រសម្រាប់សិស្ស សម្រាប់គ្រូ
សៀវភៅប្រឹកបង្គាប់ សៀវភៅអំណាចបន្ថែម និង
សម្ភារឧបទេស ព្រមទាំងសម្ភារការិយាល័យគ្រប់មុខ ។

SELLING:

- textbooks , teacher's manuals ,
workbooks , supplementary readers ,
teaching-aids and stationary !

ការផ្សាយសៀវភៅនេះជា eBook បានបង្កើតឡើងដោយ
មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ
ដើម្បីបម្រើប្រយោជន៍ជាសាធារណៈ ដោយមិនគិតកម្រៃ

យើងខ្ញុំជាកូន ខ្មៅ យ៉ាតណា, ខ្មៅ សុផល, ខ្មៅ វិសាល, ខ្មៅ វ៉ាមុន, ខ្មៅ ភាពដា, ខ្មៅ ចំរើន និង ខ្មៅ ភារី
បានឧបត្ថម្ភការផ្សាយសៀវភៅនេះជា eBook

ដើម្បីឧទ្ទិសកុសលដល់វិញ្ញាណច្នូន ឧបាសក ខ្មៅ ពញ្ញ និង ឧបាសិកា ឈរ យឿន
(ឃុំកំពង់ឃ្នាំង ស្រុកដីក្រាង ខេត្តសៀមរាប)

ស្តេនជា eBook ដោយ **អ៊ិន ជុន**

នៃមិនា ឆ្នាំ២០១៧

បើលោក លោកស្រី ចង់បានសៀវភៅនេះ ឬអានបន្តទៀត

សូមទិញ ឬជាំពីអ្នកនិពន្ធ

ឬបណ្ណាគាដោយផ្ទាល់ដើម្បីគោរព វាក្យសិទ្ធ របស់អ្នកនិពន្ធ។

យើងខ្ញុំ ពុំមានការប្រស្រ័យទាក់ទង ដោយប្រភេទណាមួយជាមួយ

អ្នកនិពន្ធ ឬបណ្ណាគាទេ។

សូមអរគុណ

ខ្មៅ យុនសំរែង

ប្រធានមូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ

